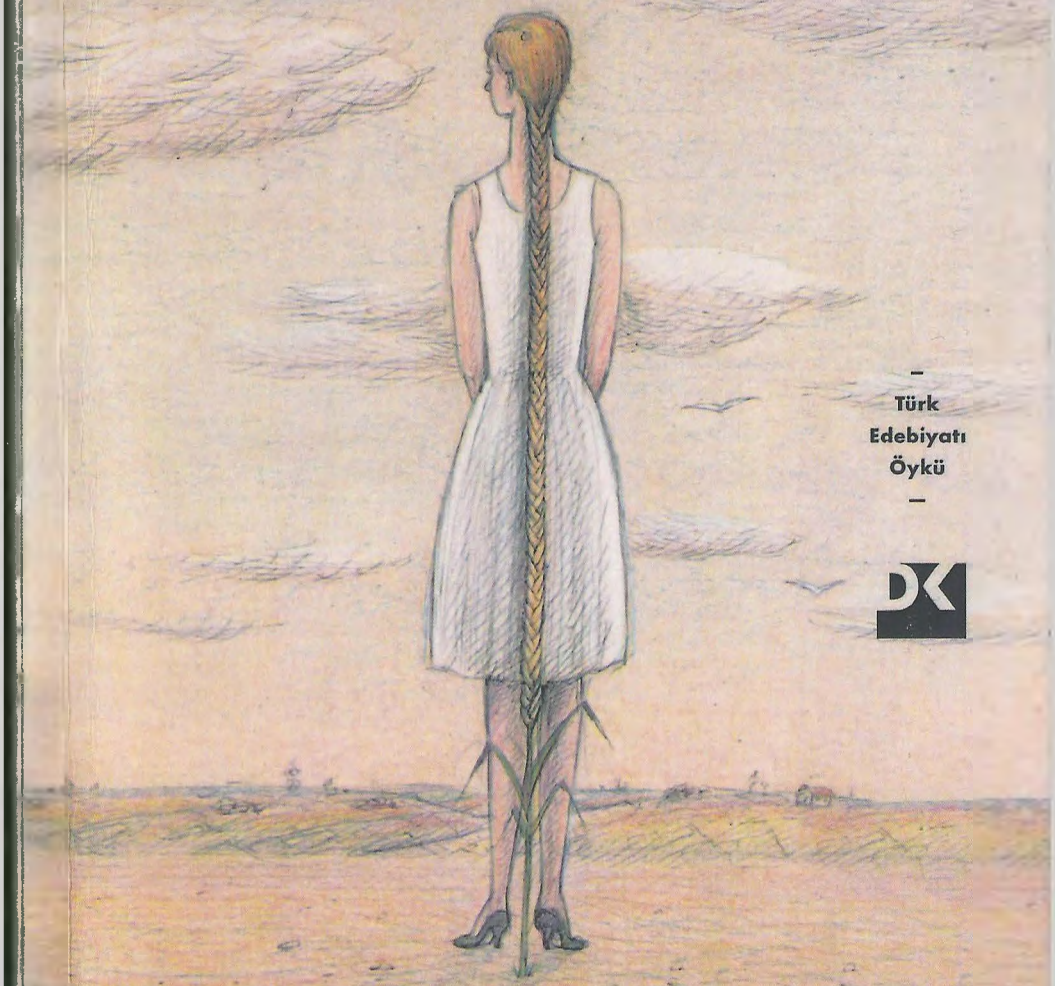
ŞERMİN YAŞAR

Türk
Edebiyatı
Öykü

GELİRKEN EKMEK AL

1982 Berlin doğumlu olan Şermin Yaşar, Türk Dili ve Edebiyatı mezunudur. Yüksek lisansını yine edebiyat alanında yapmıştır. Uzun yıllar reklam ve medya sektöründe metin yazarlığı, reklam yazarlığı, kreatif direktörlük yapmış ve mesleğine devam ederken bir yandan da Oyuncu Anne isimli sosyal medya hesapları üzerinden çocuklarıyla oynadığı yaratıcı ve gelişimlerini destekleyici oyunları paylaşarak ülkenin dört bir yanındaki annelerle arkadaşlık ağı kurmuştur. *Başlarım Şimdi Anneliğe, Oyuncu Anne, Çok Hayal Kuran Çocuk, Oyun Takvimi, Kötü Alışkanlıklara İyi Öneriler, Dedemin Bakkalı, Dedemin Bakkalı Çırak, Tilki Masalları, Cingo, Kuş Masalları, Abartma Tozu, Tarihi Hoşça Kal Lokantası* ve *Göçüp Gidenler Koleksiyoncusu* isimli kitapların yazarı olan Şermin Yaşar 3 çocuk annesidir.

Gelirken Ekmek Al

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Tarihi Hoşça Kal Lokantası

Göçüp Gidenler Koleksiyoncusu

GELİRKEN EKMEK AL

Yazan: Şermin Yaşar
Editör: Handan Akdemir

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.
1. baskı / Ekim 2019 / ISBN 978-605-09-6653-4
Sertifika no: 11940

Kapak illüstrasyon: Gürbüz Doğan Ekşioğlu
Kapak tasarımı: Eray Ergün
Baskı: Yıkılmazlar Basın Yayın Prom. ve Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
Evren Mah. Gülbahar Cad. No: 62 / C Güneşli - Bağcılar - İSTANBUL
Tel: (212) 515 49 47
Sertifika no: 11965

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Gelirken Ekmek Al

Şermin Yaşar

Doğan Kitap

İçindekiler

Gelirken Ekmek Al 11
Diğer Müjdatlar Gibi 24
Kız Kim? 34
Yine Muazzez 46
Bize Bi' Çay 53
Barıştık 68
Sıcacık 80
Olanlar Oldu 92
Topuğumuz 108
Çıkmaz Demeyin 119
Aşk Olsun 125
Babam Yüzünden 139
Tüh! 153
Armağanın Hediyesi 159
Tuzlu Fıstık 170
Nihat Ve Teselliperver Cemiyeti 174
Pekmez 180
Aklımda 189

Gelirken Ekmek Al

Ana rahmine düşüşümün tahminen ikinci ayında evden ayrılan babam, kapıyı çekişinin takriben on altıncı yılında eve geri gelecek...

On altı yıl önce kapıdan geçirdiği kocasını karşılayacak olmanın heyecanını annemin nasıl yaşayacağını hayal ettim bütün gece. Saçını açacak mıydı, ne giyecekti, düğünlere giderken yaptığı gibi belli belirsiz bir ruj sürecek miydi dudaklarına, ellerine krem, saçına toka, ne bileyim, ne pişirecekti akşama, bilmiyorduk ki ne sevdiğini, ikisi aynı yatakta mı yatacaklardı, sevişebilirler miydi acaba, sarılabilirler miydi, uyandığında annem babamı yanında yatarken görünce ne yapacaktı, adıyla mı seslenecekti, ne diyecekti, bir anahtar yaptıracaktık babama, dolapta yer açacaktık, ayakkabılıkta ayakkabıları olacaktı bundan sonra, sofrada bir yeri olacaktı, annem ve babam yan yana mı oturacaktı, karşılıklı mı, ikisi çarşıya, pazara gidecek miydi, eve erkekli misafir gelecek miydi, babamın bir arkadaşı var mıydı, biz öyle annem, babam, ben, üçümüz, bir aile gibi, yani herkes gibi, bizim dışımızdaki herkes gibi oturup televizyon izleyebilecek miydik mesela, annem ve babam sevişebilirlerse eğer, annem hamile kalır mıydı tekrar, aldırır mıydı bebeği, doğurur muydu, kavga ederler miydi acaba, geçinebilecekler miydi bilmiyorduk ki. Nasıl olacaktı bütün bunlar?

Sabah kalktığımda pencerenin önünde, bacaklarının arasına kıstırdığı aynaya bakarak kaşlarını alırken gördüm annemi. Dün gece ağda da yapmıştı. Bu sahneyi daha önce de yaşamıştık. Kaç yıl öncesiydi? Evi yanık şeker kokusu sarmıştı, annem tahta kaşığın sapına ağda şekeri dolayıp vermişti elime. Bir kenarda tahta kaşığın sapını yalamıştım saatlerce. Tavada kalan şekeri elinde sündürüp ağdaya çevirmişti. Sonra bacaklarına yapıştırıp yapıştırıp çekmişti. Canı yandığı halde türkü söylüyordu annem. Akşama babam gelecekti. Küçüktüm, babamı şeker yiyerek beklemiştim. Babamı beklemek o gün için böyle tatlı ve türkülüydü, diğer günlerde acı ve hüzünlü. O gün gelememişti ama. Sonra annemin her şeker kaynatışında hep şeker yedim ve hep babamı bekledim. Hiçbirinde gelmedi. Büyüdüm ve artık annemin ağda şekerlerinden yemez oldum, ama babamı hep bekledim.

Annemi, babamın hapishane duvarlarına attığı çizikleri tek tek toplar gibi aldığı kaşlarıyla baş başa bıraktım. Rahatsız etmemek için odama geri döndüm. Kapının arkasındaki aynada kendimle karşılaşınca durdum. "Aynı babası" dedikleri babası gelecekti bu akşam. Peki ben ona ne diyecektim? Sarılabilecek miydim, dizine yatar mıydım, evden çıkarken izin mi alacaktım, filmlerdeki kız çocuklarının yaptığı gibi tıraşlı yanaklarından öpebilecek miydim, harçlık verir miydi bana, "Derslerin nasıl?" diye sorar mıydı, kızar mıydı acaba, kavga eder miydik, küser miydik, televizyon izlerken yanına mı oturacaktım, şimdi bu evde üç kişi nasıl yaşayacaktık? Annem ve babamın karşılaşmalarını hayal ederek geçirdiğim gecelerin asıl sebebi, kendi karşılaşmamızdan kaçışımdı belli ki.

Ev telefonunun sesiyle kendime geldim, ben yetişene kadar annem, elinde aynası ve kızarmış kaşlarıyla açtı telefonu.

"Şahin, sen misin?" dedi.

Şahin... Neredeyse hiç görmediğim babam, annemin neredeyse hiç görmediği kocası. Olup bitenlere asla akıl sır erdiremediğim, üzerinde çok düşündüğüm, hikâyelerin boşluklarını kendi hayal dünyamla doldurduğum geçmişi toparlayıp anlatabilmem mümkün değil. Yıllardır muhatap olduğum "Baban nerede?" sorusuna, "işte", "evde", "memlekete gitti" gibi bir çırpıda verilebilecek cevaplar verebilmeyi çok isterdim. Babamın nerede olduğunu, nasıl bir bahtsız olduğunu kimseye izah edemedim. Kabul etmek gerekirse, masumiyetinden zaman zaman ben de çokça şüphe ettim. Kadere saygımız, tekrara göre değişiyor. Başımıza bir iş geldiğinde, bunu aksilik olarak kabul edebiliyor ve sineye çekiyoruz; bu aksilik ikinci kez geldiğinde, geldi mi üst üste gelir diyoruz, üçüncüsü tekrar ettiğinde her şey de senin başına geliyor diyerek rahatlıkla kanaat bildiriyoruz, sonraki tekrarlardaysa başına bu kadar çok şey geliyorsa, demek ki tüm bunları hak ediyor diyoruz. O bütün masumiyetiyle yaşamaya devam etse bile...

Annem çocukmuş daha evlendiklerinde. O yıllarda evlenen bütün anneler gibi, kırk dokuz kiloymuş, gelinliğin içinde kaybolmuş. Babam kendisi doğmadan önce ölen abisinin kimliğini taşıdığından biraz daha büyükmüş. Kimin aklına hizmetse, babası, yani dedem bir kamyon şoförünün yanına yardımcı şoför olarak vermiş babamı. Ne olduğunu, neden evlendiklerini, neden ayrıldıklarını, nasıl kavuşacaklarını bilmeden bir kamyonun içinde kavruk yüzlü bir çocuk Afganistan'a doğru yola çıkmış. Bu benim hikâyem tabii. Babamı görüyorum. Kamyonun muavin mahallinde oturuyor. Boyu daha bu kadar uzamamış, daha uzayacak, büyümesini tamamlayacak. Bir yaz sıcağında çıkıyorlar yola. Terleyip

gömleğini çıkartıyor, atletle kalıyor. Kolları bembeyaz. Dikiz aynasında bir cevşen sallanıyor. Radyoda bir türkü çalıyor. Babam camı açmış, bir kolunu uzatmış camdan, sigara içiyor, sigaranın dumanı gözüne giriyor. Yanındaki şoför, babama yolları anlatıyor. Sigara dumanından dolan gözlerini siliyor babam eliyle. Bu sahneyi böyle hayal ediyorum. Belki de babam sigara içmiyordur, hayatı boyunca da hiç içmemiştir, belki de kamyon şoförü babamı kamyonun kasasına, yüklerin arasına oturtmuştur, belki üzerinden gömleğini hiç çıkartmamıştır, belki yüzü kavruk bile değildir. Bilmiyorum ki. Nereden bileyim?

Afganistan'dan başka memleketlere gidecekmiş, nereler oralar bilmiyorum, annem karıştırıyor. Anlatırken zamanlar, mekânlar birbirine giriyor, onun da bildikleri kulaktan dolma şeyler. Bizim için babam bir hayal ürünü.

O yıllarda anneme mektuplar gönderiyor babam. Gördüğü yerleri, sıcağı, tozu, yorgunluğu anlatan kırık dökük kelimelerle, yazım hatalarıyla dolu, yalnız mektuplar. Annem onca yılın mektup dökümünü fasikül fasikül tarih sırasına göre saklamış. "Babam nasıl biri?" diye sormaya başladığımda, annem masal okur gibi mektuplarını çıkartır ve istediği yerden okurdu bana. "Babamın kaybolduğunu bir daha okusana anne" dediğimi hatırlıyorum. En çok o bölümü seviyordum, tekrar tekrar dinlemek istiyordum, hayalimdeki babamı bir kaybediyor bir buluyordum. Şimdi sorsan, desen ki, neyle büyüdün? Cevabım şu: Babamın yok oluşlarıyla...

Mektuplar bir yerde kesiliyor. İki yıllık bir boşluk var orada, annemin "Öldü mü, kaldı mı bilmiyoruz" dediği yıllar. Kimsenin başına gelmeyeceklerin, toplanıp toplanıp babamın başına gelişlerinin ilki o zaman başlıyor. Evden ayrılışı-

nın üzerinden iki yıl geçmiş, büyümüş babam. Kamyonu tek kullanıyor artık. Ülkeler arasında gidip geliyor. Gecesi, gündüzü yok. Bizim için durmadan çalışıyor. Bir gece yarısı, ıssız bir yolda bir şeyin üzerinden geçiyor kamyonla. Sanki yola kendisinden önce geçen bir başka araç bir şey düşürmüş gibi, sanki sadece tek tekerlek için yapılmış bir tümsek gibi, sanki bir insan gibi... Ani bir frenle durduruyor kamyonu, kalbi yerinden çıkacak, üzerinde beyaz atleti var yine, kolları yanmış, kaslı, alnından boncuk boncuk terler akıyor, bildiği duaları okuyarak atlıyor kamyondan aşağıya, el fenerini de alıyor yanına; ezdiği şeyin yanına bir varıyor ki, bir Afgan erkek yatıyor yerde, nabzına bakıyor, yardım etmek istiyor, ölmüş ama yaşasın istiyor, uğraşıyor, uğraşıyor, uğraşırken kaçamıyor, yakalanıyor ve hapse giriyor orada, adamı nasıl ezdiğini bilmeden, adamın neden yerde yattığını bilmeden, derdini anlatamadan, kimseye ulaşamadan geçen iki yıl var orada. Babamı atletiyle içeride hayal ediyorum. Belki de babam hiç korkmadan inmiştir kamyondan, belki hiç feneri yoktur, belki babam hiç dua da bilmiyordur, belki kaçmıştır adamı ezdikten sonra, başka bir yerde yakalanmıştır, hatta belki gündüzdür. Bilmiyorum ki, babamdan dinlemedim. Bütün bunlar "İki yıldır neredeydin?" sorusuna, babamın yaptığı bir paragraflık izahatın benim zihnimdeki tezahürü. Sonra günün birinde biri çıkıyor ve diyor ki "Şu tarihte biz üç kişiydik, birini öldürdük, yola atıp kaçtık, üstünden şu kadar zaman geçti, ben öldürmedim, aslında şu öldürdü, ben sadece gördüm, ama kaçmayalım diyemedim" falan, itiraf edip babamın suçsuzluğunu ispatlıyor. Bir cesedin üzerinden geçmiş yani babam, o öldürmemiş. Boş yere yatmış iki yıl, boş yere yiyip bitirmiş hapiste kendini ben bir cana kıydım diye. Belki de öyle dememiştir, baştan beri biliyordur kendi masumluğunu, kendine inanıyordur. Ama ne kadar inansa da yine de bir suçluluk hissi olur herhalde. İnsafsızın çekicidir ikna; o

vurur ve inancın küçük bir çivi gibi yamula yamula gömülür duvarın içine. Herkes sana suçlu olduğunu söylediğinde, sen kendi masumiyetine çok fazla direnemezsin. Günün birinde o çiviyi oradan çıkartsan da duvarda suçlanmış olmanın deliği kalır. Ne hissettiğini yazmamış mektuba, "Çıktım" demiş sadece. Olanları anlatmış.

Çıkmış ama yeniden girmiş. Keşke hiç çıkmasaymış dediğimiz, hapishaneden çıkma, kalacak yer ve ülkeye dönecek yol arama, beş parasız kalma, birinin saldırısına uğrama, üzerindeki her şeyi ve tek varlığı olan pasaportunu çaldırma, pasaportsuzluktan tekrar hapse girme, yazışmalar, yollarda kaybolan evraklar, yanlış anlaşılmalar ve türlü çeşit badireler neticesinde nihayetinde sınır dışı edilinceye kadar geçen iki yıl dört ay var bir mektupta.

O arada olanları bilmiyoruz. Ama sınır dışı ediliyor. Geliyor yani. Haberini alıyoruz, annem ağda kaynatıyor... Bir ülkeden sınır dışı edildiğine ölesiye seviniyor babam. Dünyanın bütün ülkelerinin kapılarında "Kapımız herkese açık, sadece Şahin giremez" yazsalar, umuru olmaz bundan sonra. O geri geliyor, memleketine, altı buçuk yıldır görmediği karısına, hiç görmediği çocuğuna, evine geliyor. Nasıl bir heyecandır kim bilir. Ben olsam heyecanlanırım. İçim içime sığmaz, ayaklarım kanatlanır, ayakları kanatlı yeni bir mitolojik varlığa dönüşürüm. Babam da öyle gelmiştir herhalde, bilmiyorum ki. Bildiğimiz, bir sonraki mektupta yazan "Size kavuşacağım diye sevinirken, gümrükte asker kaçağısın diye tuttular kolumdan beni, askere götürdüler, yine gelemedim eve" cümlesi. Ayakları kanatlı varlığın tüylerini tek tek koparttığını hayal ediyorum orada.

Annemin, babaannemin, amcamların konuşmaları var ha-

fizamda. Sayılı gün çabuk geçer, en azından burda, gider biz görürüz, yeri belli, askerlik nedir ki deyişleri... Evden çıkışımız... Hayatımda ilk kez otobüse binişim... Babama giden yolda mide bulantısıyla geçen saatler, durmadan tuvaletimin gelişi, ama asla yapamamam. Askeriyenin bahçesinde bize doğru gelen yeşil elbiseli adam... Anneme ve bana dokunmuyor oluşu... Annemin arkasına saklanmam ve eteğin arkasından hiç çıkmadan geçirdiğim dakikalar... Sonra birdenbire başlayan ağlamam... Ve annemle hiç konuşmadan geri dönerken annemin beni başımdan öpüp "Yine gideriz" deyişi...

Yine gidemedik. Yinelik paramız yoktu. Annem başkalarının evlerini temizlemeye gidiyordu. Bazen yanında gidiyordum, bazen evde kalıyordum. Bazen bana bakmak için köyden babaannem geliyor, günlerce bizde kalıyordu, annem o günlerde her zamankinden daha mutsuz oluyordu. Annem, babamı yeniden görmemiz için para biriktiriyordu. Paramız olduğunda, çok kıştı. "Bu karda kışta, yolda çocukla sefil olmayayım" dedi annem. Artık yeri belli olan babamla daha rahat mektuplaşabiliyorlardı. Ordaki mektupların tarihleri on beş günde bir devam ediyor. Ama bir gün zarfın gönderen yerinde babamın askeri birliğinin değil, cezaevinin adresi yazıyor.

Askerde herkesten büyük babam... Atletinin üstüne künyesinin düştüğü, ranzasında sırtını duvara yaslayıp anneme mektup yazdığı bir gece, birinin yatağından bir çıktığını, bir girdiğini, sonra tekrar çıktığını, huzursuz huzursuz dolandığını görüyor. "Bir derdin mi var kardeşlik?" diyor oğlana. Babam herkese "kardeşlik" diyor hayalimde. Belki hiç demiyordur. Bilmiyorum. Ama desin, babam herkesin kardeşi olsun, herkes babamın kardeşi olsun, herkes sevsin onu, o herkesi sevsin istiyorum. Oğlan derdini anlatıyor babama, babam kendini... Babamın bir derdi yok, o baştan ayağa bir dert za-

ten. Sevdiği kızı başkasına vermişler oğlanın, çok canı yanmış. Kızdan bahsediyor, onsuz yaşayamayacağından... "Hazır silahım da var elimde, çekip öldüresim geliyor herkesi, kendimi de" diyor. Ağlıyor oğlan, babam onu teselli ediyor. "Bak kardeşlik, ben neler çektim" diyor, benden ayrı geçirdiği günlerini anlatıyor. "Bir görsen" diyor, "öyle tatlı bir kız çocuğu ki, hep annesinin arkasında duruyor, çekingen, ama çok güzel" diyor. "Yeniden seversin" diyor, "senin de benim gibi bir kızın olur" diyor. İkna olmuyor oğlan. "İzne gideceğim, önce kızı, sonra nişanlısını vururum, en son babasını da vururum" diyor. Babam da, "Ömrün hapislerde geçer, sen biliyor musun hapislik nasıl bir şey? O kadar yıl hapiste yatacağına, çek kendini vur daha iyi" diyor oğlana. Yanlarındaki arkadaşları dinliyorlar bu konuşmayı. Herkes bir şeyler söylüyor oğlana. Babam hapisteki günlerini anlatıyor, masal gibi geliyor koğuştaki askerlere. Sonra battaniyesini üstüne çekip uyuyor babam. Bütün gece rüyasında oğlanın kızı vurduğunu görüyor. Belki de rüya falan görmemiştir. Belki benden de bahsetmemiştir hiç, annesinin arkasına saklanıyor, çekingen, tatlı falan dememiştir. Keşke dese ama belki dememiştir. Ama "Ömrün hapislerde geçer, sen biliyor musun hapislik nasıl bir şey? O kadar yıl hapiste yatacağına, çek kendini vur daha iyi" demiş, bunu kesin demiş. Tutanaklarda yazıyor. Oğlan o gece vuruyor kendini. Vakti zamanının TCK'sının 454. mü ne öyle bir maddesi gereği işte birini intihara ikna ve buna yardım eden kimsenin müntehirin vefatı vuku bulduğu halde üç seneden on seneye ağır ceza hapsine falan filan derken Şahin Songören'in üç yıl altı ay hapsine...

Annemin bağıra bağıra ağladığını hatırlıyorum. Saçlarını yoldu, yüzünü çizdi tırnaklarıyla. Bir köşede annemin ağlamasının bitmesini bekledim, ağlarken uyuyakaldı. Ben uyumadım. Ne olduğunu anlamamıştım ama galiba babam as-

kerde birini öldürmüştü, bundan sonra sokağa çıkmayacaktım. Annem babamın o oğlanı öldürdüğüne inandı. Babaannemle kavga ettiler. "Benim suçum neydi, bu adamla evlendim" dedi. "Başımıza gelmeyen kalmadı" dedi. "Koca yüzü mü gördüm ben?" dedi. "Allah belanı versin Şahin" dedi. Babaannem annemin her cümlesine karşılık olarak, "Benim oğlum masumdur" dedi. Babamın masumiyetine, bir tek o inandı o günlerde. Anneler evlatlarının masumiyetini bir nişan gibi gözlerinin içinde taşıyorlar her zaman, bunu kaybederlerse eğer başka hiçbir şey göremeyecek kadar karanlık bir suçluluk duygusuna gömülüp kalacaklarını sanıyorlar. Babaannem, oğluna duyduğu inancın içine babamın masumiyetini bir bebeği kundaklar gibi sardı ve gitti. Bir daha bana bakmak için gelmedi.

Babam içerideyken dava iki yıl sekiz ay sürdü. Olay tanıklarının hepsi terhis olduğu için tanık bulamadılar, buldukları gelmedi, gelenlerinse tanıklığı yeterli gelmedi. İyi avukatlara ihtiyaç vardı belki de, öyle bir imkânımız yoktu. Babam bir mahkûm gibi değil, bir demirbaş gibi durdu içerde. Günün birinde intihar eden oğlanın sevgilisinin, oğlanın kendisine yazdığı ve kızın herkesten sakladığı, "Seni başkasına verirlerse kendimi de, seni de, o herifi de, babanı da öldürürüm" yazan mektupları, oğlanın babasına vermesiyle; oğlanın zaten intihar edeceği, babamın olayda bir dahlinin olmadığı ispatlandı ve babam beraat etti. Yani edecekti. Keşke etseydi. Hapishanede çıkan kavgaya bulaşmasaydı yani, bu kez kesin beraat edecekti.

Annem babamı yok yere suçlamanın, ona inanmamanın ve iki yıl sekiz ay beddua okumasının ağırlığı ve babamın beraat etmesinin sevinci arasında gidip gelirken; gazetelerden öğrendik ki, hapishanede bir kavga çıkıyor, babam ola-

yın içinde değil aslında, ama herkes giriyor kavgaya. Herkes yalnız, herkes öfkeli, hepsi kendince masum, hepsi devletçe suçlu, alayının canı burnunda... Babam o arbedede sehpanın ayağını kırıyor, sopa yapıyor kendine, derdi kendini korumak aslında, ama sehpanın ayağında çivi var, üstüne yürüyen adamda da koca bir şah damarı, sopayı savurunca, çivi adamın şah damarına... Kan tutuyor bence babamı, küçükken yanında tavuk kesmişler bir gün, babam küçücük bir oğlanmış, atletiyle bahçede dolaşıyor, ayakları çıplak, bir tavuğun peşinde koşuyor, oyun arkadaşı olmuş onunla, tavuğu yakalıyor babaannem, koparıveriyor başını hayvanın, küçücük babam çığlık çığlığa kaçıyor içeriye... Belki de öyle olmamıştır, hiç öyle bir çocuk değildir babam, bilmiyorum ki. Ama adamın boynundan fışkıran kanları görünce çok fena oluyor. Onu biliyorum. "Elim ayağım kesildi" demiş mektupta. Başı dönüyor babamın kandan, kendini tutmaya çalışan gardiyanın üstüne yığılıyor ama karşıdan bakınca alenen gardiyanı yere yıkmış gibi görünüyor. Ölmüyor adam, günlerce yoğun bakımda kalıyor ama kurtuluyor. Gardiyan yerden kalkıyor. Sehpanın ayağını da geri çakıyorlar, her şey eskisi gibi oluyor aslında. Kavgadan bir saat önceki sakinliğe, sessizliğe dönüyor her şey. Bütün aynılıklara, bir ilave ekleniyor sadece. Mahkûm Şahin Songören'in adam öldürmeye teşebbüsten, görevli memura mukavemet, darp ve yaralamadan ve kamu malına kasten zarar verme suçundan 20 küsur sene tekrar hapsine... Babam diyor herhalde ben artık hayatıma burada devam edeceğim. Demirbaş gibi hissediyor babam kendini. Tuvalet maşrapası gibi bir şey babam bu hayatta. İçi tertemiz ama dışı pislikten kurtulamıyor. Tam boşaldım dediği sırada biri geliyor yeniden dolduruyor. Bir haber geliyor, bir el tutuyor maşrapayı kulağından; bu intihar vakasında pisi pisi yattığı günleri boşaltıyor, bir el geliyor iyi halden indirim veriyor, falan derken yatarı düşüyor cezanın ama düş-

se ne. Babamın artık bir gün daha yatmaya tahammülü yok. Bir zamanlar mavi olan, sonraları boka batan maşrapam, yani babam; artık umudu iyiden iyiye kesince annemi çağırmış hapishaneye, "Boşanalım" demiş. "Gençliğin gitti benim yüzümden. Ben bir şey yapmadım, kendimi korudum, adam öldürmedi zaten, kimseyi öldürmedim, ama ölseydi de, ben öldürdüm diyemezdim, evladımın üzerine yemin ederim ki, kimseyi öldürmedim, ister inan, ister inanma masumum ben" demiş. Boşanmayı düşündü mü annem bilmiyorum. Bu konuda hiç konuşmadı. Yalnız bir gün komşumuzla konuşurken "Boşansam ne yapacağım, derdimiz başımızı aşmış, benim işe gitmediğim gün açız, kim ne yapsın beni yanımda kızla" dediğini duydum. Ben olmasaydım belki boşanırdı annem, belki daha o ilk iki yılda yeni bir yol çizerdi kendine ama, vardım. Ve babam benim üzerime yemin ediyordu ki, masumdu.

Altı yıl dört ayın sonunda babam hapishaneden çıktı. İlk kez Allah yüzümüze baktı ve babam dördüncü yılda bize iki saat mesafedeki bir başka şehrin hapishanesine gönderildi. Mesafe azaldı. Annem babamı görmeye gitti sık sık, ben gitmedim. Cezasını tamamladığında karşılamaya da gitmedim, ağladım evde... Babaannem, annem, amcam birlikte gittiler, ben evde kaldım ve akşama kadar kulaklıkla müzik dinledim. Babam da umurumda değildi, annem de. Sanıyordum ki, akşam babamla annem kol kola girip eve gelecekler ve bilmiyordum ki ne yapacağız... Annem de öyle sanıyordu. Evi temizlemişti. Ağda yapmıştı. Kaşlarını almıştı. Fırında köfte patates yapmıştı, ama fırına sürmemişti. Dolapta çiğ çiğ bekliyordu tepsi, eve gelince pişirecekti. Onlar gidince karnım acıktı, dolabın kapağını açınca yemeğin pişmediğini gördüm. Babam yüzünden yemek pişmemişti. Her şey onun yüzünden çiğdi hayatımızda. Pişirip yiyeyim diye düşündüm. Sonra ilk kez annemin bu kadar çok yemek yaptığını fark et-

tim. Büyük tepsiye dizmiş patatesleri. Bir patates, bir köfte, bir patates, bir köfte, bir patates, bir köfte. Hayatımızda hiçbir şey bu kadar düzenli olmamıştı. Bu yemeği annem aynı malzemelerle başka türlü pişiriyordu bize. Patatesleri öylesine doğruyor, içine kıyma atıyordu. Patates yemeğine dönüşüyordu malzemeler. Hayatımız gibi... Karmakarışık. Demek babam gelince düzelecekti her şey. Patates ve köfte bile düzelmişti, her şey düzelecekti... Yemeği pişirmedim. Ekmeğin arasına peynir koyup yedim.

Ama annem tek başına geldi eve. Yine ağladı. Babamın geleceğini hayal ederken bir detayı atlamıştık. Kendisi askerliğini bitirmeden hapse girdiği için, daha gidip askerliğini tamamlayacaktı. O yemeği yemedik. Annemin içinden pişirmek gelmedi, pişirse de yiyemezdik. Günlerce durdu dolapta, patatesler morarınca attı annem çöpe. Dün akşam elinde poşetlerle geldi eve. Market alışverişi yapmış. Bir kilo kıyma almış. "Böleyim mi kıymayı?" diye sordum. "Yarına köfte patates yaparım, koyma dolaba" dedi. Bir kilo kıymadan yemek yapmak, sabah tavaya dört beş yumurta kırmak, üst komşumuz Hacer Teyze gibi kocasından bahsederken "Çok yiyor ay, sofraya otursam beni bile yiyecek, öyle bir yemek" deyip şuh kahkahalar atmak istiyordu belki annem. Kocasının dağınıklığından, çoraplarını çıkarttığı yere atmasından, banyo yapınca her yeri ıslatmasından, bir gün bile bir işin ucundan tutmamasından, sürekli annesinin tarafını tutmasından, üç çeşit yemek olmadan sofraya oturmamasından, geceleri hep horlamasından falan şikâyet etmek istiyordu belki. Ya da ne bileyim "Elinden her iş gelir Şahin'in, biz hiç tamirci çağırmayız, Şahin her şeyi halleder, geçen gün çamaşır makinesi bozulmuş komşunun, tamirciler yapamamış, Şahin'i çağırdılar da yapıverdi, hiç eli boş gelmez eve, hep dolu gelir, çok çok alır her şeyi, 'Yenir hanım, fazlanın ziyanı olmaz' der, perde-

leri hep Şahin asar bizim evde, ben uzanmam, çok yardımcıdır Allah için" demek istiyordu. Kocasından bahsetmek istiyordu, öyle ya da böyle. Ama yoktu kocası, vardı ama hiç olmamıştı. Başkaları kocasının müsrifliğinden ya da eli sıkılığından, becerikliliğinden ya da işe yaramazlığından, anacılığından yahut hanımcılığından bahsederken annem hep önüne bakıyordu. Doğruyu söylemek gerekirse kocasını hiç tanımıyordu.

On altı yıl önce başlayan ayrılıkları bugün sona eriyordu. Şaşırtıcı bir şekilde askerliğini bu sefer olaysız tamamlamıştı babam. Herhangi bir vukuata karışmamıştı. Eğer yolda gelirken kimsenin ölümüne sebebiyet vermez, kimseyi yaralamaz, kaybolmaz ve herhangi bir yüz kızartıcı suç işlemezse bugün gelecekti. Karşılamaya gitmemizi istememiş. "Evin adresini biliyorum, kendim geleceğim" demiş. Annemin telefonda şimdi "Şahin, sen misin?" derken duyduğu korkuyu, kaygıyı, karşı taraftan "Ben yine gelemiyorum" cümlesini duyabilecek olmanın gerginliğini bu dünyada bir tek o anlayabilirdi. Ev telefonunun üzerindeki dantelle oynarken annem, bir anda yüzüne ağız dolusu bir gülümseme yayıldı. Belki de on altı yıl boyunca hayalini kurduğu cümle, bir kelebeğin kanat çırpışı gibi uçtu annemin dudaklarından...

"Şahiiiin... Gelirken ekmek al..."

Diğer Müjdatlar Gibi

Çulcuoğlu Kardeşler arasında en varlıklısı ve bununla birlikte en talihsizi Müjdat Çulcuoğlu idi. Bunu hepimiz hissediyorduk ama, Müjdat Çulcuoğlu'nu bir sabah dükkânın vitrininde kıyafetleriyle, öylece kıvrılmış uyurken gördüğümüzde tereddüte mahal vermeyecek şekilde anladık.

Çulcuoğlu Kardeşler, dört kardeştiler. Şimdi hikâyeyi taaa bunların çocukluklarından almanın anlamı yok. O zaman anaları Nazire Teyze'nin dediğim dedik, çaldığım düdük, eşşeğim godikliğini; rabbena hep banayla geçen ömrünü, benden sonra tufancılığını, her taşın altından çıkışlarını falan da anlatmamız gerekir ki; şu saatte rahmetlinin arkasından atıp tutasım hiç yok. "Yüzüne olsa yüzüne de söylerim, Nazire Teyze'den mi korkucam?" demek isterdim ama yüzüne söylemem. Sıkar o biraz. Bak, öldü, ne olur ne olmaz diye arkasından bile konuşamıyorum. İyidir Nazire Teyze, iyidir de, de işte... Birtakım net ifadelerle genel bir Nazire Çulcuoğlu portresi çizelim yine de.

İkişer yaş arayla dünyaya getirdiği dört erkek evladın her biri için kayınvalidesinden ayrı ayrı aldığı beşibiryerdeleri, kocasına taktırdığı burmaları, oğlanların her birine müstakil olarak yaptığı sünnet merasimlerinde takılan altınları, kocasının günlük kazancına çöküşlerini falan öyle üst üste ko-

yarsak, parlak ticari zekâsının bir ürünü olarak çocuklarına kurduğu Çulcuoğlu Giyim, Çulcuoğlu Fotoğrafçılık, Çulcuoğlu Düğün Salonları ve Çulcuoğlu Mobilya'nın serüvenini sanırım daha kolay anlayabilirsiniz.

Paket çalışıyordu Nazire Teyze; mükemmel bir dünürbaşı, ideal bir görücü, eşsiz bir arabulucu olarak çevresindeki evlilik yaşına gelmiş bütün erkeklere önce kız buluyordu. Ebelerle işbirliği yapıyor, daha bebeler beşikteyken münasip aileleri birbiriyle bağlıyordu. Senin sevmene, gönül vermene falan hiç gerek yok, Nazire Teyze bütün tencerelere bir kapak buluyor, bulduğuna inandığı çifti çorap eşlermiş gibi bir maharet ve sıradanlıkla birbirine katlayıp sarıveriyordu. "Ama ben başkasını seviyorum" bile diyemiyordun. Bizim oradaki bütün evlilikler Nazire Teyze'nin ikna kabiliyetinin meyvesiydi. Tabii bunu hayrına yapmıyordu Nazire Çulcuoğlu. Allah'ın emri Peygamber'in kavli dediğin anda Çulcuoğlu Düğün Salonları ile sözleşmeyi imzalıyordun. Sonra onları Çulcuoğlu Giyim'e yönlendiriyordu. Bohçası, nişanı, nişanlığı, gelinliği, damatlığı derken yüklü bir fatura kestiriyordu sana. Ardından Çulcuoğlu Fotoğrafçılık ile nişan ve düğün fotoğraflarını kilitliyordu. Dünürbaşın Nazire Teyze'yse mümkünatı yok, Çulcuoğulları girdabından kurtulamıyordun. Son ulaştığın nokta en küçük oğlanın açtığı mobilyacı oluyor, daha dün "Hadi Allah tamamına erdirsin" diyen Çulcuoğulları'na "âmin" derken; bugün dükkânda kendini mobilya seçerken buluyordun. Nazire Teyze'nin bu müthiş çarkından hiçbirimiz kurtulamıyorduk; ama olan dişlilere oluyordu asıl. Çocukları ne, ne istediklerini bildiler, ne kim olduklarını anladılar. Anneleri onları sen şu işi yapacaksın, sen şununla evleneceksin, şu kadar çocuk yapacak, şuraya gidecek, buraya gitmeyeceksin diye güderek yetiştirdi ve hiçbirinin aklına da olmaz demek, karşısına dikilmek, itiraz

etmek falan gelmedi. Neticede kesenin ağzı Nazire Teyze'nin elindeydi ve şayet o kesenin ağzını kapatırsa adamın iflahını keserdi. Ah ne çok andık rahmetliyi, yine öyle çok şey yapmayalım, aslında iyi insandı. Özünde iyiydi yani.

Çulcuoğlu Ticaret Merkezi'nin en son üyesi olan Müjdat Çulcuoğlu askerden geldikten sonra, diğer abileri gibi annesinin "Sana mobilya dükkânı açalım" önerisini ikiletmedi. Kendisi de diğer kardeşler gibi annesinin esiriydi. Fakat son çocuktu; babasının öldüğü, annesinin hafif çaptan düştüğü, paranın kısmen suyunu çektiği zamanlara denk geldi. Fikri anasından aldı ama göbeğini kendisi kesti. Çarşıdaki dükkân kendilerinindi, kiracıyı çıkarttılar, mevcut tabelayı indirip yerine ÇULCUOĞLU MOBİLYA tabelasını taktılar. Tabela takılırken Nazire Teyze başörtüsünü düzeltip, "Ben yapacağımı yaptım Müjdat, gerisini sen halledeceksin, beni utandırma" dedi ve gitti. Bu, Nazire Teyze için sevgi dolu bir hayırlı olsun dileğiydi.

Müthiş bir istekle, aşkla işine sıkı sıkı sarıldı Müjdat. Mobilyacılığı sevdiğinden değil, Kadriye'yi sevdiğindendi telaşı. İşini kurarsa Kadriye'yi istemek kolaydı. Kızın haberi yoktu ama olsun, dükkânı açtıktan sonra, ona açılmakta bir şey yoktu. Annesi gider isterdi. Mesele Nazire Teyze'ye açılmaktı. Nazire Teyze tamam derse, aklına koyarsa, ne yapar eder o kızı alırdı. Bakkal Fikret'in oğlu Feridun'a, sağlıkçı Emin'in kızı Ebru'yu münasip görmüştü zamanında. Çocukların ikisi de başkalarıyla nişanlıydı ama sırf kendisi münasip gördü diye önce nişanları attırıp sonra bu ikisini nişanlamıştı. Ebru'yla Feridun'un oğullarının sünnetinde davetiyeye, çocuğun dedelerinin ninelerinin adının altına Nazire Teyze'nin de adını yazmışlardı. Kafaya koyarsa Nazire Teyze, adamın altından karısını alır, allar pullar, kız diye bir daha nikâhlardı. Ama işte, tek istesin...

Müjdat, Kadriye'yi kaçırmamayım diye kolları, paçaları sıvayıp girişti işlere, dükkâna alınacak bütün mobilyaları özel olarak yaptırdı. Doğuştan sahip olduğu ince ruh, ince işçiliğe zemin hazırladı, günlerce marangozlara, mobilya üreticilerine gidip gelerek o zamanlar her yerde görülmeyen, herkesten farklı bir koleksiyon hazırlattı. Her bir parçaya önce kendi gözüyle, sonra bir de Kadriye'nin gözüyle bakıyor, sonra ikisinin gözüyle birden bakıyordu. Tekli koltuğa dokununca "Ben eve gelmişim mesela işten, koltuğa oturmuşum, Kadriye koltuğun koluna ilişmiş, bana sarılıyor" diye hayal ediyor, koltuğun koluyla Kadriye'nin kalçalarını şöyle bir tartıyor, marangoza "Abim, bunun kol kısımlarını azıcık daha geniş tutalım" diyordu. İkili koltuğun karşına geçip "Akşam yemekten kalkınca televizyon izlemeye diye oturmuşuz mesela, Kadriye göğsüme koymuş başını, bacaklarını altına toplamış, kıvırmış, film izlerken içi geçmiş" diye hayal ediyor; marangoza dönüp "Abim, bu ikili koltuğun enini boyunu azıcık daha geniş tutalım" diyordu. Yemek masasını, kendi abileri, yengeleri ve Kadriye'nin anne babası da gelir diye 12 kişilik yaptırdı, yemek masasında Kadriye'nin pişirdiği yemekleri servis edişini bin kere yaşadı hayalinde. Komodinin üstüne Kadriye'yle ikisinin düğün fotoğrafını koydu, gardıroba Kadriye'nin elbiselerini astı, vitrine Kadriye'nin çeyizini serdi. Yatak odası takımının latası çıkınca marangozdan Kadriye'nin saçlarını, gözlerini, o küçücük burnunu, uyanışlarını, uykuya dalışlarını, ayağının yorganın altında bir güvercin gibi usul usul kımıldanışını, Kadriye'nin belini, tenini... ay aman aman neler neler...

Bütün mobilyalar bitip de dükkâna getirildiğinde, Müjdat büyük bir titizlikle yerleştirdi ürünleri. Yatak odasını vitrine koydu. En güzeli oydu. Allah askerde yüzüne gülmüş, bir arkadaşı, babasının ahşap oymacı olduğunu söylemişti. Ya-

tak başlığını, onlara sipariş vermişti Müjdat. Bahar dalı üstüne kuş motifleri oymuştu usta. Yatak başlığı değil, sanat eseriydi. Kadriye kuşları sever miydi, bilmiyordu. Ama başlık sevilmeyecek gibi değildi. Eli tüfekli avcılar başlığı görse, kuşların önünde secde ederdi. Kadriye çarşıya gezmeye çıksa, vitrinde yatak başlığını görse, Müjdat'ı görmese de olurdu, o dakika âşık olurdu Müjdat'a. Bu derece emindi. Mobilyaların diğerleri içerideydi. Öyle çok iyi monte edilmesine gerek yoktu, nasıl olsa çok yakında Kadriye'yi isteyecekler, düğün hazırlıklarına başlayacaklar, e mobilyalar da dükkândan eve geçecekti.

Mobilyaların dükkâna yerleştiği gün Müjdat derin bir nefes alıp annesinin karşısına geçti. Nazire'nin işleyen tezgâhına çark olmuş, dört oğlanın içinde bir tek Müjdat Çulcuoğlu, annesine "Ben birini seviyorum" diyecekti. Demeye kalksalar diğer üçünün de gönlü başkasındaydı, ama işte sıkardı... Sıktığı için hepsi annesinin uygun gördüğü kızlarla dünya evine girmişti. Müjdat o eve girmeyecek, gönlünün istediğine "karım" diyecekti. Nazire Teyze'ye yalvarır gibi bakıp, geveleye geveleye, ağzının içinde baldan tatlı bir jilet taşıyormuş gibi çıkardı dilinden kızın ismini. "Kimmiş o kız?" dedi Nazire Teyze. Bir tur daha attı jilet Müjdat'ın ağzında. "Kadriye" dedi usulca.

"Kadriye mi? Piç Kadriye mi?" dedi Nazire Teyze.

"Ana, anası belli babası belli kızın, başında duruyorlar, ne piçi?" dedi Müjdat, annesine karşı bu kadar uzun bir cümleyi nasıl kurduğuna kendisi bile şaşarak.

"Hadi be sen de, on dokuz sene sonra doğurdu o Kadriye'yi anası. Ya evlatlık ya piç. Öyle olmasa önü arkası olurdu. On dokuz sene çocuğun olmasın, sonra git çocuk doğur. Ben soyu sopu belli gelin isterim. Buldum ben sana kız, Yeşillerin

Sabriye'yi alıcam sana. Kendinden hariç üç kardeşi daha var. Soyu belli, sopu belli. Ha Kadriye, ha Sabriye..." dedi, konuyu bir daha açılmamak üzere kapattı Nazire Teyze. Müjdat'ın ısrar etmesine mahal vermeden, hemen o hafta Sabriye'yi isteyip nişanı takıverdiler. Müjdat, Kadriye mevzuunu açmasa belki bir süre daha bekâr gezebilecekti ama kendi ipini kendi çekmiş oldu sonuçta. Nazire Teyze'nin Midyat'tan yıllar önce getirttiği telkâri işlemeli gümüş nişan tepsisi bir kez de Müjdat için çıktı ve bugüne kadar yüzlerce nişan kurdelesi kesmiş olan gümüş makas bir kez de Müjdat için açıldı. Hayırlı olsunlar, Allah tamamına erdirsinler, pek de yakıştılar sözleri ve Sabriye'nin süzüm süzüm süzülen gözleri Müjdat'ın üzerine yağarken, zavallı hayalinde Kadriye'yle nişanlandığını düşledi.

Kadriye'nin bu olanlardan haberi bile yoktu tabii. Nazire Teyze, olur da Müjdat nişanı atar diye işini sağlama aldı, hemen o hafta Kuyumcu Hayrettin'in tek oğluyla Kadriye'nin arasını yaptı. Tek oğlana, tek kız en münasibiydi. Kuyumcu Hayrettin'in karısını "Kadriye tam sizin oğlana göre kız. Yarın çok kardeşli biriyle evlenir sizin oğlan, her düğüne bilezik, her düğüne büyük altın. İşin önünü alamazsınız, tek kız olsun, malınız cebinizde kalsın" diye kandırdı. Kimse ne olduğunu anlamadan, makas bir kez de onlar için açıldı. Nişandan sonra, "Bizim oğlanlar emrinize amade, mobilya için başka yere gitmeyin, vallahi darılırım" deyip konuyu düğümlediği yere bir de fiyonk attı Nazire Teyze.

Olacağı buydu, Müjdat'ın nişandan iki ay kadar sonra, bir öğle vakti dükkânın kapısı açılıverdi. Kadriye yanında annesi, müstakbel kayınvalidesi ve nişanlısıyla mobilya bakmak için Müjdat'a doğru yürüdüğünde, Müjdat'ın dizlerinin bağı çözüldü. Başka kimse yoktu dükkânda, mecbur kendisi eş-

lik edecekti. Önce koltuk takımına baktılar, Kadriye'nin kalçalarına oranla yapılmış koltuk takımına. Çok beğendi Kadriye... "Ay bu çok güzelmiiiiş" dedi, öyle saçlarını savura savura. Müjdat'ın dudakları titredi, yüzüne bakmadan, "Özel üretim bu seri" dedi. Kadriye'nin nişanlısı sürekli "Bu nasıl, bu nasıl, hı? Kadriye bu nasıl canım? Parası hiç sorun değil, sen hiç şey yapma, hangisi olsun hı?" dedi durdu. Müjdat koltuk takımları, vitrinler, konsollar, kesonlar, şifonyerler, zigon sehpalar, komodinler arasında mobilyalara tutunup kahrından ölürken, onlar mobilyalarını seçtiler. Oturma gruplarını, vitrinlerini, gümüşlüklerini tek tek beğendiler... Müjdat'ın içinden müşterilerini kovuvermek geldi. "Defolun gidin lan, başka yerden alın mobilyanızı. Allah belasını versin annemin de sizin de" diye bağırmak geldi ama boğazındaki düğüm çözülecek cinsten değildi. Dükkânı açalı henüz iki ay olmuş, doğru dürüst bir satış da yapamamıştı. Düğün sezonu yeni açılıyordu. Sol omzundan borçlar, senetler konuşuyor, "Sat mobilyaları" diyor; sağ omzundan onuru konuşuyor, "Sakın satma" diyordu. Yemek masasını da çok beğendi Kadriye ama; "Ama bu bizim için çok büyüüüüüük" dedi. Nişanlısı "Ancak hayatım, beş çocuğumuz olsa, sizinkiler, bizimkiler, sen, ben" deyiverince Müjdat bayılacak gibi oldu. Neticede masayı da aldı genç çift.

Kadriye dünyanın bütün çiçeklerini ağzının içine doldurmuş gibi bir nefesle "Hiiiiih" dedi, "şunun güzelliğine baaaaakkkkk, ben bunu nasıl görmemişiiiiiim?" Vitrinden görünen yatağın başlığına bakıyordu Kadriye. Nişanlısı tavuk gibi yanına koştu kızın. Müjdat'ın baş dönmesine mide krampları eklendi, nefesi kesildi. Fiyatını falan sormadan "Bunu da alıyoruz" dedi nişanlı. Nişanlıyla Kadriye aynı yatakta... Kadriye'nin saçları, gözleri, o küçücük burnu, uyanışları, uykuya dalışları, ayağının yorganın altında bir güvercin gibi

usul usul kımıldanışı, Kadriye'nin beli, teni, nişanlı...

"O satılık değil yalnız. Biri için özel sipariş yaptırdık, parasını da peşin aldık. Aynısından bir daha yaptırmayacağımıza da söz verdik. Ben size başka model göstereyim" dedi Müjdat güç bela. Nişanlı "Olur mu, biz de istiyoruz, bize de yaptırın" diye ısrarı basınca, kesin ve net "Yaptıramayız dedik" dedi. İki adamın birbirine bakışlarının arasına "Tamam madem, başka bakalım" diyen Kadriye girdi. Alışverişin sonunda Kadriye için yaptırılan bütün mobilyaların tekmili, yatak odası hariç, yine Kadriye'ye gitti. Sabriye de artık neye gelin gelirse, ona gelin gelirdi, o da Müjdat'a mı dertti.

Müjdat Çulcuoğlu Sabriye'yle evlendi. Zaten başka da bir seçeneği yoktu. Nazire Teyze, karşı gelinebilecek bir anne değildi. Dünyanın en gönülsüz damadı olarak ayaklarını sürükleyerek gittiği bir evliliğin içinde yıllarca hayalet gibi dolandı. İlk günden başlamak suretiyle dükkânı açmaya devam etti. Çulcuoğlu Mobilya bir gün olsun tatil yapmadı. Bütün esnaf pazar günü kepenk indirirdi ama Müjdat dükkânı açardı. Bayramın ilk günü her yer kapalı olurdu ama Çulcuoğlu Mobilya açık olurdu. Sabriye üç çocuk doğurdu, Müjdat çocukları akşam dükkânı kapattıktan sonra gidip gördü. Sabriye'ye göre, iş kuduzuydu bu Müjdat, çalışmaktan, para kazanmaktan başka bir şey bilmiyordu. Başkaları gibi ailece yemeğe gittikleri, ailece tatile gittikleri günler hiç mi olmayacaktı? Hiç olmayacaktı. Nazire Teyze, Müjdat'ın yokluğunu doldurdu. Sabriye'yle ikisi dedikodudan dedikoduya, o görücüden bu nişana, bu dünürbaşılıktan şu düğüne koştururken ayrılmaz bir ikili oldular ve Müjdat'ın yokluğunu da unuttular. Müjdat ait olmadığı bir hayatın içinde, Nazire Teyze'nin çizdiği sınırların dışına bir adım bile atamadan, Sabriye'nin yüzüne bir kere bile bakmadan tam yirmi iki sene geçirdi.

Yirmi iki yılda çok şey oldu. Müjdat bu kadar çok çalışınca, Allah da mükâfatını verdi tabii. Çulcuoğlu Mobilya büyüdükçe büyüdü, durduğu yerde, yan dükkânı da alalım, üst katı da alalım, bir üstüne çıkalım derken beş katlı bir plazaya dönüştü. Mobilya tasarımları yıldan yıla değişti, Müjdat bütün değişikliklere ayak uydurdu. Çulcuoğlu Mobilya'nın ismini Mobex by Çulcuoğlu yapacak kadar büyük değişikliklere gitti. Dükkânda tek bir şey değişmedi. Vitrindeki kuşlu yatak başlığı... Müjdat Çulcuoğlu kimseye satmaya kıyamadı onu. Ha bu sene satarım, ha seneye satarım derken üstünden yıllar geçti. Tam o sıralarda, yeni eşyaların arasına eski bir şeyler koyma hevesi başladı insanlarda. Ayakkabıcı Hilmi, Kurtuluş Savaşı yıllarından kalmadır diye bir çarık getirip koydu vitrine, cep telefoncu Mithat çevirmeli telefon koydu, lokantalara şark köşesi diye kilimli milimli köşeler kurdular. Müjdat da işte "tarihi bir yatak başlığı" koymuş oldu mobilya dükkânının vitrinine. Kendi olmayan tarihini kendisi yazdı yatak.

Sabriye Müjdat'ın yokluğuna alıştı. O Nazire Teyze'yle evliydi, git gide yanında olana benzedi. Küçük bir Nazire olarak başladığı yeni hayatına, Nazire'nin felç geçirmesi sonucu tam teşekküllü bir Nazire olarak devam etti.

Müjdat, Kadriye'yi çok gördü sonraları. Pazara gidip gelirken gördü, çarşıda gezerken gördü. Evlendikten on yıl sonra mobilyalarını yenilediler. Bu kez mobilya bakmaya oğluyla birlikte geldi. Çoktan koca olmuş nişanlı yoktu yanında. "Ayyy satılmamışş, ne çok beğendiydim ben bu yatak odası takımını" dedi Müjdat'a. "Almadı sipariş veren, kaporayı da almıştık oysa, ama kaldı öyle bizde" dedi Müjdat. "Aman zaten temizlemesi çok zor, kim silecek onun oymalarını baksana, çok toz olur" dedi Kadriye omuz silkerek. "Haklısınız, çok

toz oluyor, ben kendim bizzat alıyorum her hafta tozunu" dedi Müjdat arkasından giderken.

Yirmi iki yılın sonunda birer hafta arayla iki sela okundu kasabada. Biri gencecik yaşında kalp krizinden giden, çarşı eşrafından Kuyumcu Hayrettin'in oğlu, Kadriye'nin kocası Kuyumcu Reşat'ın selasıydı. Müjdat gündüz vakti, dükkânı ilk kez kapatıp cenazede saf durdu. İkinci hafta bir kez daha kapattı dükkânı ikindi saati. Bu kez uğurladıkları yine çarşı eşrafından Çulcuoğlu kardeşlerin annesi Nazire Çulcuoğlu'nun ta kendisiydi. Müjdat, cenaze namazından sonra dükkâna dönmedi. Ama eve de dönmedi. Annesini kaybetmenin hüznü ve doğduğundan beri üstüne kapanan bir karabasanı toprağa saklamanın hafifliğiyle en büyük abisinin evinde dolandı bir süre. Gece yarısı kayboldu ortalıktan. Sabriye üzüntüsünden Müjdat'ın eve gelmediğini fark etmedi bile. Gece yarısı dükkânın kapısı sokağın sessizliğinde ağır bir gürültüyle açıldı. Müjdat Çulcuoğlu o gece, özgürlüğünün ilk gününde, kıyafetleriyle birlikte bahar dalı üzerine kuş motifleri olan yatağın üzerinde derin ve huzurlu bir uykuya daldı...

Uyandığında bütün çarşı esnafının diline düşmüştü ya; o kuşlu yatağı ait olduğu yere koyması, avukatıydı, boşanmasıydı, nafakasıydı, Kadriye'yi iknasıydı, öyleydi böyleydi derken iki yılını aldı...

Kız Kim?

Hacı Salih Düzgün'ün ailesine kaza haberi sabah ona çeyrek kala ulaştı. Oğlu Rıdvan'ı arayan ses "Salih Düzgün'ün oğlu siz misiniz?" diye sorduğunda, "Evet" cevabını, "Babanız trafik kazası geçirdi" cümlesi izledi. Rıdvan, iyi mi, hayatta mı, hangi hastanede gibi soruları takır takır saydırırken oturduğu yerden hızlıca ayağa kalktı ve bir süre odanın içinde ne yapacağını bilemeden dolaştı. Kendine gelir gelmez abisini aradı ve telefonda duyduklarını abisine söyledi. Hacı Salih Düzgün'ün iki oğlu, üç gelini, iki kızı ve eşi Hacı Nihal Düzgün hastaneye peş peşe acilden giriş yaptılar. Haberi ilk alan Rıdvan'dı, hastaneye ilk varan o oldu, e "Kız kim?" sorusunu ilk soran da o oldu haliyle.

Hiçbir şey bilmediği halde konuya en vakıf kişi olduğu için, ailenin bütün fertlerini aynı cümlelerle karşıladı.

"Trafik kazası geçirmiş, ameliyata almışlar, durumu ciddiymiş, kızın durumu da ağırmış?"

Aile efradının alayı elini ağzına götürüp ağır çekimde Rıdvan'ı dinlerken, son cümleyle birlikte hepsi elini ağzından indirdi ve fal taşı gibi açılan gözlerle "Kız kim?" diye sordu.

Rıdvan başını öne eğip kelimeleri ağzından düşürmeme-

ye çalışarak, "Babamın yanında bir kız varmış kaza sırasında, onun da durumu ağırmış işte" deyip diğerleriyle aynı suskunluğa dahil oldu.

Hacı Salih Düzgün ve arabada bir kız... Olacak iş değil ama olmuş. Hem de ne olmak! Hacı Salih Düzgün ciddi, kız ağır; olmaya bak!

Nihal Hanım çivilenip kaldı acilin bekleme koltuğuna. Yüzündeki bütün mimikler dondu, gözü seğirmeye, kafası sallanmaya başladı öfkesini yenemediği zamanlarda olduğu gibi. Elindeki tespihi usulca paltosunun cebine koydu. Yola çıktığından beri dua ediyordu Hacı için, ama bir an dua etmek de içinden gelmedi. "Tövbe ya Rabbim" dedi içinden, "bu yaştan sonra, n'aptın sen hacı, ne kızı?" Gelinlerden biri diğerine, alt dudağını ısırıp kaş göz yaptı. Süheyla Gelin, tutamadı kendini, kayınvalidesinin koluna girip "Eyvahlar olsun anne, ne deriz millete?.. Babama da bak sen..." dedi, Nihal Hanım'ın üzerinde birikmiş yıllara sair intikamın rövanşı için ilk hamlesini diliyle yaptı. Nihal Hanım, ağzını açıp tek kelime edemedi. Bu sessizlik, Süheyla'ya mikrofon gibi uzandı.

"Belliydi zaten ama anne, son zamanda belliydi yani. Ben sana demedim ama Allah var, aklımdan da geçirdim, eve geç gelmeler, öyle kapıyı çarpıp falan çıkıp gitmeler... İhsan'a har har har saldırmalar... İnsan oğullarından utanır ay, hacı olacak bir de" deyince kimsenin kendine bile söyleyemediği, aklından geçirmeye korktuğu düşünceyi acilin bekleme koridoruna bomba gibi bıraktı Süheyla. O saatten sonra hiçbir iyi niyet ortalığı toplayamazdı.

Rıdvan, "Yenge sen gel benle az, abimi arayıp haber verelim" diyerek Süheyla'yı bekleme salonundan uzaklaştırdı

ama, az önce söyledikleri, çocukların üflediği köpük balonları gibi havada dolaşıyor, Nihal Hanım'ın yanaklarına değip aşağıya süzülüyordu.

Nihal Hanım'ın parmakları tespihe bir gitti bir geldi. Avucunun içine aldığı tespihi, iki elini yumruk yapıp sakladı, olduğu yerde bir ileri bir geri sallanmaya başladı. Nihal Hanım o an, yılların ipliğine geçirilmiş tek bir tespih tanesiydi; Hacı Salih Düzgün'ün damar yolu açılmış elinde defalarca bir ileri, bir geri gidip geldi. Bunca yıllık evliliklerinde Salih'in bir sadakatsizliğini, gözünün harama baktığını görmemiş, kulağına kocasıyla ilgili herhangi bir dedikodu gelmemiş, elleri hiçbir iz bulmamış, burnuna ihanet kokusu değmemiş, içine hiç kuşku düşmemiş, hiçbir şey olmamıştı işte ay, yapmazdı Salih böyle şeyler, aaaaaaa! Gerçi Tevfik Enişte de saman altından su yürütmüştü yıllarca. Milletin kızının eteğinin boyuna, gelininin başının açıklığına, oğlunun çapkınlığına, içkiciliğine laf edip yuh çekmişti seneler senesi. Öyle bildiler rahmetliyi, öyle öldü. Ama cenazede çıktı geldi işte öbür kadınlardan olan çocukları, analarının da elinden tutup. Onca malı mülk ikiye bölüneceğine, kaça bölündü. Her kadından da ikişer üçer çocuk yapmış maşallah. Millet de Tevfik Enişte'yi işinde gücünde, namazında niyazında bildi hep ama gördüler işi gücü. Al sana bir Tevfik Enişte vakası daha. Ama yapmaz Hacı Salih öyle şey, mümkünatı yok. Gerçi İfakat Abla da kadınları görünce yalandır dedi başta ama gelen oğlanlar Tevfik Enişte'nin kopyası, hık demiş burnundan düşmüş, savunacak bir şeyi kalmadı, kıstı kuyruğunu oturdu sonra. Ay ay ayyyyyy! Yüzü ekşidikçe ekşidi Nihal Hanım'ın. Süheyla sevgilisi" demeye getirdi diye öyle düşünmüştü ama sevgilisi değildi de kızı mıydı yoksa? Ah bir de kız mı yapmış kadından? Sevgilisi olamazdı zaten, bu yaştan sonra ne sevgilisi, ama demek ki zamanında sevgilisi olmuş ki kızı doğmuş.

Bir tane mi acaba, bilmiyordu ki. Yine de Hacı Salih'ten beklemezdi Nihal Hanım böyle şeyler. Gerçi son zamanlarda hakikaten Süheyla'nın dediği gibi delirmedi değildi hani. İyiden iyiye huyu değişmişti Hacı Salih'in. Gerçi Nihal Hanım bunu geçen seneki kalp ameliyatına bağlamıştı ama... Ama da ama, gerçi de gerçi... Yapardısı yapmazdısı yoktu işte, herkesten her şey beklenirdi. Ama yine de Hacı Salih yapmazdı yaa, o doğuştan hacıydı. Hamile hamile hacca giden annesi, hac farizasını yerine getirirken dünyaya getirmişti Salih'i. Zaten dindar olan bir ailenin içine Mekke'de düşen Salih, ömrü boyunca ismine halel getirmemiş, harama bakmamış, kul hakkından korkmuş, kimse hakkında ileri geri konuşmamış, hayır işlerinin baş neferi olmuş, çevresindeki herkesin onaylayacağı üzere "Allah'ın işine karışmak gibi olmasın ama cenneti garantilemiş"ti. Ama işte şimdi bu kız kimdi?

"Anne su iç istersen biraz" diyen İlhan'ın sesiyle kendine geldi Nihal Düzgün. İlhan da gelmiş. Rıdvan da burda. Feriha, Gülhan, Süheyla, Reyhan, Kerime hepsi burda. Bir İhsan yok.

"Abine haber verdiniz mi?"

"Verdik anne, gelirim dedi."

"Gelecek tabii, ne demek 'Gelirim'. Babası ölüm döşeğinde, 'gelirim' neymiş?"

"Gelirim demiş işte anne, adam gelmem mi dedi. Ağzıyla kuş tutsa yaranamıyor bu adam da size ha" diye başlayan Süheyla'yı İlhan, "Yenge sırası değil şimdi" deyip susturdu. Daha doğrusu susturmaya yeltendi. Zira Düzgün ailesi bilirdi ki; kendisinin deyimiyle ailenin ilk göz ağrısı ancak geriye kalan herkesin tabiriyle ilk baş ağrısı olan Süheyla Gelin susmazdı. Sus desen de susmazdı.

"Siz gelirim dediğine şükredeceksiniz anne. Başkası olsa

gelmez, valla da gelmez, billa da gelmez. Bunca yıllık oğlunu işinden etti, evinden kovdu, adam yerinden yurdundan oldu. Bir kez olsun İhsan 'Babam da neden bana böyle yaptı?' demedi. Kendi yoksa Allah'ı var, bir gün olsun 'Ben de babama kırgınım' demedi. 'Babamdır, kovuyorsa, sövüyorsa vardır bir bildiği' dedi...

"Baban sövmez Süheyla!" diye dikildi Nihal Hanım, "Deli deli konuşma, koca adam ne demeye sövsün. Milletin yanında ettiğin laflara bak" diye Salih Düzgün'ü savunmaya geçti Nihal Hanım. Doğruya doğru, sövmezdi. Ağzından küfrün çıkmasını geç, "Öte git" demezdi kimseye.

"Sövmezdi ama demek ki, o da başka türlü atıyormuş stresini işte" deyip hançeri sapladı Nihal Hanım'ın bağrına bağrına Süheyla.

Sakin, mülayim, gezdiği yere huzur iklimi taşıyan bir adamdı Hacı Salih Düzgün. En ufak bir yükselmesi, hiddetlenmesi, kaş çatması olmaz, her şeye "Allah'tan" der kabul buyurur, çok darda kaldığında "Hayırlısı neyse o" der, beklemeye koyulur, öyle çok çok hiddetlenilecek durumlarda da abdest alıp namaza dururdu. Yalnız geçen sene, tam da bu zamanlar, sahibi olduğu kereste fabrikasındaki odasından gürül gürül bir ses duyuldu, ardından koltuğa yığılıp kaldı dediler, kalp krizi geçirdi de hastaneye zor yetiştirdiler. Geçmiş olsuna gelenler, "Kalp ameliyatından sonra huyu değişiyor ameliyat olanların" dediklerinde pek ciddiye almasalar da Salih Düzgün daha kendine gelir gelmez gözlerini pencereden dışarı dikip sinirli sinirli tespih çekmeye başlayınca anladılar ki bunun huyu da huy değil, değişecek. Değişti de nitekim. Çocuklarının, gelinlerinin, damatlarının hepsinin odada olduğu ve hep bir ağızdan "geçmiş olsun" dediği o koro anında, büyük oğlu İhsan'a dönüp "Çık dışarı" dedi. İhsan çıkınca Süheyla da çıkıyordu ki, ona "Sen kal" dedi. Süheyla

kapıdan geri döndü. O ameliyattan sonra İhsan'a taktı kafayı Salih Düzgün. Liseden beri babasının yanında kendi fabrikalarında çalışıyordu İhsan, Salih Düzgün onu işten kovdu. Bolu'da vakti zamanında açtıkları bir mobilyacı dükkânı vardı, İhsan'ı oranın başına gönderdi. Gönderdi denemez aslında, sürdü diyelim. İhsan karısından, çoluğundan çocuğundan ayrılıp tıpış tıpış gitti Bolu'ya. Gitmem diyemezdi, çünkü başka türlü geçinemezdi. Zaten bu hastalığın seyrindendi bu aksilik, elbet geçecekti. Ne adamlar duymuşlardı ameliyattan sonra küfürbaz olan, içkiye başlayan. Salih Düzgün en azından küfretmiyordu, kovuyordu sadece. Yalnız İhsan'a değildi takıklığı. Rıdvan ve İlhan'a da kök söktürüyordu. Koca adamlar tuvalete gitmek için bile izin alır oldular babalarından. Cevap vermeyeni, karşı çıkanı koyuyordu kapı önüne. Sinirli, aksi, takık, gergin bir adam oldu çıktı.

Her cuma akşamı bütün aile Nihal Hanım'ların evinde toplanır, akşam yemeğini hep beraber yerlerdi. Zaten kalabalık olan hanelerine gelinler, damatlar, torunlar da eklenince odaya sığamaz olduklarından; artık evde bekâr da kalmadığı için, iki odayı aradaki duvarı kırarak birleştirmişler, koca bir yemek odası yapmışlardı kendilerine. Boylu boyunca bir yemek masası yaptırmıştı Hacı Salih Düzgün. Herkesi her cuma aksatmadan eksiksiz ve mazeretsiz evinde bekliyor, en başa oturduğu masada ailesini uzun uzun izliyor, yemekten sonra her hafta bir torununa yemek duası okutturuyordu. Sofradan kalkarken ellerini yüzüne sürüp "Şükürler olsun ya Rab, cennetimi bu dünyada nasip ettin" diyor ve bunu yürekten söylediği gözlerinden okunuyordu. Fakat ameliyattan sonra öyle olmadı. "Çocukları yemeğe al Nihal Hanım, ben gelmeyeceğim, torunlar duasını etmeyi unutmasın" dedi ve hiçbir cuma yemeğine katılmadı. Salih Düzgün'e duyduğu saygı gereği Nihal Hanım kocasına bu gelmeyişlerin ne-

denini soramadı. Ama işte şimdi anlıyordu yavaş yavaş. Demek ki bütün aileyi Nihal Hanım'ın başına yıkıp kendisi kadına gidiyordu. Az buz da değil, her hafta bir gün. Bu sadece cumalarınkiydi tabii. Sair günlerde de içerde öfleyip pöfleyip önce balkona çıkıyor, "Daraldım hanım" diyor, kapıyı çarpıp çıkıyordu evden. Özlem ağır basıyordu demek. Düşündükçe avucundaki tespihi sıkıyordu Nihal Hanım, tırnakları ayalarına geçiyordu. Gece namazlarına başlamıştı Salih Düzgün, gece yarısı seccadesine kapaklanıyor, saatlerce dua ediyordu. Nihal Hanım uyku arasında kaç kez kocasının yanında yatmadığını fark edip salona gitmiş, Hacı'yı seccadenin üstünde ellerini açmış dua ederken bulmuştu. "Baksana, pişmanlık duymuş demek" diye düşündü Nihal Hanım. Ailesini bırakıp bırakıp başka kadına gitmeleri kaldıramamış ruhu, nedamet getirmiş, tövbe etmiş belli ki. Ellerini semaya açmış "Rabbim nefsime uydum, affet beni, bir daha gitmeyeceğim" demiş ama yine gitmiş ertesi gün. "Ah Hacı" dedi Nihal Hanım iç geçirerek, derin bir nefes aldı. Aldığı nefes ağzından "O kız kim?" diye çıktı.

Tam o sırada Rıdvan elinde babasının cüzdanı, saati ve alyansıyla çıktı geldi, kolunda küçük bir örgü çanta da takılıydı.

"Babamın eşyaları. Ameliyata almadan önce çıkartmışlar" deyip annesinin yanına bıraktı elindekileri. Nihal Hanım'ın gözleri kırk iki yıl önce parmaklarına taktıkları alyansa takıldı. Hiç çıkartmamışlar, hiç değiştirmemişlerdi. Abdest alırken bile çıkartmazdı Salih Düzgün yüzüğünü, o parmağını daha iyi ovuşturuverirdi. Ama işte çıkmıştı alyans... Salih Düzgün içeride kızı yaşındaki sevgilisiyle ameliyathanede boylu boyunca yatarken düşmüştü evlilik yüzükleri Nihal Hanım'ın önüne. Cüzdanının bozuk para kısmına bir liraların arasına saldı yüzüğü, kimse görmeden.

Feriha'yla Rıdvan örgü çantanın içinden bir telefon, bir kadın cüzdanı, bir anahtar, bir paket de yara bandı çıkarttı. Telefon kapalıydı. Ama cüzdan açıktı. Herkes cüzdana bakıyordu şimdi. Hiçbirinin aldığı terbiye başkasının çantasını, cüzdanını karıştırabilecek rahatlıkta değildi, koca koca insanlar hep beraber Nihal Hanım'a baktılar. Süheyla, "Açın, başka türlü kim olduğunu bilemeyiz, sonuçta kızın ailesine de haber vermek lazım, durumu ciddiymiş bak, açın gitsin" dedi diye açtı Rıdvan cüzdanı. Bataklığın içinden çekiyormuş gibi tiksinerek ve hızlıca çekti pembe nüfus cüzdanını. Kızın adını soyadını okudu. Burcu Yılmaz. Herkesin yüzüne bir bilmemezlik ifadesi yerleşti, herkes birbirine baktı. Daha önce hiçbiri duymamıştı.

"Baba hanesine bakın, ne yazıyor?"

Nihal Hanım'dan çıkmıştı ses. Süheyla da, "Yok canıuum, daha neleeeer! Aa, aaaa, kızı mı dersin? Ay olmaz olmaz deme, olur da haaa. Vay anam demek eski mesele" dedi ama Rıdvan'ın cevabı tıkadı Süheyla'nın çenesini.

"Hikmet."

"Şükür değilmiş" dedi Nihal Hanım içinden. E ama kızı değilse, kesin sevgilisiydi. Ama bu ilkinden daha kötüydü işte. Belki ihtiyacı olan bir kıza yardım ediyordu Salih Düzgün. Ama Salih böyle yardımları kendisi yapmazdı. Bu işler Nihal Hanım'daydı. Çok çocuk okuttular kendilerininkiler hariç. Her kış çuval çuval erzak dağıttılar garibanlara. Ama birini bile görmezdi Hacı Salih. "Sen hallet hanım, kimselere duyurmadan, alan incinmesin" derdi. Belki bir arkadaşının kızıdır, denk gelmiştir, binmiştir Hacı'nın arabasına. Ama yoktu öyle bir arkadaşı. Herkesi bilir, herkesi tanırdı Nihal Hanım. Bunca yıllık karısı yahu, daha mı bilmesin? Belki otostop mu ne, öyle bir şey çekmiştir kız, Hacı'nın da iyi gününe

gelmiştir almıştır kızı arabaya ama, evle iş arası otostop çekilecek yer değil, derken aklına düştü Nihal Hanım'ın.

"Rıdvan kaza nerde olmuş?"
"Ne anne?"
"Kaza diyorum, nerde olmuş?"
"Ankara çıkışında anne, otobanda."
"Otobanda mı?"
"Hı."
"Fabrikaya diye çıktı baban, ne işi varmış otobanda?"
"Bilmiyorum ki anne, orda olmuş işte, kamyon..."

Süheyla atladı karşıdan;

"Nereye gidiyorlarsa artık, tatile mi giderler, gezmelere mi, bilinmez ki..."
"Süheyla ağzını topla" diye bağırdı Nihal Hanım. Öbür gelinler Süheyla'yı alıp dışarı çıkarttılar. Hep çıkartıyorlardı ama hep geri geliyordu Süheyla. Hıncını alıyordu. İntikama ekmek banıyordu şimdi. Süheyla'yı istememişti Nihal Hanım. Kapalı gelin istiyormuş o, açık gelin onların aileye olmazmış. Süheyla istemeye istemeye, sırf Düzgün ailesinin gelini olmak için kapanmış, ama yine de gözüne girememişti Nihal Hanım'ın. O sessiz, sakin, aklı başında, saygılı, evini çekip çevirecek gelin istiyordu, Süheyla'nın kaşı, gözü, çenesi koordineli olarak oynuyordu. Ailenin ilk geliniydi Süheyla. İlk torunu da o verdi kayınvalidesinin kucağına. Nihal Hanım, bebeğe kendi ismini vermek istedi. Süheyla küplere bindi. Ben çocuğu dokuz ay karnımda taşıdım, ben doğurdum, ismini koymak da bana düşer dedi. Nihal Hanım ses etmedi ama Nihal olacak bebeğe Hülya ismini koyan Süheyla'yı da hiç affetmedi. İhsan yıllarca Hülya'ya bakıp bakıp "Keşke annemin ismini koysaydık" dediği için evlerindeki gerginlik

de hiç bitmedi. Üstüne ameliyattan sonra huyu değişen Salih Düzgün'ün İhsan'ı Bolu'ya sürmesi de eklenince iyice delirmişti Süheyla. O yüzden şimdi durmadan kayınvalidesine yükleniyor, diğer gelinlerin kulağına fısıl fısıl salıyordu zehri. Nihal Hanım oturduğu yerden onları izliyor, tespihini bir çıkartıp bir cebine sokuyor, biraz ya şâfi çekip, biraz "Alacağın olsun Hacı" diyor, ihtimaller arasında oradan oraya savruluyordu.

Kız da ameliyattaydı, Hacı Salih Düzgün de. İki buçuk saat olmuştu geleli, daha içeriden bir hayır haber yoktu. Kafeteryaya gidelim, dışarda bekleyelim önerilerini elinin tersiyle itti Nihal Hanım, o burada bekleyecekti. O kımıldamayınca kimse de gidemedi.

Dünyanın en çaresiz bekleyişinin içindeydiler. Zaman duruyor, insanın kalp atışları ve bağırsak hareketleri hızlanıyor, bacakları sallanıyor, elleri tutmuyordu. Parmaklarının hissizliğini hissedince ellerini açıp kapattı Nihal Hanım, parmaklarını salladı. Ellerini izledi. Sonra gözü İlhan'ın ellerine takıldı. Parmaklarını kütletip duruyordu. Çocukken de çok yapardı da kızardı Nihal Hanım. Süheyla'nın elinde cep telefonu vardı, hızlı hızlı mesaj yazıyordu birilerine. Feriha Gülhan'ın elini avucunun içine almış ovuşturuyordu. "Ah kardeşlik" dedi Nihal Hanım içinden. Kerime tespih çekiyordu. Kerimecik... Ortanca gelinine Kerimecik derdi Nihal Hanım. Annesiz babasız büyümüş, Nihal Hanım'ı annesi, Salih Düzgün'ü babası bilmiş, sessiz, itikatlı, ağzı dualı bir kızdı Kerime. Nihal Hanım kendi kızlarından ayıramıyordu Kerimeciği. Reyhan tırnaklarını kemiriyordu yine. Normalde iğrenir, kızardı Nihal Hanım bu duruma ama şimdi gergindi herkes. İşe yarayacağını, sakinleşeceğini bilse parmaklarını ısıra ısıra bitirebilirdi kendisi de. Rıdvan'a baktı en son. Hâlâ

elinde o kadının cüzdanını ve kimliğini tutuyordu. O kadın... Böyle bir ifadeyi kullanabileceği hayatta aklına gelmezdi. Siniri bozuldu Nihal Hanım'ın iyiden iyiye.

"Koy o nüfus cüzdanını yerine artık Rıdvan" diye çıkıştı oğluna.

Rıdvan afalladı annesinin yükselen sesiyle. Cüzdanı açmaya çalışırken yere düşürdü. Pat diye düşen sesle bütün gözler bu kez hastane zemininde duran cüzdana kilitlendi. Bir pembe nüfus cüzdanının daha ucu gözüküyordu. Herkes ona bakıyordu şimdi. Yerde yatan cüzdanın kenarından fırlamış ikinci bir nüfus cüzdanı Düzgün ailesine fener sıkıyordu. Rıdvan, cüzdana dokunmadan iki parmağıyla çekti nüfus cüzdanını.

"Nihal Düzgün..." dedi.

Nihal Düzgün mü? Nihal Hanım, "Benim nüfus cüzdanım ne arıyor o kadının cüzdanında?" diye düşündü ışık hızıyla. Ne alakası vardı şimdi?

"Anne adı Burcu, baba adı..." deyip kaldı Rıdvan.
"Baba adı ne?" diye bağırdı Nihal Hanım çıkarabildiği en kısık sesle.

Rıdvan, abisinin adını kekeleyerek saldı havaya.

"İiiihhsan."

Tam o an içeriye kan ter içinde giriş yaptı İhsan. Süheyla yerde yatan cüzdanın yanına serilirken... Nihal Hanım ferahlarken... İhsan'ın hayatını mahvettiği Burcu'yu Allah ev-

ladına bağışlarken... Gayrimeşru torununa yardım etmeye çalışırken trafik kazası geçiren Hacı Salih Düzgün ameliyathaneden çıkarken... Ve bütün o suizanlar Süheyla'nın üzerine ancak pencere ışığıyla görebileceğimiz toz tanecikleri gibi yağarken...

Yine Muazzez

"İyi ki bitmiş" demişsin, duydum, onu da duydum Muazzez. Senden gelen haberleri arkadaşlar laf arasında söylüyorlar. "Oğlum, geçen gün Muazzez'i gördüm, senden bahsettik, 'İyi ki bitmiş' dedi, sen de unut artık şunu" falan diye çıkıyor onların ağzından ama bana sanki şöyle geliyor. Gökyüzünde bir beyaz güvercin, ağzında bir zarf... Muazzez, Muazzez diye kanat çırparak iniyor gökten aşağıya. İsminde üç kuş çırpınışı var senin, Mu-az-zez diye uçuyor güvercin. Yüreğim ağzımda bekliyorum aşağıda. Gelip, uzattığım elime konuyor sanki, gagasındaki zarfı bırakıp gidiyor. Giderken ne dediğini duymuyorum, çünkü o sırada yanıyorum Muazzez... Zarf kapalı, dudaklarınla mühürlemişsin, mührü öpüyorum önce. Sonra diyorum "Buraya dudağı değdiyse, şuraya da parmakları değmiştir, üstüne kokusu sinmiştir." Zarfın tamamını öpüyorum Muazzez, zarfı koynuma alıp yatasım geliyor, zarfın elinden tutup gezesim, zarfla çay içesim, zarfa Muazzez diyesim geliyor... Sonra açıyorum, içinden gelincik tarlaları çıkıyor sanki, sıcak rüzgârlar esiyor, şelaleler akıyor, kuşlar şakıyarak çıkıyor, içinden sen bakıyorsun Muazzez. Tarlalarda koşup şelaleler geçtikten, kuşları savıp seni öptükten sonra okuyorum yazdığını. Beyaz kâğıda altın yaldızla yazmışsın vicdansız. "İyi ki bitmiş..."

Heee Muazzez, bence de iyi ki bitmiş. Allah var, ayrılık bana da yaradı.

Hayal gücüm gelişti misal. Eskiden böyle değildim. Gördüğümün ötesini görmezdim. İki boyutlu yaşamdan boyutlar arası yaşama geçtim. Artık dünyadaki her şey seninle bağlantılı Muazzez. Sabah güneş doğuyor, diyorum; Muazzez de aynı böyle; dünyada bir tane. Bir derin nefes alıyorum, diyorum şimdi olaydı, kokusu burnumdaydı. Yüzümü yıkıyorum, su diyorum, sanki Muazzez'in elleri yüzümde geziyormuş gibi. Bahçedeki söğüt rüzgârda sallanıyor; diyorum "Muazzez bu, bu onun saçları." Dalına bir kuş konuyor, diyorum geldi, kuş oldu da geldi. Az ilerde bir gül görüyorum, diyorum bu Muazzez'in dudakları değilse ben de insan evladı değilim. Başımı gündüz yukarı kaldırsam gözlerinin karası, gece kaldırsam saçlarının siyahı. İyi ki bitmiş hakikaten. Bitmeseydi sabah kalkar, yüzüne bakar, saçını koklar, dudağından öper güne öyle başlardım mesela. Ne sıradan. Hiç yaratıcı değil. Ufkumu açtın Muazzez. İçimdeki üçüncü sınıf şairi uyandırdın. Bitmeseydi, şu saatte sarılıp uyuyorduk, bak şimdi seni sayıklıyorum.

İyi ki bitmiş; olmayan kimya bilgimle eve laboratuvar kurmalara kalktım sayende Muazzez. Kokunun sindiği her şeyi topladım. O kokuyu ordan sıyırıp bir şişenin içine falan saklayabilsem, dünyanın en mutlu adamıydım. Denedim, yapamadım. Onu yapabilsem bir sonraki fazda bakışlarını toplardım. Şuraya da bakmıştı, buraya da değmişti gözü, şuraya bakarken gözlerini kırpmış, şu pencerede dalıp gitmişti der, bakışlarını başka bir şişede damıtırdım. Onu başarsam; dokunuşlarına takardım kafayı. Parmak izlerini toplardım üzerinden. Yorganı açarkenki o el hareketin orda duruyor, çay bardağını kavrayışın, elektrik düğmelerini şak diye indirişin, giderken kapının kulbuna son dokunuşun... Hepsi duruyor. Bütün hareketlerini, adımlarını, oturuşunu, dokunuşunu, parmak izlerini, varlığının havada bıraktığı rüzgârı toplar;

onları seyreltirdim. Düşünsene beher kapta hayaletin kaynıyor... Varsın, ordasın, ama yoksun... Fakat fen hiç ilerlememiş Muazzez, seni geri getirmenin formülünü bulamadık ya, bırak Nobel ellerin olsun.

İyi ki bitmiş Muazzez; itikadımı sağlamlaştırdın. Her gün adım adım isyana sürüklendim, annemden sıkı bir tokat yedim Muazzez, "Çarpılırsın tövbe de" diye sarıldı geçirdikten hemen sonra. Çarpıldım zaten anne, daha nasıl çarpılayım diye ağladım dizlerinde. "Tövbe de" dedi, "vardır bunda da bir hayır..." Beni terk edişini, hayırlara vesile kılmak için didiniyorum epeydir Muazzez. Yağmur duasına çıkanlar gibi senin duana çıkıyorum her sabah. Oldukça sakin, oldukça temkinli, oldukça nazik başlıyorum, iyi halden kazanırım diye tekmil hazırlanıyorum. Diyorum; "Muazzez'i bir zaman hayatıma dahil ettiğin için teşekkürler Allah'ım, onu benden almanı da saygıyla karşılıyorum, tabii her şey bizim için, lütfun da hoş kahrın da, tamam ama yine de Muazzez'i geri veremez misin?" Annem, "Bak gör, daha iyisini nasip edecek Allah sana" diyor ama ben daha iyisini istemiyorum Muazzez. Daha iyisi de Nobel'i alanın olsun.

Doğru dedin, iyi ki bitti tabii de, ben de bittim be Muazzez. Beceriksizliğimle, yeteneksizliğimle yüzleştim. Sesim güzel olsa senin adına türküler yakardım, ellerim çamur tutsa toprağa şeklini verirdim, yüzün gözümün önüne geldiğinde parmağımı oynatabilsem portreni yapar, dokuma bilsem adını dokurdum Muazzez. Ne yerimden kalkacak takatim, ne yeni bir şey öğrenecek mecalim var; bunların yerine yokluğunda kendime inanılmaz meşgaleler buldum. Olmayacak Şeylerin Hayalini Kurma Federasyonu olsa, başkanı ben olurdum Muazzez. Bir gün bana telefon edersen nasıl açacağımın, nasıl "Alo" diyeceğimin hayalini bin kere kurdum. Seni yolda

görürsem ne yapacağımın, kapıyı çalarsan dürbünden sana kaç dakika bakacağımın, markette karşılaşırsak alışveriş arabasını nasıl kenara çekeceğimin, şans eseri aynı hastanenin aciline kaldırılırsak kalp atışlarımın ritminin, yağmurlu bir günde aynı taksiye binersek eğer taksıde çalan müziğin, seni bir başkasıyla görürsem nasıl yutkunacağımın, karlı bir günde elimde bir kilo portakalla yürürken seni gördüğümde yere düşürdüğüm portakalların karların üzerine düşüş hızının, bir kitapçıda rafların arasında senin kokunu duyuvermenin hayalini hep kurdum Muazzez. Her şey hazır, bir sen eksiksin. Bitmeseydi, tek meşguliyetim sen yanımda otururken yüzüne bakmak olurdu. Bitti de aklım yolunu buldu.

İhtisas alanım oldun Muazzez. Dosya dosya dizdim seni hayatımın raflarına. Bendeki bilgi ananda babanda yok, sen kendini bilemezsin benim seni bildiğim kadar Muazzez. Söylemek istemezdim ama, yakın çevrem başka biri konusunda ısrarlı. Fakat sen giderken kalbimin Misak-ı Milli sınırlarını çizdin de gittin Muazzez. Kalbim sadece Muazzez'indir ve kat'a parçalanamaz. Bundan sonra istikbalimi Muazzez belirleyecektir. Yokluğunla gelen kapitülasyonlar aynen devam. Alınan bu kararlar ışığında kartografyaya sardım, yokluğunun haritasını çıkarttım. Kuzeyde, güneyde, doğuda batıda tüm sınırlar senle başlıyor, senle bitiyor Muazzez. İtalya nasıl çizmeyse, kalbim de kuş bakışı bakınca dudakların işte. İyi ki bitmiş Muazzez, bitmeseydi kalbim, ben hayatta kalayım diye, öyle kendi kendine kan pompalayacaktı. Şimdi öyle mi bak. Garibim; hayatta kalmak için, bana rağmen bağımsızlığını ilan etme peşinde. Sahi Muazzez; sensizliğin yüz ölçümü ne?

"İyi ki bitmiş" demişsin ama ondan sonraki cümlen beni umut iklimine sevk etti. Sanki bütün mürettebatı ve tekmil

takım taklavatı umuttan müteşekkil bir geminin içinde yapayalnız bir Nuh'tum; sensizlik tufanında savruldum Muazzez. O ne cümle öyle, o ne güzel, bekle demek?

"Bizim kavuşmamız binde bir ihtimal, hiç beni beklemesin" demişsin. Yapma gözünü seveyim Muazzez. Nezaket göstermişsin, Allah razı olsun tabii ama, hiç gerek yok böyle şeylere. Beklemek ne demek, ben seni beklemek için bizim salonun kapısına "bekleme odası" yazmışım, elime dergiler almışım, her an sıra bana gelir de seslenirsin diye diken üstünde oturuyorum. Ne demek hiç beklemesin. Şimdi durumu ben sana şöyle izah edeyim:

Sen bana bir kuyu kaz mesela Muazzez. Beni içine göm, ben seni orda da beklerim. Yanıma bir ceviz yatır, ona seni anlatayım, acısın ceviz bana, sarılsın, "Vah be kardeşim" desin. Sarılıp öylece kalalım, özü özüme geçsin. Üstümüzden bin yıl geçsin. Gömdüğün topraktan bin yıl sonra tekrar süreyim Muazzez, yine sana döneyim. Dallanıp budaklanayım senin için, gökleri tutsun dallarım. Bin yeşil meyve vereyim, birini yuva bileyim. Bin yıl da kabuğumda bekleyeyim. Bin ceviz sallansın dallarımda, benden hariç bin ceviz. Binini koparsınlar Muazzez, bir bana dokunmasınlar. Sen gelene kadar ben o dalda dururum. Ha, gelmedin diyelim, yokluğunla kururum. Yapma Muazzez, ben o binde bir ihtimale tutundum.

Sen beni bir tut mesela, ben sana taş olurum. En iyisi, bir deniz kenarında fırlatıp at sen beni. Dans ederken ölümü bulmuş gibi, iki kere sekeyim, üçüncüde düşeyim. Uykuya dalar gibi ineyim derinlere. Kumların içine gömülüp kalayım öyle. Bin taş olsun yanımda, benden hariç bin taş. Mezolitik çağdan neolitik çağa geçsin ister tekmili, ben kımıldamam, yerimde ağırım Muazzez. Suyun dibine gelmesen de

olur, yüzünden geç bana yeter. Her dalgaya sen derim. Konuşanlar çok oluyor, gemidir derler, rüzgârdır derler, suya yağmur düşmüştür, bir balık oynamıştır, ona titremiştir su derler. Kabul etmem. Hiç mi kelebek etkisini falan duymadın biraderim, Muazzez camdan bakarken esnemiştir, onun nefesi perdeye değmiştir, perde pencereyi itmiştir, bir aralık olmuştur, ordan bir kuş geçmiştir, yel kanada değmiştir, kuş uçup denize varmıştır, bir yudum su almıştır, orada deniz titrediyse demek, ben onu hissetmişimdir derim. Uykun geldiyse yat istersen Muazzez, esneme oralarda, titriyorum su altında.

Denizde, karada, havada her şart altında beklerim Muazzez. Dokuz felekten geçer, yedi kat gökten yağarım, param parça dağılırım gecene, bin bir yıldız çıkartırım kendimden. Gök katına serilir, seni öyle beklerim Muazzez. Bin yıldızımı söndürür, bir tanesine kalırım. Olur da gözünün feri sönerse, hani bir ışık lazım gelirse şayet gözbebeklerine, ben burdayım Muazzez. İcap etmez dersen ona da tamam, çekerim sineye. Yine işine karışmak gibi olmasın, sen gene bildiğini yap tabii de, bence Muazzez, senin de istikbalin göklerde...

Geceni sevmediysen gününe bulut olayım Muazzez, öyle beyaz, öyle saf, öyle yumuşak bekleyeyim ben seni. Bin bulutla yoldaş olayım, senin olduğun yere varayım. Bini kararsın, bini yağsın, bini aksın, bini çekip gitsin göğünden, bir ben kalayım Muazzez. Çimenlere uzanıp bulutları izlediğinde, beni başka şeye benzetme. Köpeğin oldum Muazzez, peşindeyim gündüz gece.

Ben seni terk edilmiş evlerin posta kutusunda bekledim mesela. Kırk gün kırk gece tarihi geçmiş faturalarla, pizzacı ilanlarıyla, muhtar adaylarıyla yattım. Gıkım çıkmadı Muazzez, ne demek beklemesin beni? Göçmüş kuşların yuvaların-

da, kelebek kozalarında, yol kenarlarında, otobüs duraklarında, ATM içlerinde, parktaki banklarda, kaldırım taşlarında, kimsesiz sokaklarda da bekleyeyim mi Muazzez, sen onu söyle. Yüklüğe kaldırılmış ipek yorgan arasında bekleyeyim istersen, varlığı unutulmuş paltoların cebinde, kilidi kaybolmuş çekmecelerde bekleyeyim. Bin yıl açılmayacak kitapların arasında kurutayım mı kendimi? Film izlerken kanepenin kenarına kaçan mısıra uzanınca gör beni, çantanı temizlerken silkelediğinde içinden düşeyim, dolapları temizlerken eline geçeyim. "Sorun yok Muazzez, bekliyorum ben seni, sıkıntı yapma, sen işine bak" diyeyim.

Yalnız Muazzez, "Burda olduğun kırk yıl düşünsem aklıma gelmezdi" diyeceksen eğer, kırk yıl düşünme, güzelim aklına yazık. Çağıracaksan kaldırma elini, elinin işaretine yazık. Sesleneceksen incitme sesinin telini. Gel anlaşalım, gözünün önünde bekleyeyim, göz kırp, ıslık çal, bir ışık yak, o dakika sendeyim...

Bize Bi' Çay

Evliliğimizin altıncı ayında, annem ve babam evimize kalmaya geldiler. Bu bize ilk gelişleriydi. Rahatsızlık vermeme kaygısıyla gelmemek için ayak direttikleri günlerin sonunda bir hafta sonu, sadece iki gün kalmak için kapımızdan içeriye girdiler. Kendi çocuklarının evine misafir olarak gelmenin verdiği mahcubiyeti, ellerindeki valizle birlikte "Bunu nereye koyalım yavrum?" diyerek bana uzattılar.

Yanlarında getirdikleri memleket nimetlerinin takdiminden sonra, el çantasından küçük bir mendil bohçası çıkartıp uzattı annem; "Şunu uygun bir yere koyuver oğlum." dedi. Elime bıraktığı o mendilin içindekine uygun bir yer arama telaşı benim ömrümün en yoğun, en kaygılı, en latif, en "Şimdi uygun bir yer bulamaz da kırarsam ben ne yaparım?" diye yusuf yusuf atan telaşıydı, annem bunu bilmiyordu. Bu kaygı ben dahil büyüttükleri altı çocuğun, konu komşunun, hısım akrabanın, bilumum yakın dost ve ahbabın ortak kaygısı ve korkusuydu; bunu ikisi de bilmiyordu... Bu onların dışındakilerin sorunuydu. Annem ve babam için, bugün mendilin içinde, başka bir gün babamın ceket cebinde, annemin kadife çantasında, bazen avuç içlerinde taşıdıkları bu cam parçasını taşımak; evden çıkarken anahtarı yanına almak, ayakkabılarını giymek, kapıyı çekmek gibi basit ve sıradan bir hadiseydi. Bu sıradan olay, bize vaka oluyordu.

Dünyanın bütün stresini, hayatın en ağır yükünü, bütün ailenin sorumluluğunu üstlenmiş gibi; denizden yeni çıkmış inciyi avucuma almış, ana rahminden çıkan bebeği bacaklarından tutmuş, masallardaki padişahın sırma işli kaftanını yüklenmiş gibi bir dikkat ve rikkatle aldım annemden mendili. Bir elimde valizden çıkan salça kavanozunu taşıyor, öbür elimde annemle babamın kaderini tutuyordum.

Ailemizin istikbal ve istikrarını mendilin içinden çıkartıp önce aspiratörün üstüne koydum, sonra yerini beğenmedim, dolabın içine kaldırdım. Fakat yine içime sinmedi, çıkartıp pencerenin önündeki geniş pervaza yerleştirdim. Önüne el havlusunu serdim. Olur da hani, rüzgârdan düşer falan, kırılmasın. Kırılırsa, bütün aileyi ayakta tutan o gizli güç tuzla buz olur, hepimiz yıllardır süre gelen o masaldan uyanırdık ve bunun sebebi ben olurdum... Tam kapıdan çıkarken, elimdeki mendili fark ettim. Annem bana mendilden çıkartıp da koy dememişti ki, "Şunu uygun bir yere koyuver" demişti. Döndüm ve mendile tekrar sararak az önceki yerine yerleştirdim.

Annemle babam salondaki ikili koltuğa yan yana oturmuşlar, karımla konuşuyorlar. Altı ay önce evlendiğim karımla... Altı aydır her gün bir şeylerden şikâyet eden, arkadaş buluşmalarında bekârlara "Sizden iyisi yok" diyen, sohbet derinleştiğinde "Yani aslında evlilik toplumsal bir mesele, toplum baskısı olmasa hiç kimse evlenmez" diye fikir beyan eden, benimle kavga etmeyi başarmış, beni altı ayda beş kez salona yatmaya göndermiş, evliliğin ona göre olmadığını ve bu hayattan sıkıldığını, sık sık yaşadığımız histerik ağlamalarının arasında hıçkırarak dile getirmiş, nihayetinde dün gece "Belki bir süre ayrı yaşamalıyız" gibi bir öneriyle, ben henüz düğün borçlarını kapatamamışken bir de ayrı yaşama bütçesi-

ni elime tutuşturmuş olan "yeni" gelinleriyle konuşuyorlar. Ama mevzumuz benim evliliğim değil. Bu sıradan. Bugün kapı kapı dolaşsanız, hemen her kapının ardında benzerini bulacağınız kadar sıradan. Nedir? Altı ay değildir, altı yıldır. Nedir? Ayrılmayacaklardır da küs duracaklardır? Nedir? Ayrı yatmıyorlardır da, aralarında bir de yalnızlık yatıyordur. Odur. Bizim konumuz bu değil, anlatacağım hikâye, annemle babamın evliliği.

Salona girdiğimde karımın yanı boştu, ama ben yine de içeriye girince tekli koltuğa oturdum. Annemin bakışlarından "Sen niye karının yanına oturmadın şimdi?" sorusunu ok gibi aldım üstüme. Hiçbir şey yokmuş gibi gülümsedim. Ama o anladı. Zaten bakışlarımızdan, oturuşumuzdan, yemek yiyişimizden, sesimizden her şeyi anlardı. Ben mi çözeyim ne olduğunu, kendin mi anlatırsın duruşu vardır annemin, kaşının birini hafif kaldırıp gözlerini insanın üstüne sabitler. Sonra sen gidip yanına oturur ve her şeyi anlatırsın. Bu kez yapamadım, koltuktan kalkamadım, başımı önüme eğdim.

"Ne iyi oldu geldiğiniz" dedi Filiz; "bizim de sizinle konuşacaklarımız vardı."

Hayır şimdi değil, şimdi olur mu yaaa? Daha kapıdan girer girmez. Hem daha biz konuşmadık doğru dürüst. Anne babaya ayrılık böyle söylenir mi?

"Aaaa bebek mi yoksa?" dedi annem.

Aslında bebek falan olmadığını biliyordu, sesinde o kendine has şaşkınlık yoktu, Filiz'i tartıyordu.

"Yok canım, ne bebeği..."

"Neyse konuşur dururuz daha, nasıl olsa burdasınız iki gün. Yoldan geldiniz yorgunsunuz anne, dinlenin. Yastık al bak arkana, belin şey olmasın..."

Arka arkaya sıraladım lafları, çözdü annem, şimdi kalkıp "Eee ne zaman karar verdiniz ayrılmaya, boşanacak mısınız, ayrı mı yaşayacaksınız?" diyecek. Ya da bana öyle geliyor, bilmiyorum. Aşırı rahatsızım ve koltuğun üzerinde kımıldamadan kıvranıyorum.

"Haziranı da gördük, şükür" dedi babam.

Babamın konuyu değiştirme, sessizliği bozma cümleleridir bunlar. Ayın başındaysak "Haziranı da gördük, şükür" der, ayın ortalarıysa "Haziranın ortası oldu bile, nasıl çabuk geçiyor günler" der, ayın sonuysa "Haziran da bitti bak, günler koşu koşu, yetiş yetişebilirsen" der. Annem her üç durum için de iç çekip "Öyle" der.

"Öyle..."

İki koltuğa ilişmiş bu iki insan, kırk yıl önce bir haziran akşamı, annemin bir kız arkadaşına, babamın da bir erkek arkadaşına refakat etmesi suretiyle bir çay bahçesinde tanışmışlar. Maksat şu ki, evden yalnız çıkamayan kızımız, arkadaşıyla çıkmış olsun. Oğlan da gelirken, iki kızın arasında kalmamak için bir erkek arkadaşını getirmiş yanında. Yerine alışveriş merkezi yapılana kadar defalarca gittiğimiz o çay bahçesinin en kuytu köşesindeki çınarın altına oturmuşlar. Babam çok tanımıyor arkadaşını, fakültede merhaba merhaba... O kadar. Ama arkadaşı bahçede çevirip de, "gönül meselesi" deyip rica edince, olmaz diyemiyor, eşlik ediyor.

Birlikte giriyorlar çay bahçesine. Çınarın altındaki masada iki kız oturuyor. Hangi sebeple orada olduğunu gayet iyi bildiğinden, ağzını açıp konuşmuyor babam. Sessiz bir refakatle lafa karışmayıp etrafı izliyor. Kızlardan biri de öyle. Kız dediğim, annem... Babam çekiniyor ama annem daha da çekingen. Öyle ürkek bir yan yana duruş var yıllardır bizim hayalimizde.

Çayları koymak için mutfağa gittim, giderken Filiz'e "Gel hadi çayları koyalım" dedim. Sürüklenerek geldi peşimden, annemin arkamızdan bizi izlediğinden emin olduğum için, salon kapısına yakın kolumu Filiz'in omzuna koydum. Koridora çıkar çıkmaz indirdim kolumu.

"Lütfen bir şey deme. Üzme insanları. Daha şimdi girdiler kapıdan yaaa, deli misin sen, öyle şey konuşulur mu anne babayla?"

"Konuşulur, ne var? Evleneceğimizi söylerken karşılarına geçip biz evlenmek istiyoruz diyoruz da ayrılırken niye söylemeyelim?"

"Ayrılmıyoruz Filiz. Ben ayrılıyoruz demedim. Bakacağız dedim. Ne meraklıymışsın sen de ayrılmaya yaaa. İki günlüğüne geldiler, bir şey belli etmeyeceksin, güzelce ağırlayacağız, gidecekler."

Omuz silkip yürüdü kapıya doğru.

"Çayları sen götür" dedim. Sesim az öncekinden daha kararlıydı. Durup geri döndü. Tepsiye üç çay bardağı yerleştirdim, "Dikkat et, kırma sakın, çok önemli" diye tembihledim.

Tepsiyi alırken, "Üffffff" dedi, "hepiniz kafayı yemişsiniz siz..."

Filiz'e bunun bir mucize kadar güzel olduğunu anlatabilmenin mümkün olmadığını biliyordum. Salona birlikte girdik, annemle babamın oturduğu koltuğun önüne sehpa çekip bir çay bardağı bıraktım. Diğer ikisini biz aldık.

"Ben hemen çay koydum ama aç mıydınız anne?"

Çay bahçesindeki çınarın altında, "Bir şeyler yer misiniz?" diye soruyor oğlan kızlara, kızlar tost söylüyorlar. "Biz de yiyelim" diyor arkadaş. Babamın cepte para yok denecek kadar az, öğrencilik zamanları. "Ben yedim de geldim" diyor babam. Mahcup olmaktansa, aç kalsın. Tostun yanına çay söylüyorlar. Babam "Ben almayayım" diyor garsona usulca. Garson üç çay, üç tost getirip bırakıyor masaya. Masanın üzerinde babamın kitapları, kızların çantaları, tost tabakları, çay bardakları. Tostlar tam da çaylarla aynı anda bitiyor, boşları alıyor garson, birer çay daha söylüyorlar. Üç çay daha geliyor masaya. Altı çay, üç tost. Oğlanla kız sohbet etmeye, bizimkiler bakınmaya devam ediyorlar. Oğlan, "'Dondurma ister misiniz?" diyor masaya. Dondurma? Babam istemez. Kızlar boyun büküyor. Garson teneke servislerde dondurma getiriyor, yanlarında pembe ağız silme kâğıtlarıyla. Altı çay, üç tost, üç dondurma... Dondurmalardan sonra oğlan kıza, "Biraz yürüyelim mi şöyle aşağıya doğru, ister misin?" diyor. "Olur" diyor kız ona da. Bizimkiler bi doğruluyorlar yerlerinde, ama kalkıp gidiyor ötekiler. Baş başa kalmış olmanın gerginliği ikisini de sarıyor boylu boyunca. "Haziran da geldi" diye başlıyor babam sohbete. Bir bardak çayın içine düşmüş kesme şeker gibi iniyor dibe "Haziran da geldi". "Öyle" diyor annem, hafifçe dağılıyor şeker bardağın dibinde. "Yakın arkadaş mısınız?" sorusuyla karışıyor sohbet hafif hafif. "Yok" diyor annem, "yani aynı mahalledeniz ama çok da yakın değiliz, eşlik edeyim diye ben öyle, yoksa şey değil yani. Siz?" "Ben o ka-

dar da tanımıyorum aslında, fakülteden, ama işte rica edince, şey yapamadım ben de." Onlar şey yapamazlarken garson gelip boşları topluyor. "Bir şey alır mıydınız?" diye soruyor giderken...

"Bir çay daha alır mısınız?" diye sordu Filiz bizimkilere gülerek. Ohhh şükür, yüzü güldü, belli etmeyecek galiba. İdare edecek durumu. Öyle olmasa "Bir çay daha alır mısınız?" demezdi. Çat diye "Biz de ayrılmayı düşünüyoruz" deyip çekilebilirdi kenara. Filiz'in bu hallerine başta dürüstlük ve açık sözlülük demiştim, hoşuma gitmişti hatta. Bende dünya gönül kırmama üzerine kurulmuş, Filiz'de kendi kırılmasın diye. "Önce ben" demişti bir akşam konuşurken, "önce ben iyi olacağım ki, sonra etrafımdakiler iyi olsun, onları mutlu edebileyim... Ben önemliyim, kimsenin beni kırmasına, üzmesine izin veremem, bu sen olsan bile..." Biz, "aile her şeyden önemlidir, sen sevdiklerinden sonra gelirsin" diye yetişmiştik. Filiz'in söylediklerine büyük hak vermiştim o akşam. İnsan sevdiğinden duyduğu sözlere ilahi anlamlar yüklüyor bazen. Ağzından çıkan her sözü koşulsuz doğru kabul ediyorsun. Filiz'in söylediklerini bir felsefi akımmış gibi kabul etmiştim. Bu sözlerin Filiz'in bencil ve kendisinin dışında kimsenin duygularını umursamayan ruhundan çıkıp geldiğini görememiştim.

"Bir şey alır mıyız?" Altı çay, üç tost, üç dondurma... Daha ne alsınlar? Babam, anneme soruyor, "Alır mıydınız bir çay daha?" "Olur" diyor annem. Annem çaycı! Sabah gözünü açınca koyar demliği ocağa, yatarken söndürür. Ne bilsin babam. Bilmediği için sormuş bulunuyor. Mecbur söyleyecek şimdi çayı, kendisi içmesin bari, zaten para yok... "Bize bir çay" diyor garsona... "Bir mi iki mi abi?" diyor garson babama. "Bir" diyor bizimki, "bi' çay"... Biraz sonra garson, şimdi

sadece üzerinde babamın kitaplarının ve annemin el çantasının bulunduğu masanın üzerine bir çay bırakıyor.

Sohbeti koyultuyor bizimkiler ama gelen giden yok. Bir yandan da gözleri gelirler mi diye arkadaşlarını arıyor. Babam bir yudum alıyor çaydan, "Ohhh" diyor, kaç saattir ıslanmayan ağzına bir ferahlık yayılıyor. On beş dakika sonra tekrar geliyor garson, tek çay bardağını alıp "Bir tane daha alır mıydınız?" diyor. Babam, "Yok sağ ol kardeşim" diyeceği sıra, "Oluuuur" diyor annem. Yedi çay, üç tost, üç dondurma... Olur... "Garson bize bir çay" diyor babam yeniden.

"Sağ ol yavrum, alalım bir çay daha" dedi annem babamın önündeki çay bardağını uzatarak. Filiz telefonuna bakıyordu, görmedi bardağı. Hayır madem "Bir çay daha alır mıydınız?" diye sordun, takip et yaaa. Soruyu sorup telefona gömülmek ne? Yerimden fırlayıp aldım annemin elinden çay bardağını. Hızlıca doldurup geri geldim, mümkünse bensiz çok fazla yalnız kalmasınlar. Bir şey demesin Filiz.

Annem bir yudum alıyor yeni gelen çayından, "Gelmediler" diyor etrafa bakınarak. Babam hem gelmesinler istiyor, sevdi kızla sohbeti ama bir yandan da ya gelmezlerse stresi. Gelmezlerse hesap babama kalır alenen. Şimdiden sekiz çay, üç tost, üç dondurma. O stresle sarılıyor çay bardağına, aç zaten garibim, susuz üstüne, kaç saattir bir şey yiyip içmemiş, çay çok tatlı geliyor... Ama gelen giden olmuyor.

Garson son kez geliyor masaya, babamın önünden tek çay bardağını alıyor. "Bir çay daha içer miydin abi?" diye soruyor babama. Babam bir önündeki çay bardağına, bir de anneme bakıyor. Annemin yüzünde, doğurduğu üç oğlanın üçünün de hayatlarındaki kadınlarda arayacağı o yumuşacık

gülüşü görüyor babam. "Ben içmişim ya çayı" diyor yerin dibinden gelen şaşkın bir ses tonuyla... "İkidir" diyor annem, "ilk yudumları ben içiyorum, gerisini sen..." Gülüyorlar orda. Kırk yıl sürecek bir gülüşle, her anlattıklarında aynı neşeyle gülüyorlar.

Gülüyor annemle babam. "Ay" diyor annem, "yolda gelirken birini aldı baban arabaya. Teyzenin biri yol kenarında. Ay bi yer söyledi ama ne, şimdi çıkaramam, şuraya kadar götürüverin beni dedi. Baban da alalım dedi. Kadında bir konuşmak, bir konuşmak. Susmuyor bir türlü. Bütün hayat hikâyesini dinledik kadının. Beni götürüverin dediği yer de yüz kilometreymiş."

"Ne bileyim ben yahu, yaşlı kadını yol kenarında görünce, emeklisini çekmeye falan gidiyordur diye düşündüm. Hadi sevap olsun dedim. Ne bileyim kadının ta yüz kilometre öteye kardeşinin torununun düğününe gittiğini."

"Ya baba niye alıyorsunuz tanımadığınız insanları arabanıza?"

"Yolda mı kalsın oğlum? İhtiyacı vardı, belliydi."

"Ama var ya Hakan, kadının ağzında diş yok, bir dediği anlaşılmıyor doğru dürüst, ama hiç susmuyor. Babanın kafası şişti, başladı bu kafasını ovalamaya."

Gülüyor annem, babam da öyle. Ben de. Dünyanın en sıradan olayını, şekerli kelimelerle anlatıyor annem...

"Kadını gideceği yere kadar götürdük, bir de yolda, 'Evladım bana bir kuyumcu buluverin' dedi. Hadi bi de kuyumcu aradık."

Gülüyor annem, babam da öyle. Ben de.

"Eeee sonra?"

"Neyse altınını aldı, düğün evine kadar bıraktık, öyle yola devam ettik. Pişman oldu baban kadını arabaya aldığımıza. Allah'tan hep çantama bir tane ağrı kesici atıyorum da verdik babana, gelene kadar topladı kendini."

Telefondan başını kaldırdı Filiz, anneme bakıp "İlginç" dedi.

İlginç mi?

Gülüyor annem, babam da öyle. Ben de. Filiz gülmüyor, "ilginç" diyor.

Neticede gelmiyor kızla oğlan. Kaçmışlar! Kaçtıkları bir şey değil, hesabı da bırakıp kaçmışlar. Annemi hava çoktan karardı, ben mahalleye dönünce kime ne diyeceğim şimdi telaşı sarıyor, babamı sekiz çay, üç tost, üç dondurma... Cebindekileri çıkartıp döküyor masaya ama çıkmıyor, çıkışmıyor. Yokluk böyle bir şey, olmadığında seni de içine çekiyor, yok olmak istiyorsun. Annem "Bende de var biraz" diyor. Babam kabul etmiyor, yeterince ufalanmış, yeterince utanmış vaziyette. "Borç" diyor annem, "vallahi borç". Borç demek, yeniden görüşeceğiz demek. Bir kez daha görüşebilme ihtimalinin rahatlığıyla alıyor babam annemin avucundaki bozuk paraları.

"Tamam yarın, burda, aynı yerde..."
"Yarın olmaz, bir haftadan önce çıkamam, haftaya burda."
"Aynı yerde."
"Söz. Al hadi..."

Annem koşarak eve gidiyor, babam lanet olası bir çaresizlik uzatıyor garsona. Kızın çayını içtiğine mi yansın, parasızlığına mı, yoksulluğuna mı, kızdan borç aldığına mı?

Bu arada sahiden kaçmış ötekiler. Aylar sonra düğün yapmışlar, dedem annemi göndermemiş. Ailemizde bu derece önemli yer alan bu iki şahsiyetin akıbetini hep merak ettim. Acaba mutlu oldular mı, geçindiler mi, arkalarında böyle bir aşk bırakıp kaçtıklarını bildiler mi? Annem bir daha kızdan haber almamış.

Ertesi hafta yeniden buluşmuşlar aynı çay bahçesinde bizimkiler. Buluştuktan az zaman sonra garson gelmiş. Babamın bir şey demesini beklemeden annem atılmış, "Bize bir çay" demiş gülerek. Garson tek çay getirmiş. İlk yudumunu annem almış, sonra bardağı babama uzatmış. Her hafta buluşmuşlar, bi çay söyleyip birlikte içerek açılmışlar birbirlerinin denizine. "Dudağımın iz bıraktığı yeri çevirip, oradan içerdi baban" diyor annem. Gördüğüm en güzel öpüşme sahnesi...

Akşam yemeğinde de pek konuşmadı Filiz. Annem yaprak sarmasıyla börek yapıp getirmiş. Biz de köfte yaparız demiştik ama gerek yok dediler. Annemin getirdikleriyle bir sofra hazırladık, yanına da çay. Filiz pek bir şey de yemedi. Yedikleri için "Elinize sağlık" da demedi. Bizimkiler durumu anladılar. Tam bu masada sorulacak soru olan "Eeee nasıl gidiyor bakalım evlilik?" sorusunu sormadılar. Babam onun yerine bir kere "Yaz da geldi iyice ha" dedi, annem de "Öyle"...

Babamın okulu bitip tam bir yıl olduğunda, bir haziran günü evlenmiş bizimkiler. Evliliklerinin ilk sabahı annem kahvaltı masasına bir tane çay bardağı koymuş. Karşı karşıya oturmamışlar masaya, bardağı rahat alabilmek için yan yana etmişler kahvaltılarını. Sanıyorum o günden sonra bir daha hiç karşı karşıya oturmadılar, onların yanı birbirlerinin yanıydı. O tek çay bardağı aralarının açılmasına müsaade

etmiyordu. Kırk yıl boyunca çayı tek bardaktan içtiler, aynı bardağın sıcaklığını hissetmek, aynı bardağa dudak değdirmek, evli olmaktan, karı koca olmaktan daha mesut etti onları sanki.

İlk evlilik yıldönümlerinde babam elinde bir paketle geliyor eve. Annemin bir beklentisi yok, belki diyor yüzüktür, küpedir, kolyedir, öyle bir şeydir. Ama bir takı için fazla büyük kutu. Hemen oracıkta açıyor paketi. Hemen oracık dediği yer neresi bilmiyorum, ama annem anlatırken öyle anlatıyor; "Hemen oracıkta açtım paketi" diyor. İçinden tek bir kristal çay bardağı çıkıyor paketin. Gülüyor annem. "Kaşıkçı elması çıksa kutudan böyle sevinmezdim" diyor.

O yıl sadece o çay bardağıyla çay içiyorlar. Bir yere gitmeleri gerektiğinde, yanlarında götürüyorlar bardaklarını. Misafirlikte çay içecekleri zaman bardağı çıkartıp, "Bize şuna koyuverelim" diyorlar usulca. Bir iki dalga geçen, "Deli misiniz siz?" diyen çıkmıyor değil akrabalar, eş dost arasından ama işin ciddiyetini anlayıp kabul ediyor insanlar zamanla. Bir zamanlar alaya aldıkları şey zamanla hürmete dönüşüyor.

Annemler o gece salonda uyudular. Evimiz küçük, iki oda bir salon. Odalardan biri çalışma odası ve yatak yok. Salondaki ikili koltuğa anneme yatak yaparız dedim, üçlü koltuğa da babama, öyle yatarlar. Çarşafları sererken, babam "Tut oğlum şu koltuğun ucundan" dedi, "bu yaştan sonra ayrı yatırma bizi". İkili koltukla üçlüyü birleştirdik, yayla gibi yatak oldu bizimkilere. Bir gecelik de olsa ayrı yatmadılar böylece. İyi geceler dileyip salonun kapısını kapatırken, "İşe bak" dedim, "biz altı ayda beş gece ayrı yattık, bunlar kırk yılda bir geceyi istemediler".

Bu yıl evliliklerinin kırkıncı yılını kutlayacak olan anne ve babamın kaçıncı yılın içinde olduklarını hesaplamak için, içinde bulunduğumuz yıldan evlendikleri yılı çıkartmamıza hiç gerek olmadı. Salondaki konsolun üzerinde duran çay bardaklarının sayısı, onların birlikte geçirdikleri yılların sayısına eşitti. Gözümü kapattığım anda, hayalimde ışıyan onlarca çay bardağı... İşte ilk yılınki, ikinci yılınki de orada, üç de, on bir, on iki... Kulplu olan çay bardağı, kız kardeşimin doğduğu yılın çay bardağı. Kristal olan en büyük abimin. Benimki üstünde baklava deseni kristallerin işlendiği çay bardağı. Kenarı hafif kırılmış olan, benim üniversiteye başladığım yıla ait. Okuldan evi aradığım bir gün "Ne var ne yok?" diye sorduğumda, "Hiç sorma" demişti ablam, "annem bardaklardan birinin tozunu alırken elinden düşürdü bugün, kenarı kırıldı azıcık". Bir mateme eşlik eder gibi bir sessizlikle, "Tamam madem, sonra konuşuruz" diyerek kapatmıştım telefonu. Hayır, maaile deli değiliz, ailece aşka saygıda kusur etmeyiz...

Ertesi sabah kahvaltıda Filiz anneme yer gösterdi. Hepi topu dört kişiyiz masada. Bırak kim nereye oturmak isterse otursun... Annemi masanın duvara bakan yerine, beni annemin karşısına, kendisini annemin yanına, babamı da annemin çaprazına layık görmüş. Dediği gibi oturduk ama bu bizimkiler için olası bir şey değildi.

"Yavrum sen gel karının yanına" dedi annem, derdi benim orda oturmam değil ha, tek o babamın yanına otursun. Orada oturamazsa çay içemeyecek. Biliyorum ben annemin sıkıntısını, yan yana oturamazlarsa sancılanıyor. Telaşla kalkıp yer değiştirdi. Geçerken sarıldım, yanağından öptüm. Filiz sanki annemi değil de komşunun karısını öpüyormuşum gibi baktı.

Kahvaltıdan sonra babam; "Hakan, biz sana söyleyemedik yolda, iki günlüğüne geliyoruz demiştik ama ayarlayamadık oğlum, Kerim Abin'lerin oğluna kız istemeye gideceğiz biz bu akşam. Kıramadık hatırlarını. Biz birazdan kalkalım. Sizi de görmüş olduk, onlara da yetişelim, kimsenin gönlü kalmasın" dedi.

Güzel kaçış bahanesi baba, kutlarım. Ama gitmeyin diye ısrar edemem.

"Tüh, kalsaydınız iyiydi ama madem Kerim Abi, şimdi çok da yakınsınız."
"Tabii oğlum, çok ayıp olur."
"Tabii."

Gittiler sonra. Arkalarında sonsuz bir sessizlik bıraktılar.

Salonda oturuyordum. Filiz elinde annemle babamın çay bardağıyla kapıda dikiliyordu.

"Senin deliler" dedi, "bunu unutmuşlar".

Getirip sehpanın üzerine bıraktı tükürür gibi. Elim ayağıma dolaştı. Panikle annemi aradım.

"Anneee, dönün geri, bardak kalmış, bardak!"

Sessizlik oldu telefonda.

"Ben bıraktım yavrum. Dursun sizde. Belki iyi gelir. İyi gelecek gibi olursa, seneye koyarsınız vitrine, yenisini alırsınız. Baktın işe yaramıyor, her şeyi bırak, bardağımızı al gel evine. Kapatıyorum çocuğum, baban birini gördü yine yolda, al-

masın şimdi arabaya, hadi öptüm, ay durma Allah aşkına" dedi ve kapattı.

O gece salonda uyudum ve ertesi sabah, sabaha karşı, çay bardağının elinden tutup bir küçük valizle birlikte ayrıldım evden. Üç saatti şehirlerimizin arası, onlar kahvaltıya oturmadan yetiştim eve. Bardaklarını teslim ettim. Hiçbir şey sormadılar, ben de söylemedim. Kırkıncı bardağın içine dökülen çayı izledim.

Filiz'i duruşma salonunun dışında bir daha görmedim.

Barıştık

Bizleri bir kurban bayramı arifesine daha annem ve yengemin birbirini yiyen bakışlarıyla erdiren Rabbime şükürler olsun. Babaannemin kapısının önünde arka arkaya duran arabaların birinden annem, diğerinden yengem indi. Biz de arabalardan inerken yanımıza sabrımızı ve gardımızı aldık, bayram boyu ihtiyaç duyacaktık...

Kapının önünde oğullarını, torunlarını ve gelinlerini karşılayan babaannem bir haftadır hiddetle çektiği tespihini cebine koydu. Olmayacak duaya âmin denilmeyeceğini bildiği halde, iki bayram arasını, inşallah bu bayram bari tatsızlık çıkmaz dualarıyla geçirmişti. Fakat kendisi de biliyordu ki, akıntıya karşı tespih çekmişti.

"Hoş geldiniiiz" dedi babaannem, iki elini birden gelinlerine uzatırken. Biri bir elinden öptü, diğeri diğer elinden. Geçen bayram, arabadan ilk inen annem olduğu için önce "Hoş geldin Gülizar" dedi diye, Ayşe Yengem "Sen beni istemiyorsun, ben zaten bu eve fazlayım" dediği için ortalık daha arife gününden karışmış, toparlamamız ise bayram sonunu bulmuştu. Bu bayram iki elini aynı anda uzatmıştı, artık sağ elini hangisi kaparsa... Kırk yıl önce yaptığı bir hatanın bedelini, kırk yıldır bitmeyen bir ev kredisi gibi taksit taksit ödüyordu babaannem; çektiği krediyi mümkünatı yok yapılandı-

ramıyordu, gırtlağına kadar borca batmış durumdaydı, bütün hayatına haciz koymuştu iki gelin. Bizler de işte bu borcun mirasçıları olarak Sevatoğlu ailesinde saf tutuyorduk.

"Buyurun" dedi babaannem bahçe kapısını gösterip. Hepimiz içeriye sağ ayağımızla girmeye niyetlenince kapıda bir senkron bozukluğu yaşadık ve amcam tökezleyip yere düşecek gibi oldu. Annem, amcamdan önce "Ayyy" diye çığlık atınca, yengem anneme şimşek gibi bir bakış attı. Bundan sonra ev, biz bayramı bitirip de tekrar arabalara bininceye dek, bu ikisi arasında çekili yüksek gerilim hattıyla aydınlanacaktı.

Babam ve amcam köydeki diğer akranları gibi, gönüllerinin kaydığı iki kız bulup evlenmiş olsalardı, biz de şu an diğer aileler gibi hal hatır soruyor, birbirimize sarılıyor ve bayramı bekliyor olurduk muhtemelen. Ama bizimkiler dinamitle evlenmeyi tercih ettikleri için, biz her bayram bir mayın tarlasında bayramlaşıyor, diken üstünde el öpüyor, bayram sofralarında resmen ip üstünde yürüyor, gündelik yaşantımızda ise fay hattı üzerinde yaşıyorduk. Ayşe ve Gülizar'dan kaçış olmadığını anladığımız için onlarla yaşamayı öğrenmiş koca bir Sevatoğlu ailesiydik. Temkinli olmak genel karakterimiz olmuş, insanın damarına basmamak genlerimize nakış nakış işlenmişti. Bu husumetin faili olan babaannemse en büyük gerginliği yaşıyor, kendi deyimiyle kırk yıldır gün yüzü görmüyordu.

Bu bayramı diğer sefil bayramlarımızdan ayıran bir diğer özellik, birinci günün annemin, babamın, amcamın ve yengemin evlilik yıl dönümlerine denk geliyor oluşuydu. Sair zamanda takvimlerden sildiğimiz ve yok gibi davrandığımız bugünden, bu yıl kaçamamış, kendi isteğimizle üstüne üstüne yürümüştük. Ve sahiden olayın vukuundan tam kırk yıl

sonra hepimiz olay mahallinde bir araya gelmiştik.

Şimdi olayı anlatmaya Gülizar ve Ayşe'nin gençliklerinden mi başlamalı, Faik'le Saim'in hiçliklerinden mi bilemedim. Gerçi Faik'le Saim'e ne var yaaa... Süt dökmüş iki kedi, iki kanadı kırık güvercin, ensesine vur ekmeğini al iki zevat, iki miskin insan evladı... Babaannem Faik'e sen Gülizar'la evlen demiş, Saim'e de Ayşe'yle. Bu ikisi de her zaman olduğu gibi "Oluuur" demişler. Buraya kadar normal. Bu adamlar hayatlarının ilk on sekiz yılını anneleriyle huzur ve uyum içinde geçirmişler. Gençler on sekize girince babaannemi şeytan dürtmüş. Oğullarını baş göz etmek istemiş. Başına bela olarak da işte kendisine Gülizar ve Ayşe'yi seçmiş. Asıl hikâye bunlarda...

Aynı köyde, evleri dip dibe iki komşunun kızlarıymış Gülizar'la Ayşe. Yaşları aynı; okulda beraberlermiş, tarlada beraber, çeşmede, düğünde, bayramda beraber. Kardeş olsalar bu kadar olur dedikleri bir yoldaşlık. Tarlada biri çuval kaldırmaya niyetlense öbürü tutarmış çuvalın dibinden, biri güneşte çapaya kalksa öbürü çabuk bitsin işi diye koşarmış yardıma. Ahiretlik olmuşlar, aynı şalvarı, aynı gömleği, aynı yazmayı giymişler. Babaannem de iki oğlum var, şu kızlar benim gelinim olsa, böyle iyi geçinseler, evimi ocağımı çekip çevirseler ne güzel olur, diye düşünmüş garibim. Ama milletin akıllısı sen misin be babaanne? Herkes aldı gelinini, bir sen mi kaldın? Bir ölç, biç, tart bakalım. Bu kızlar genç kız, gönüllerinde kimse var mıdır, kimi ister bu tazeler bir sor önce. Sen kızları gıdıklayıp ağızlarından baklayı almadan Faik Faik diye inleyen Ayşe'yi Saim'le, Saim Saim diye kuduran Gülizar'ı da Faik'le evlendirirsen, çapraz korelasyonla döşersin mayınları sülalenin dibine.

Kızlar sevmeyi biliyorlar ama seviyorum demeyi bilmiyorlar. Bir kendileri haberdar durumdan. Faik'le Saim'in bile haberi yok. Analarından babalarından korktukları için, ben Saim'i seviyorum, ben de Faik'i diyemiyorlar. Evlenip de gerdeğe girene kadar birbirlerine sarılıp sarılıp ağlıyorlar. Çaresiz boyun eğiyorlar kaderlerine. Sonuç; çifte düğün, çifte cenaze... Akşam dost girdikleri karşılıklı odalardan, kanlı bıçaklı iki düşman olarak çıkıyor Gülizar ve Ayşe... Babaannemin büyük eylem planı o dakika elinde patlıyor. Kırk yıl oldu, sülalemizde hâlâ sular durulmuyor.

Her bayram gözünün yaşı dinmeyen babaannem savunmasını şöyle yapıyor:

"Ne bileyim ben gâvurun gelinlerinin gönüllerini. Köyden ne güzel kızlar vardı, o Kırkıcıların Hasibe yok mu, onu düşündüm ben önce Saim'e. Faik'e de Mandıracıların Şennur'u isteyelim dedim. Gelin almak işin kolayı, iş geçinmekte. Ben kendim çok çektim dedenizden. Siz bilmezsiniz rahmetliyi. Ne çektim yavrum, ne çektim. On beşimde gelin geldim bu eve. Bir geldim, dedenizden hariç beş çocuk daha, dört tane daha erkek var evde, hepsi dedenizden küçük. Anaları ölmüş. Ben onlara yengelik değil analık yaptım, hepsini büyüttüm. Bir çamaşıra otururdum, hepsinin donu gömleği... Şimdikilere ne var iş yapmaya, at makineye çalışsın. Dördünü de evlendirdik. Olduk mu bir evde beş gelin? Hiç anlaşamadık, sade benden ötürü değil, elbet benim de olmuştur hatam ama herkes girdi birbirine. Başımızda büyük de yok bizi çekip çevirecek. Yedik birbirimizi kaç sene. İlk ben geldim eve diye kırlattım attım hepsini evden. Bir tek o Dudu köpeği kaldı başımıza. Mezarında ot bitmeyesice... Hadi dedim, babanları evlendireceğim sıra, bunlar bizim gibi olmasın. İyi geçinsinler. Dirlik düzen olsun evde. Tarlada, düğünde, seyranda

bakarım bakarım bu Ayşe'yle Gülizar'a bakarım. "Aaaret, aaaret" birbirlerinin peşindeler koca gün. Dedim alayım şunları, koyayım eve, anlaşa anlaşa yapsınlar evin işini. Ne bileyim ben bunların bacak kadar boylarına bakmadan sevdalara kalkıştıklarını?"

Durun yahu, Ayşe'yle Gülizar'ı anlatmadan babaannemi de anlatalım. Onun hikâyesi de az değil. Eve ilk gelen gelin olduğu için kendini mülk sahibi ilan etmiş. Zaten öteki gelinler de iki sene sonra ikişer yıl arayla gelmişler. Ama babaannem hâlâ daha aynı evde oturmakta gösterdiği kararlılıktan da anlayacağımız üzere meseleyi biraz abartmış ve diğer gelinleri istememiş. Hakikaten kovmuş hepsini kendi baba evlerinden. Bir tek Dudu Yenge kalmış. Çocuğu olmamış Dudu Yenge'nin, olamamış çünkü, kocası traktörün altında kalıp ölmüş evliliklerinin ilk yılında. Dudu'ya "Dön babanın evine" demiş babaannem ama "Ben buraya gelin geldim, kocam olsa da olmasa da, ölene kadar burda kalacağım" demiş. İnat inattan üstündür, kalmış da sahiden. Dedem, Dudu Yenge ve babaannem yıllarca aynı evde yaşamışlar. Anlatılanlara bakılırsa dedem de babamla amcamdan halliceymiş sessizlik ve pısırıklık konusunda. Hiç sesini çıkartmamış yıllarca olup bitene. Ama babaannem vay senin kesin bu Dudu'da, o Dudu'nun da sende gözü var, diye sürüm sürüm süründürmüş adamı senelerce. Dedemin dibinden bir an olsun ayrılmamış Dudu'yla ikisi yalnız kalmasınlar diye. Dört duvarın arasında saçma sapan bir ömür tüketmişler. Önce Dudu Yenge ölmüş zatürreden. O öldükten iki ay sonra da dedem kalp krizinden sizlere ömür. Dedem ölünce küsmüş babaannem dedeme. Ölüye küsülür mü? Ama küsmüş. Sen benle kalmadın da, Dudu'nun peşinden gittin diye sırt çevirmiş rahmetliye. O gün bugündür de küs. Daha mezarının yerini bilmez. Köy mezarlığının önünden geçerken kafasını öbür

yana çevirir. Çok konuştuk, ölüye küsülmez, gel gidelim barıştıralım seni diye ama sanki sülalemiz Sevatoğulları değil de İnatoğulları, kimseyi bir şeye ikna edemiyorsun... Kendisi Dudu'ya edeceğini etmiş, Allah da işte ona Gülizar'la Ayşe'yi vermiş. Bir "oh olsun" timsali olarak şimdi yeniden annemle yengeme dönebiliriz...

Dostluk-düşmanlık kavramını yengem ve annem üzerinde işleme kararı almış olan kader, ağlarını örerken bir ilmek annemden almış, bir ilmek yengemden. Önce babam askere gitmiş. Evde amcam kalmış. Babamdan gelen mektupları okurken annem, yengem kapı aralığından sormuş sessizce "İyi miymiş?" diye. Annem uzatmış mektubu, birlikte okumuşlar. Sarılıp ağlamışlar, sonra "Vay efendim, senin benim kocamda hâlâ mı gözün var?" diye birbirlerini yolmuşlar. İnsanlıkları bir gelmiş bir gitmiş yıllarca. Amcam askere gidince bu kez annem gözlemiş postacının yolunu. Amcamın da babamın da bir şeyden haberi yok ha, onlar safın önde gideni. Babaannem çakıyor biraz biraz ama, durumu artık düzeltemeyeceğini bildiğinden çok da ihtimal vermemeye gayret ediyor; lakin amcam askerde vurulup da "yaralıdır" haberi eve gelince iyice anlıyor mevzuyu. Çünkü yengemden çok annem ağlıyor.

Fakat iş işten çoktan geçmiş. Annem ağlarken kucağında ben bir aylıkmışım. Yengemin de elinde benden on beş gün sonra doğan büyük kızı. Evde on beş gün arayla dünyaya gelmiş iki bebek, birbirinin kocasını seven iki gelin, hiçbir şeyden haberi olmayan biri gazi iki erkek, ben şimdi ne yapacağım diye düşünen bir babaannem... Annemin sütü kesiliyor üzüntüden... Ve yengem aynı zamanda benim sütannem oluveriyor. Kaderin pinpon oyunu burada son bulsa iyi tabii ama Ayşe ve Gülizar peş peşe ikinci çocuklarına hamile kalıyor. Bu kez Ayşe yengemin sütü gelmiyor ve amcamın oğlu-

nu annem emziriyor. Bu sefer de annem Hüseyin'in sütannesi. Ama ne ben yengeme sütanne diyorum, ne de Hüseyin anneme... Birbirlerinin çocuğunu emzirecek kadar merhametli, ama "Benim çocuğumu değil Faik'in çocuğunu emziriyorsun", "Benim olsa emzirmezsin, Saim'in diye emziriyorsun" diyecek kadar da çirkefler... Bu ortamda büyüyen bizler, sütannelerimize hürmet edecek kadar saygılı, ama herhangi bir sevgi gösterisinde bulunmayacak kadar da temkinliyiz. Çünkü bugün dahi kıran kırana devam eden bu ezeli rekabete dahil olup çapraz ateşte kalacak kadar kafayı yemedik.

Gelgelelim ayrılamıyorlar da bunlar. Ellerinde kapı gibi bir ahiretlik yemini var. Babaannemin yanından ayrılıp da şehre taşınıyorlar, ama altlı üstlü ev tutuyorlar. Çünkü ahiretlikler ve ahirete kadar dost kalacaklarına dair ettikleri bu yemini, hâlâ aynı kıyafetleri giyerek, saçlarını aynı kestirerek, görmedik varsıl eline düşmüş ikizler gibi yaşayarak devam ettiriyorlar. Babamlar işteyken gençliklerindeki Gülizar ve Ayşe'ler aslında. Yine "aaretim şöyle, aaretim böyle" daimi bir sevgi gösterisi... Ne zamanki babam veya amcam işten geliyor, bunlar ringe çıkıyorlar anında, sağ sol kroşe... Bayram için bütün gün bizim evde birlikte yaprak sardılar, mantı açtılar mesela. Sonra babam geldi, yengem elindeki oklavayı sofraya fırlattı, evine gitti. Annem de babama "Allah belanı vermesin senin adam gibi, işler bittikten sonra gelemedin mi?" dedi. Kavga kıyamet o geceyi bitirdik, arifeye uyandık. Akşamüstü işte hep beraber, aynı dakikada babaannemin kapısının önündeydik, ailemizde kırk yıldır süren bu iç savaşın mimarı, yedi düvelle barışık ama mezardaki kocasına küs babaannem ellerini uzatmış gelinlerini karşılıyordu şimdi.

Her bayram kurbana koç alıp; seninki mi daha büyük, be-

nimki mi, o bacak senin miydi, benim miydi, ilk kiminki kesildi, hep beraber yenecek bayram yemeğinde kimin etinden kavurma yapıldı, sen Faik'le tokalaştın, ben Saim'le karşıdan bayramlaştım, annem senin çocuklara çorap almış, benimkilerinin birini unutmuş, sofrada sana çok yemek kondu, bana az, bulaşıkları sen yıkadın ben duruladım, yok kahvaltıda akşam yemeğine göre daha az bulaşık çıkıyor da sen işten kaçıyorsun kavgası yapan ve canımıza ot tıkayan annem ve yengemin bu bayram ortak danaya girmek istemeleri tüm ailede infiale sebebiyet verse de, bu ikisinin bir şeyi yapacağım deyince önlerinde dağ olsa aşacaklarını bildiklerinden, babam ve amcam genel temayül gereği "olur" dediler. Kara haber babaanneme tez ulaştı, akşamına iki oğlunu da arayıp "Yavrum illa büyük baş kesecekseniz, kıyıda köşede param var, vereyim herkes kendine kessin, üleşemezler, kurban bayramı kanlı bayram, keser bunlar birbirini" dese de annemi ve yengemi ikna edemediler. Faik ve Saim'i kırk yıldır paylaşamayan Gülizar ve Ayşe bir danayı bir günde paylaşacaklardı. Bu bayram derdimiz akıllara zarardı.

Babaannem, ben temizledim sen temizlemedin kavgasının önünü almak için temizliği önden yapmış. Gelinlerine aşırı müjdeli bir haber verir gibi "Temizliği yaptım, baklavayı ısladım ben, yarına hiç iş yok" dedi çocuk sevinciyle. Yahu, sen birinin kalbini alıp diğerine nakletmişsin zamanında babaanne, şimdi böyle tedbirler almak ne? O kavga çıkacak, o sıkıntı gelecek bize. Bütün delikleri tıkasak yine de sızacak bir yerlerden. Senin en büyük torunun ben değilim, "Sıkıntı Sevatoğlu" var benden önce. Kırk yıl önce, sen bunları baş göz ettiğin gün doğmuş o. Önce o öpecek senin elini. Önce o berhudar olacak bize varana kadar.

Her zaman olduğu gibi, haremlik selamlık dağıldık odala-

ra. Katiyen tutucu bir aile değildik. Eve misafir olarak gelen erkeklerle aynı odada oturuyor, sohbet ediyor, tokalaşıp sarılıyorlardı annemler hatta. Fakat annem amcamı, Ayşe Yengem de babamı mümkün olduğunca az görsün diye; babamı ve amcamı muhabbet kuşu gibi ayrı bir odaya kapatıyorduk. Aradaki iletişimi odalara gide gele bizler sağlıyorduk. Odadan biri çıkıp da ortalıkta görünmediği sürece genel bir gerginlik çıkmıyordu. Ayşe ve Gülizar salonda kuzu kuzu oturuyor, birbirinin el işine göz atıyor, sohbet ediyordu. Mesele işte amcam ya da babam kafayı kapıdan uzattığı anda başlıyordu. Biliyordum ki babam "Kime baktın sen Faik?" sorusunu duyacağına ölmeyi tercih etse iyiydi. Ama ölmesinler yaa... Amcam ya da babam, ikisinden biri ölürse, ortada tek erkek iki kadın kalır, hakkaten keser bunlar birbirini.

Ertesi sabah gergin bir bayram sabahına uyandık. Babaannem ısrarla hepimizi aynı sofrada istiyordu burada olduğumuzda. Aslında babam ve amcamı kendi odalarında yemlemek en iyisiydi ama kaşınmayı seviyordu babaannem. Masanın bir başına babamı, bir başına amcamı oturttu. Biz de annemin amcamı, yengemin de babamı göremeyeceği şekilde yerlerimizi aldık. Etten duvar örüyorduk biz yıllardır, ailemize her yeni eklenen fert yeni bir etten tuğla oluyordu, seviniyorduk. Şaşırtıcı bir şekilde kahvaltıyı sorunsuz atlattık. Bayramlaşma faslında taraflar birbirleriyle karşıdan selamlaştılar, yine sorun çıkmadı. Mezarlık ziyareti için tüm aile hazırdık. Babaanneme "Kalk gidelim" dedik. "Yok benim öyle kocam. Bayramlaşsın o öte dünyada Dudu'suyla, bana kabir falan lazım değil. Pek meraklıymış ya, ölür ölmez arkasından gitti, ha doysun bundan sonra toprağın altında takır tukur Dudu'ya. Nasıl da çirkindi, kim bilir nasıl olmuştur şimdi. Canıma cinime yettiler senelerdir. Dirisi ayrı dert, ölüsü ayrı dert. Ben ölünce beni komşu köylerden birine gö-

müverin, yatmam ben onlarla aynı yerde. Rahatları bozulmasın benden ötürü" dedi ve ağlamaya başladı. Huy nasıl bir şey Allah'ım. Ölmüş, daha hâlâ ortalık karıştırmaya devam ediyor. Bıraktığı vasiyete bak, komşu köylerden birine gömecekmişiz. "Heee olur, başka köye gömeriz" deyip çıktık evden. Olur demek, genetik mirasımızdı resmen.

Annemle yengem de gelmedi mezarlığa. Huzur içinde duamızı ettik geldik. Sonra kurbanla uğraştık tüm gün. Yanımıza gelen giden olmadı. İkindiye doğru ancak bitti işimiz. Bilerek ağırdan alıyorduk ki, paylaşma sırasında çıkacak olan hırgüre geç nail olalım. Fakat hepimiz biliyorduk, olacak olandan kaçamazsın... Bu olacak ve olan Gülizar ve Ayşe'yse hiç kaçamazsın.

Babam ve amcam etleri yığdıktan sonra ortalıktan toz oldular. Onlar olmayınca kavga da olmuyordu. Hayvanın kollarını, bacaklarını birer birer üleşip gövdeyi sağlı sollu paylaştılar. Sakatatları önceden söz verdikleri gibi kesim işini üstlenen Fikri Abi'ye teslim ettiler. Ciğeri kavurup hep beraber yiyiverelim dediler. Uyum ve huşu içinde ilerleyen kurban bayramımızın birinci günü babaannemin durmadan sağa sola tükürük saçtığı maşallahlarla taçlandı. Kalacak olan etler poşetlenip derin dondurucuya kaldırıldı, dağıtılacak olanlar dağıtıldı. Geriye bir tek ortalığı toplamak kaldı. Leğenleri yıkadık, sofraları kaldırdık...

İşte o an, en son yıkanacak olan mavi leğenin içinde o kırmızı et parçasını görmeyiverseydim belki zaman bambaşka akacaktı. Ama leğenin üstündeki tepsiyi kaldırmış, tepsinin altındaki kırmızı et parçasını görmüş, görünce şaşırmış, şaşırınca "Aaa bu kalmış" deyivermiş, herkesin bakışlarını üzerime çekmiş, çekince de et parçasını alıp "Bu hayvanın neresi?"

diye sormuş bulundum. Gençler bilemediler, annem ve yengem değişik fikirler yürüttüler ama alana en son ulaşan babaannem kesin ve net bir açıklamayla fitili yakmış bulundu.

"Kalbi" dedi...

Dananın kalbi... Hain Fikri, bütün sakatatları alırken bunu bırakmış. Ayşe yengem, ben alayım dedi. Annem yok benim olsun, dedi. Senindi benimdi, derken; avucumun içinde duran bir kalp yüzünden girdiler birbirlerine. Öyle derken hiç gelmemesi gereken iki insan, kahveden eve kesin dönüş yaptı. Bunca yıldır bir şekilde devam eden soğuk savaş, yengemin anneme "Sen benim kalbimi söküp alalı kırk yıl oldu" deyivermesiyle ortalığı muharebe alanına çevirdi. Annemin yengeme fırlattığı terlik pencere pervazındaki saksıya, saksı da duvarın dibine çökmüş kara kara düşünen babaannemin kafasına düştü. Ağlayan annem ve yengem, hâlâ hiçbir şey olmamış gibi kapıda dikilen amcam ve babam, bayramlaşmaya gelmiş ve neye uğradığını şaşırmış üç beş akraba ve diğer torunların nezaretinde; elindeki kalple yarım saattir hamleti oynayan bir zavallıydım. Herkes bir anda babaannemin başına üşüştü. Birisi "Şişmesin ay, et yok mu eeet, et basalım" dedi. Hayvanın kalbini babaannemin kafasına bastık. Başını kaldırdığında babam annemi teselli ediyordu, amcam yengemi, her zamanki gibi. Artık onları görüp kendi yalnızlığına mı gücendi, herkes kocasının göğsüne başını yaslarken kendisine için düşen kalbin bir danaya ait olması mı tesir etti, ne olduysa bir şey eritti kinini... Bilerek bilmeyerek, isteyerek yahut istemeyerek kocasının, Dudu'nun, annemin ve yengemin, bir şekilde hepimizin hayatını perişan edişinin kırkıncı yılında kafasındaki kalbi tutup usul usul ağlayarak yollandı babaannem dedemin mezarına...

Eve gelince "Barıştık" dedi yeni gelin gibi boynunu büküp. "Barıştık, yokmuş Dudu'yla aralarında bir şey. Eceli gelmiş dedenin, kendiliğinden ölüvermiş rahmetli..." Gerginliğin, yorgunluğun, kafaya yediği saksının, ağlamanın, mezarlığa kadar gidip gelmenin ve geç gelen gönül ferahlığının etkisiyle oturduğu yerde uyuyuverdi babaannem. Sevatoğulları'nın diğer fertleri olarak bizler daha köklü bir sulh ve rahat bir uyku için Faik ile Saim'in yekten terk-i dünya etmesini bekleyecektik.

Sıcacık

Sonraları adına girişimcilik dedikleri, olmadık işleri önceden görüp, havayı koklama, kolları sıvama ve işe girişme hallerini bizim oraya Halim Bey getirdi. Halim Bey; halkın elzem dertlerine mülzem çözümler sunan bir halk kahramanı olması hasebiyle, bey unvanı, zatıâlilerinin adına, mıknatısın demire yapıştığı gibi yapışmıştı. Onun dışındaki herkes; Remzi Abi, Salim Abi, Kamil Dayı, Hulusi Enişte, Rıdvan, Hasip Amca, Selami Abi falandı, bir tek Halim, "bey"di. Devletin memuruna, polisine, öğretmenine bile adıyla seslenen halk, bir tek Halim'e bey diyordu. Halim Bey, telefonu bile "Buyrun, ben Halim Bey" diye açıyor, dükkânın tabelasında ışıklı harflerle "Halim Bey" yazıyordu. Kimsenin itirazı yoktu. Herkes hemfikirdi ki beylik bir makamsa şayet, Halim bunu tereddütsüz hak ediyordu.

İçimizi ısıtan bir şahsiyetti Halim Bey. Her bakımdan. Kasabanın kömür ihtiyacını belediyeye ilaveten tek başına o karşılıyordu. Seyitömer ve Tunçbilek'ten getirttiği linyit kömürünü ton ton yıkıyordu insanların kapılarının önüne. Sokaklar bir anda kapkara oluyordu, millet kömürlüğe kömür yığacağım diye madenciye dönüyor, bütün kayınçolar kömür taşımaya çağırılıyordu. On sekiz litrelik yağ tenekeleri elden ele sokaktan kömürlüğe kadar gidiyor, yük adamın belini büküyordu. İşte tam da bu noktada, kendini halkın hayatını ko-

laylaştırmaya adamış olan Halim Bey, paketli kömür satışını başlattı.

İnsan kaynakları çözümü de sunuyordu. Ekimin on beşinden itibaren dükkânın karşısındaki kahvede hamallar bekleşmeye başlıyordu. Torba kömürünü alan hamalını da seçiyor, kasabanın erkekleri kayınçoların suratını çekeceğine hamalın eline üç kuruş tutuşturup işini gördürüyordu. Üzerinde "Ağaçlar yaşasın bir ömür, evlere geldi linyit kömür" yazan kömür paketlerini birlikte sırtlanıyorlardı. Çevreciliğin esamesinin okunmadığı, milletin ot yolar gibi ağaç kestiği zamanlarda o; paketlerin üzerine doğacı sloganlar yazmayı tercih etmişti. Peki ya Halim Beyciğim, havaya saldığımız gazlar ne olacak, sorusuna cevap vermeden yıktı hanelerin önüne ton ton kömürü Halim Beyciğim.

Eve giren maaşın belli bir kısmını çeşitli vesilelerle Halim Bey'e bayılsak da kendisine karşı tuhaf bir sıcaklık hissediyorduk. Misal hiç morg görmemiş olsa da morg deyince bir üşüme geliyor ya insana, limon deyince yüzümüz ekşiyor hani, Halim deyince de ısınıyorduk işte. Bunda, yıllar içerisinde aşama aşama hep onun sayesinde ısınmış olmamızın payı büyüktü. Misal, kasabaya katalitik sobayı ilk o getirdi. Çocukluk sabahlarımızın tüp kokusudur Halim Bey bizim için. Bir önceki neslin renkli televizyon görmeye gittiği gibi, katalitik soba görmeye gitti kadınlar dükkâna. Halim Bey nasıl çalıştığını ve nasıl ısıttığını bizzat kendisi gösterdi. Düğmeyi çeviriyorsun, tık diye ısınıyorsun, Halim'e de parayı bayılıyorsun. O hafta bütün evlerde, çocuklar yattıktan sonra bu konuşuldu. Kasabanın cinsel yaşantısına hız kazandırdı ve yok sattı katalitikler. Sabah kolay iş değildi öyle herkesten önce kalkıp sobayı yakmak. Katalitik tık diye çalışıyordu işte. Dibine girmeden ısıtmıyordu ama olsun. Ailemi-

zin yeni bir ferdi olarak bizimle sofraya oturuyordu katalitik, en güzel yeri ona ayırıyor, hemen yanında oturabilmeyi ayrıcalık sayıyorduk. Katalitiği evlere sokmakla kalmadı Halim Bey tabii, tüp işine de girdi. Kömürü ayrı satıyordu artık, sobayı ayrı, katalitiği ve tüpü ayrı. Ama sıcacıktı evler. Bütün kasaba acil zamanlarda katalitikle ısınmaya başlayınca Halim Bey'in tüp ve Eczacı Münevver'in de ağrı kesici satışları patladı. Baş ağrısı yapıyordu katalitik soba, ama kadınlar "Amaaan öyle de ağrıyor, böyle de ağrıyor, baş bu, ağrıyacak tabii" diyerek katalitiği ölümüne savunuyorlardı.

Kadınların gönlüne tahtı katalitikle kuran Halim Bey, bir sonraki hamlesi olan şofben işiyle tahtın ayaklarına beton döktü resmen. Dükkâna gelenlere "Yenge bak, su ısıtma derdi yok, banyo kazanı derdi yok, tak, çevir tuşu, kademeli kademeli ısın misler gibi" diyerek bizzat tanıtım yapıyordu Halim Bey. Dükkâna kurduğu şofbeni kadınların gözünün önünde açıyor, "Uzat elini" deyip sıcak suyu tutuveriyordu kolonya tutuyormuş gibi. Tadım standı kurmuştu resmen, sıcak suyun tadını alan yatak odasına koca ikna etmeye koşuyordu kasabada. Çok geçmeden şofben bütün evlerin banyolarında, akabinde de mutfaklarında yerini aldı. Kadınların kanı kaynıyordu Halim Bey'e, kimsenin eli sıcak sudan soğuk suya girmiyordu sayesinde.

Halim Bey paraya para demiyor, yatırımdan yatırıma koşuyordu soğuk kış günlerimiz için. Tarihin hamlesini yaptı bir sene. Tesisat ve kalorifer işine girdi. İlk önce kendi oturdukları üç katlı apartmana kalorifer tesisatı döşedi. Kapılar halka açıldı ve karısı Fatma Abla, mahalle mahalle kabul etti gelen gideni. "Aşağıda kalorifer dairesi var, orda yakıyoruz, bizim kata, eltimgillerin kata kendiliğinden gidiyor sıcak su. Kurtulduk sobanın isinden, pisinden, külünden" de-

di. Kadınlar o dakika ikna oldular kaloriferin mucizevi ısıtma gücüne. Burun kuruluğu yapıyormuş diye bok atanlar oldu ama "Aman öyle de kuruyor, böyle de, burun bu kuruyacak tabii" diyerek kovdular başlarındaki şeytanları.

Kasabanın düşman işgalinden kurtuluşuyla Atatürk'ün kasabaya gelişine yakın bir sevinçle karşılandı kaloriferin gelişi. Kömür taşıma derdinden, isten pisten, soğuk sabahlardan, koşa koşa tuvalete gidip gelmekten, pis katalitik kokusundan kurtuldu insanlar. İşte Halim Bey'i, asıl bu kalorifer işi "bey" yaptı. Ürün resmen yeni bir sektör yarattı ve Halim Bey olayın her aşamasında bütün ciddiyeti ve yardımseverliği ile süreç takibi yaptı. Tesisat önce inşaat gerektiriyordu. Sonuçta bir yerleri tadil edip bir kazan dairesi yapmamız lazım geliyor, beraberinde tesisatın çekilmesi, peteklerin takılması, kömür alımı derken epey bir iş çıkıyordu. Fakat hizmette sınır tanımıyordu Halim Bey, bunların hepsini üstlenebilecek, her türlü hizmeti sunabilecek donanımı vardı. Sen kalorifer istiyorum de, gerisini o hallederdi. Her şekilde kazanıyordu da bu tam bir *win-win* ilişkisiydi. Kadınlar soba pisliğinden, erkekler kömür taşıma ve kova boşaltma derdinden kurtulmuştu, e Halim kazanmasın mı şimdi? Sosyal sorumluluğun s'sinin bilinmediği yıllarda Halim Bey, "Kaloriferini döşet, eski sobanı getir, ihtiyaç sahiplerine bağışlayalım" diyerek insanları hayırseverliğe teşvik ediyordu. Bu adam bize daha ne yapsın, cennetimizi tesis ediyordu resmen kalorifer tesisat işleriyle.

En ufak bir ihtiyacımızda koşuyordu Halim Bey ve ekibi. Gece üstümü açıyorum, sırtım üşüyor desek onun bile sektörünü yaratırdı, öyle koşuyordu ısınma problemlerimize. O sene döşeyebildikleri kadar çok eve, yetişebildikleri kadar kalorifer döşediler. Sonraki yıl için sıraya yazıldı insanlar. Ka-

lorifer döşenen evlerde bu kez kaloriferci ihtiyacı hasıl oldu. Kim yakacaktı şimdi kazanı, e rahata çabuk alışılıyordu. Kaloriferci temini de tabii ki Halim Bey'e düştü. Kariyer kelimesinin henüz dilimize girmediği günlerde kendisine bir istihdam ofisi kurdu Halim Bey. Askerden yeni gelmiş gençleri belli bir miktar para karşılığında yanına topladı, onlara tesisat ve kalorifer eğitimi verdi, iş garantisi sundu. Yetiştirdiği gençleri uygun gördüğü ve kapısının üzerinde "Bu Ev Halim Bey ile Isınmaktadır" yazan apartmanların herhangi birine bizzat yerleştirdi.

Kaloriferi kasabaya getirmiş, kazan dairesini kurmuş, tesisatı döşemiş, petekleri takmış, kömürü kazan dairesine hamalla yığmış, kaloriferciyi bulmuş... Şamdan kayısı da mı getirsin?

Bizim hayatımıza da işte Bahri Abi, bu Halim Bey sayesinde girdi. Kalorifer döşettiğimiz yıl, kasabamızın ısınma işleri başkanının kaloriferli evlere yaptığı kaloriferci atamalarıyla bizim apartmana atanan Bahri Abi, vazifesini otuz yıl boyunca büyük bir sükûnet ve sabırla ifa etti.

İleri görüşlü, lider ruhlu, girişimci ve yatırımcı olan Halim Bey, günün birinde devletin, şu kadar adam çalıştırıyorsan, bu kadar da engelli kadrosundan insan çalıştıracaksın diyeceğini bilirmiş gibi, istihdam listesine, askerde bastığı mayın neticesinde bir ayağını kaybetmiş olan Bahri Abi'yi de ekledi. Milletin gelin alır gibi kaloriferci aldığı, "Aaaa bizim kalorifercimiz lise mezunu, çok düzgün, hepimize sabahları günaydın" diyor, "Bizimki ilkokul terk, ama işini iyi yapıyor" diyerek birbiriyle kaloriferci yarıştırdığı günlerde, bizim apartmanın bahtına Bahri Abi düştü. İlk zamanlar, işlerinde yardım etsin ve çeviklik kazansın diye yanına birini daha koydu

Halim Bey. Hatta kazan dairesini yaparken ona bir göz oda, mutfak ve banyodan müteşekkil bir ev de kurdu. Yatağını, döşeğini, dolabını, tasını, tarağını tedarik etti. Niye? Hayrına mı? Asla! Şimdi doğruya doğru, kasabaya olan iyiliklerini paragraf paragraf saydığımız Halim Beyciğimizin cebini doldurmayacak bir hayra vesile olduğu, bir yaralı parmağa işediği görülmemiştir. Yaralı parmak hadisesinde esans şişelerine sidik doldurup üstüne Halim Bey yazıp satabilecek tıynette olabilir Halim Bey, ama bunu katiyen bedavaya yapmaz. Bahri Abi'ye yaptığı bu yardımların altında yatan sebep de yine bütçe hesaplarıydı. Ama bu sefer durum biraz farklıydı.

Mal varlığını sayıp dökmeye kalksak hayli yaprak tüketeceğimiz bu Halim Bey'e Allah, yürü ya kulum demeden önce, kendisi sıradan, basit, beysiz bir Halim iken Emine Abla'ya yakmış abayı. Tek hayali Emine'yle evlenmek, onunla sıcak bir yuva kurabilmekmiş. Yalnız orada, kaderde ufak bir zaman sapması yaşanmış. Hâlihazırda evliymiş Emine Abla. Çaresiz ve imkânsız bir aşkın pençesinde debelenip dururken Halim, artık nasıl olduysa, Emine Abla'nın kocasını bir gece karanlığında kör bir kurşun indirivermiş yere. Halim'den çok şüphelenmişler ama Halim evdeymiş, şahitleri varmış. Şahit olunca iş kolay, "Allah Halim'in yüzüne güldü" deyip kapatmışlar konuyu. Yalnız Halim burada bir küçük zaman sapması daha yaşamış. Bir ay önce indirseymiş adamı Emine Abla çöpsüz üzüm olacakmış. Karnında bir aylık bebeğiyle gencecik yaşında dul kalan Emine Abla'ya ebeler gel düşürelim bebeği demişler ama garibim istememiş. Babasının evine geri dönüp doğurmuş bebeğini. Bebek doğduktan sonra sahneye Halim girmiş. Kendisinden dört yaş büyük, dul ve çocuklu bir kadına talip olan bu deli fişek gencin namı almış yürümüş kadınlar arasında. Başında "dul gelin istemem" diyecek bir anne bulunmamasının ve Emine Abla'nın babası-

nın evde bir boğaz daha istemiyor oluşunun da etkisiyle, birkaç ısrar ve gidiş gelişin neticesinde, e artık mesele milletin de diline düştüğünden razı olmuş babası Emine'yi vermeye. İşte bu hamleden sonra bir yürü ya kulum sesi duyulmuş yukarıdan. Kendinden büyük kadınla evlenirsen zengin olursun efsanesi Halim Bey'de vücut bulmuş resmen. Halim Bey her geçen gün daha fazla bey olmuş, Emine Abla arka arkaya beş kız doğurmuş. O arada olanlar rahmetli babasının adını taşıyan gariban Bahri'ye olmuş. Halim Bey, vurduğu adamın adını taşıyan bir çocukla aynı kadına sarılırken, kendisine nasip edilmeyen erkek evladın hıncını da hep Bahri'den almış. Emine Abla'nın tüm itirazlarına rağmen önce yatılı okula gönderilen, okuldan çıkınca askere postalanan Bahri Abi, kendi ayaklarının üzerinde durabilme gücünü bir mayına teslim edip gelmiş işte. Yaslanacak bir dayanağı olmayan Bahri'ye, dayanacak bir değnek gelmiş böylece.

Bahri çabuk alışmış koltuk değneğine. Bütün bir çocukluğunu parmak uçlarında yaşamış olanlar temkinli adım atarlar. Bastıkları yeri bilirler. Düşmezler, çarpmazlar, dökmezler. Bahri, Halim Bey'in evinde böyle bir dikkatle oturup kalkmış, okuldan gelir gelmez kendini sokağa atmış, akşam yemeği yendikten sonra eve gelip yemeğini yemiş ve hiç kimseye görünmeden yere yayılan yatağında uyuyup ertesi günü karşılamış yıllarca. Yatılı okul, daha fazla evi olmuş Bahri'nin, daha fazla kendini ait hissettiği yer. Askerlik de öyle gelmiş belli ki, devletin ellerine bırakıp salmış kendini. Baba ocağı olmayana asker ocağı kucak gibi gelir, öyle sere serpe atmış demek adımlarını. Yoksa koltuk değneğiyle yürürken bile ses çıkartmayan, uçuyormuş gibi yürüyen Bahri, mayın tuzağına düşer mi?

Bahri Abi'nin bizim apartmanda göreve başladığı gün, be-

lediye başkanının katılımıyla kırmızı kurdele kesilerek açılan dükkânlar gibi açıldı kazan dairesi. Her şey hazırdı, ama kazanı yakacak kimse olmadığından, Halim Bey de bu bilgiyi kimseye vermediğinden, aman ne olur ne olmaz patlar matlar diye düşünüp ellememişti kimse. Hâlâ katalitik yakıyorduk yukarıda. Kurduğu kazan dairelerini teslim ederken "yanlış kazan kullanımı, patlamalara neden olabilir" bilgisini de halkın eline tutuşturmuştu Halim Bey, bizi kalorifercilere mahkûm etmiş, *know-how*'ı elinde tutmuştu yıllarca.

Kaloriferlerin yandığı ilk gün herkes Bahri Abi'yi alkışladı ve Bahri Abi'yi ilk ve son kez o gün gülerken gördük. Sonra yüzüyle pek müşerref olamadık. Hayatını kazan dairesinin içinden geçilen odada geçiren, bütün bir kış ısınmamızı sağlayan, haftada bir apartmanımızı hortumla yıkayan ve her akşam aynı saatte çöplerimizi toplayan Bahri Abi ile karşılaştığımızda o hep başını öne eğdi, verdiğimiz selamı zarif ve telaşlı bir boyun büküşüyle aldı. Sorulan sorulara verebileceği en kısa cevapları, hiçbirimizle en ufak bir göz teması kurmadan verdi. Apartmanın altında köstebekler gibi hüküm sürdüğü yaşantısını hiçbirimiz merak etmedik yıllarca. Arkadaşı var mıydı, nasıl oldu da hiç izin kullanmadı, bayramlar dahil her gün sıcacık yuvalarımızda oturmamızı sağlayan bu adamın pazar tatilinin bile olmaması nasıl hiçbirimizin dikkatini çekmedi, Bahri Abi neden hiç evlenmedi, acaba hiç birini sevdi mi, apartmanın kızlarından birine vurulduğu oldu mu, evine hiç misafir geldi mi, kendi başına yediği akşam yemeklerinde hiç boğazı düğümlendi mi, ağladığı oldu mu hiç, tek başına kalktığı sahurların, tek başına açtığı iftarların ağrısını duydu mu hiç, bir aile hayali kurdu mu, Halim Bey'i vurmayı düşündü mü hiç, annesi geldi mi bu eve acaba bir kere olsun, ana bir baba ayrı kız kardeşleri çaldı mı kapısını, kendini Halim'in öz oğluymuş gibi hayal etti mi hiç,

etmediyse geceleyin başını yastığa koyduğunda ne doldurdu hayallerini, kimdi Bahri, ne yer, ne içerdi, şarkı türkü sever miydi, sahi Bahri Abi'nin soyadı neydi, hiç canına tak etti mi hayat Bahri'nin, çekip gitmeyi düşündü mü hiç buralardan, gitse nereye gidecekti?

Bu soruların hiçbirinin cevabını bilemedik, bilhassa son sorunun cevabını.

Bir sabah birbirimize "Bahri yok" dediğimizde ilk tepkimiz "Nasıl yok?" oldu. "Yok işte, basbayağı yok, gitmiş" diyeni "Nereye gidecek?" sorusu karşıladı. Gitmişti, orası kesindi ama nereye gidecekti?

Halim Beylere mi? Yok canım, daha neler. Gerçi biz de ilk önce oraya baktık. Bahri orada değildi ama gitme sebebi yine Halim Bey'in bok yemesiydi.

Yatırımcılar kralı Halim Bey, kalorifer tesisat işlerinden, kömürcülükten, şofben işlerinden ve bilumum ısıtıcı materyalden kazandığı paralarla kasabanın bütün köşelerini tek başına dönmüş, müteahhitliğe falan soyunup değişik değişik işlere kalkışmış, hepsinde de başarılı olmuştu. Kıçının kıllarının ağardığı yaşlarda bile yenilik peşinde koşmaktan geri durmadı Halim Bey; çözüm ortaklıkları yaptı, işbirliklerine imza attı, distribütörlük, temsilcilik, bölge bayiliği falan hep ondan ve damatlarından soruldu. Derken günün birinde bir doğalgaz firmasının temsilciliğini ekledi portföyüne. Halim Bey'in bu girişimiyle birlikte, bir zamanlar kasabaya, "yine de şahlanıyor amman kolbaşının yandım da kıratı" diyerek at üstünde gümbür gümbür giren kaloriferler, sigarayı bir anda bırakan tiryakiler gibi kömürü bırakacak, karaelmas tahtını sinsi doğalgaza devredecekti. Devir teslim

töreni kasabalıya hayli pahalıya mal oldu. Otuz yıl sonra bu kez doğal gaz tesisatına soyundu ahali. Kim yapacaktı bu işi? Elbette ki Halim Bey. Hazır doğalgaz tesisatına girişmişken dış cephe yalıtımı da çaktı millete. Onun için de ayrı bir ekibi hazır bulunduruyordu. Isı kaybından aklı çıkıyordu. Doğalgaz tesisatları hızlıca çekildi, yalıtımlar yapıldı, şofbenler söküldü, yerine kombiler takıldı. Çeşmelerden gürül gürül sıcak su akıp, herkes kendi ısısını kombiden gönlünce ayarlıyorken, o sırada kasabadaki bütün kaloriferciler ben şimdi ne iş yapacağım diye düşünüyordu. Kasabanın bütün kalorifercileri Halim Bey'in kapısını çaldığında, "Devlet bile personelini belli bir yaştan sonra emekli ediyor, bana mı dert, misal öğretmen olsan ölene kadar çalışacak mıydın?" diyerek geri püskürttü. Biz ilk onun kapısında aramıştık ama Halim Beyin kapısını çalmayan tek kaloriferci Bahri Abi oldu. Her akşam aynı saatte kapımızın önüne bıraktığımız çöp poşetlerini sabah kapıyı açtığımızda bıraktığımız yerde görünce anladık Bahri Abi'nin gittiğini. Gitti ve bir daha gelmedi. Fakat bu gidiş bizi fena halde kendimize getirdi.

Yıllardır kimsenin ne var ne yok diye inmediği kazan dairesine gittik ilk önce. Bir kez açılışta gitmiştik, bir de işte kapanışta. Kazan dairesine kurulmuş demir karyola, üzerinde kirli bir yastık ve rengi ağarmış yün yorgan karşıladı bizi. "Ohhh yata yata çalışmış yıllarca" dedi birisi. Bütün öfkemiz ona yöneldi birden. Sahi bir sandalye olsaydı eğer bulduğumuz, otura otura çalışmış olmasına bir şey demeyecektik ama yatak biraz garip geldi. Yatağını yasladığı duvara arabesk sözler yazmış Bahri Abi. Anladık ki, sevmiş günün birinde, sevmiş ama söyleyememiş. Kazan dairesinin içinden hafif eğilerek yürüdüğümüz uzun bir koridorun sonunda odası bekliyordu bizi. Fakat oraya varana kadar gördüklerimiz, aklımızı paramparça etti. Bir koridor boyunca, zeminden ta-

vana kadar kırık oyuncaklar asılıydı duvarlarda. Tekerleği eksik arabalar, kolu kopmuş bebekler, çıngıraklar, çocuk ayakkabıları, patlamış toplar, topaçlar, hangi oyuncağa ait olduğunu bilemeyeceğimiz oyuncak parçaları, çocuk kitapları, dergileri... Otuz yıl boyunca apartmanın bütün çocuklarının, torunlarının oynadığı, sıkılıp attığı yahut kırıldığı, bozulduğu için çöpe gönderdiği oyuncakları çıkartıp almış evine Bahri Abi. Duvara çakmış hepsini. Boyunun erdiği yerlerde muntazam, ulaşamadığı yerlerde eğri büğrü duruyor oyuncaklar. Tek bacakla yükselmek kolay olmamış belli ki. Herkese bir şeyler tanıdık geldi, bazıları benimdi, bazıları başkasının; hepimizin çocukluğunu mıhlamıştı duvara. Yaşayamadığı şeyleri çöpten toplamıştı, bunlar bizim görmemize müsaade ettikleriydi. Odasının kapısını açık bırakmış Bahri Abi. Şöyle bir itmeyle açıldı kapı. Buz gibiydi içerisi. Kasımı yaşıyorduk. Biz doğalgazla ısınıyorduk, Bahri Abi'ye doğalgaz hattı çektirmek kimsenin aklına gelmemişti. "Buz gibi yahu, nerde buranın petekleri?" dedi biri gayriihtiyari... Artık kaloriferler yanmıyordu ki. Fakat petekler sorulunca tek odalık bu bekâr evinde gözler yine de dolandı etrafı.

Yoktu petek!

Hiç olmamıştı... Baca deliği de yoktu odada. En başında konmamıştı. İcabında kasabalının ayaklarına sıcak su torbaları koyan Halim Bey, üvey oğlu Bahri'ye bir baca deliğini çok görmüştü belli ki. Bahri kimseye "Ben üşüyorum" diyememiş, yatağını herkesten habersiz ateşin önüne taşımıştı tek başına. Yıllarını böyle geçirmiş, artık ısınma ihtimali kalmadığını anladığında, benim odama da doğalgaz çekin diyemeyeceğinden alıp başını gitmişti.

Utancımızı boğazımıza yumruk yapıp bir zaman bekle-

dik, Bahri Abi geri gelmedi. Kasabada dilden dile yayıldı Bahri'nin çöpten topladığı oyuncaklarla yaptığı duvar ve yıllarca soğuk bir odaya mahkûm edilmişliği. Önce apartmana gelen misafirleri indirdi kadınlar, sonra sırf merak ettikleri için gelip görmek isteyenler oldu. Bir kader mahkûmunun koğuşunu gezer gibi vahlarla, tühlerle gezdi kazan dairesini ahali. Bahri'nin bekâr odası, hiçbirimizin evinin görmediği kadar çok sayıda insan gördü. Etraf tozlu, duvarlar is içinde, konu komşuya rezil olmayalım diye badana yaptı kadınlar kazan dairesini. Sonra baktılar gibi pek güzel burası, pek soğuk yazları, yukardan masa sandalye indirdiler, lokal yaptılar kendilerine. Bahri'nin divanının üstündeki yatağı değiştirdiler, duvarına minder dayadılar. Bahri Abi'nin küçük mutfağına demlik falan getirip çay demlediler, okey oynadılar, dedikodu yapıp güldüler; bir tek duvardaki oyuncaklara ellemediler. Yazın evden, çocuklardan, kocalardan kaçmak iyi gelince kışın kesemediler ayaklarını lokalden. Evdeki katalitikleri, ısıtıcıları indirdiler, Bahri Abi'ye rahmet, Üvey Halim'e de bela okuyup okuyup taş dizdiler ıstakalara.

Halim Bey'in "bey"lik rütbesini düşürdü bu hadise. Adı Üvey Halim'e çıktı. Cenazesinde duyulan "iyi bilirdik"lerin hepsi yarım ağızdı. O öldükten beş sene sonra geri dönen Bahri Abi'yiyse kendi evladını karşılar gibi karşıladı kasaba. Çeşitli iş önerileri sundular ama o kalorifercilikte direnince, kasabanın tek hamamının külhanında sıcacık yaşadı.

Olanlar Oldu

Bir sabah, daha biz gözümüzü bile açmadan Sevilay Teyzem kapıya dayandı. Pardesüsünün önünü iliklememiş, başörtüsü omzuna düşmüş, kan ter içinde daldı eve... Daire kapısını ben açtım, öbür kapıların hepsi uykulu ve meraklı yüzlerle açıldı. Babam yatak odasından atlet külotla çıktı "n'oooluyo" diye. Hepimiz babama kilitlendik. Atleti donunun içine sokmuş, göbek gerilmiş iyice. "Olanlar oldu enişte" dedi Sevilay Teyzem, babamın dikişleri ters donuna bakıp. Annem babamın önüne geçti. "Hayır olsun abla bu saatte, birine bişey mi oldu?" dedi babama siper olup. "Daha ne olsun Nuraaaaan, olanlar oldu" deyip kucağıma doğru yıkılıverdi teyzem. Annem "kolonyaaa, kolonyaaa" diye çırpınırken babam teyzemi tokatladı, banyodan kolonya getirip döktük teyzemin eline koluna. Gözlerini açtı, "Olanlar oldu Nuraaaan" deyip yeniden bıraktı kendini yere. Babam iki şaplak daha geçirdi sertinden teyzemin yanaklarına, "Senin de bana kinin mi vardı enişte?" deyip dikildi teyzem. Annem, "Nolduuu abla, korkutma insanı" dese de, teyzem "olanlar oldu"dan başka bir şey söylemedi. Yediği tokatların etkisiyle hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı. Babam elini bir kere daha kaldırdı ama annem "Sen de bi git giyin Hüseyin, çocukların yanında don atlet" diye bastı azarı adama. Annem öyle deyince bu sefer teyzem dahil hepimizin gözleri yine don atlete çevrildi. Babamın koridorda gözden kaybolan kıçını izledik. Arkasından külodun etiketi sallanıyordu.

"Ahhh Nurannn ahhhhh, bugünleri de mi görecektim ben kardeşiiiim!" diye dizlerini döven teyzemi, annem, yaz tatili münasebetiyle yatıya gelen abim ve yengem, küçük Hüseyin, ben ve ablam meraklı gözlerle izledik.

"Abla bak, Furkan'a mı bir şey oldu, korkutma insanı, abla kurban olayım kendine gel" diye teyzeme yalvaran anneme yılan gibi tısladı teyzem: "Furkan deme bana Nuran, Furkan deme banaaaa! Allah'ından bulası, sidiği kuruyasıca, boyu devrilesice, cehennem kütüğü olasıca Furkan! Yerin dibine giresice Furkan!"

Abim, ablam, Yıldız yengem, ben, kapıda gömleğinin düğmelerini ilikleyen babam nefesimizi tutup anneme baktık. Hepimizin aklından geçen aynı şeydi. İçimizdeki sessiz dualar "Allah'ım inşallah annem fark etmemiştir" diyordu ki annem "Tövvvvbe de abla, tövbe de" diye dikildi ayağa. Babam gömleğin eteklerini pantolonun içine tıkıştırırken "Hayırlara vesile olsuuuun" çekti.

Annem... Beş kardeşin ortancası, en aklı başında, en halim selim olanı, evimizin çiçeği, yuvamızın güneşi ama işte kendisine nerden nasıl bulaştığını bilmediğimiz batıl inançlarıyla bizi yiyip bitiren, babamı zıvanadan çıkartıp hepimize karalar bağlatan Nuuuuran.

"Sözünü geri al ablaaaaa! Çabuk sözünü geri al, evladın o senin, ayyyy abla yalvarırım, ayaklarına kapanayım, sözünü geri al, tövbe de ablaaaaa" diye kıvranmaya başladı annem.

"Sözüm geri Nuran, 'sözüm geri'... Ben derdime yanmışım bacım, ben derdime yanmışım."

"Öyle değil abla, geri geri sözüm geri, en baştan, hepsine tek tek tövbe, hepsine geri geri sözüm geri, hadi abla bak, bedduaların göğe ulaşmadan, hadi kurban olduğum, hadi ablam benim, hadi..."

Teyzem için gerilerde kalmıştı tabii annemin bu halleri. Biz her gün bu stresle yaşıyorduk. Ağzımızdan kötü bir söz çıkacak diye aklımız gidiyordu. Evimizin kuralları en başta annem tarafından konmuştu. Biz bu kurallara uymazsak şayet, çekeceğimizi çekiyorduk. Annemin batıl inançlarıyla bizim inançlarımız uyuşmadığı zaman aile içinde büyük bir inanç çatışması yaşıyor, gözyaşları ve "sütümü helal etmem" tehditlerinden sonra hepimiz tıpış tıpış annemin dediğini yapıyorduk. Bir süre sonra "itaat et rahat et" düsturunu benimsedik. Annemle yaşamanın en kolay yolu onun inancına göre yaşamaktı, onu yaptık. Mesela kendisi aynanın kırılmasından ve beraberinde gelecek olan uğursuzluğun ailemize yedi yıl boyunca musallat olacağından ölesiye korkuyordu. Ne zaman aynaya yaklaşsak yanımızda bekliyor, aynaya temas etmeyelim istiyordu. Makyaj yapmak, saç taramak, sivilce sıkmak, kendini beğenmek, burnuna bakmak, kaşını almak gibi son derece şahsi meselelerimizi annemin nezaretinde yapıyorduk. Depremde hepimiz tutunacak bir dal ararken koridorda annem aynayı tutmayı akıl etti mesela. Depremden sonra korkusundan aynayı yere yatırdı, kendimize doğru eğilip, aynaya tepeden bakmak durumunda kaldık. Böyle diken üstünde yaşamaktansa hiç olmasın dedik, babam evdeki tek aynayı götürüp attı günün birinde. "Saçını falan tarayacak olan, camı açsın, ordaki aksinden baksın kendine, yetti ulan" dedi, kabul ettik. O da olur, yeter ki hır gür çıkmasın. Apartmanın asansöründeki aynayı boy aynası olarak kullanıyoruz biz. Ablamla odamızda cep aynası taşıyor, on santimlik şeyi annemden uyuşturucu saklar gibi saklıyoruz. Ama alıştık

böyle yaşamaya. Gözlerimizin içine bakıp kendimizi görüyoruz, iletişimimiz gelişti bu sayede. Birbirimizin elinden bıçak almıyoruz, makasın ağzını kapalı tutuyoruz, tepsiyi ters koymuyoruz, iç çamaşırlarımızı maaile ters giyiyoruz, gece tırnak kesmiyoruz, ıslık çalmıyoruz, ev süpürmüyoruz, iki kişi aynı anda esnemiyoruz, tavanın dibini sıyırmıyoruz, yere çanta koymuyoruz, kapı eşiğine oturmuyoruz... Ağız tadıyla pilav yiyemiyoruz yaa. Tabakta kalan pirinç sayısı kadar çocuğumuz olacağına inanıyor annem. O üç tane bırakmış, üç çocuğu olmuş. Ben bir tane bırakıyorum, tek çocuk iyi diyorum. Israrla iki tane bıraktırıyor, kardeşsiz büyümesin çocuk diyor. Her pilav yediğimizde pirinçten çocuğumun yanına bir tane de pirinçten kardeş bırakıyorum. Abim itliğine beş tane bırakıyor. Annem, "Yavrum bakamazsın beşine birden, ye onların iki tanesini, üç tane iyi, ye o iki çocuğu" diye yalvarıyor masada. Öyle böyle saçmalıklar değil ama alıştık. Bunlara ilaveten evimiz bir tövbeler tekkesi... Ağzımızdan çıkan her kötü sözün tövbesini etmek ve 'sözüm geri' demek zorundayız. Bu aslında böylesi bir aile için çok kabul edilebilir bir şey ama annem için yeterli değil... Ağzımızdan çıkan sözü söylerken ne yapıyorsak, "sözüm geri" derken de o hareketi geri geri yapıyoruz. Diyelim ki ablamın kulaklığını aldım ve yerine koymadım; ablam koridordan salona doğru yürüyerek "Allah belanı versin geri zekâlı. Niye aldın kulaklığımı?" diyorsa ve annemin radarına girdiyse; "çabuk tövbe et, geri al sözünü" baskılarından sonra koridordan geri geri yürüyerek, "Sözüm geri. Niye aldın kulaklığımı? Allah belanı versin geri zekâlı?" demek zorunda, yoksa annem ağlar. Annem ağlayınca babam "Ağlatmayın lan şunu" diye kudurur, ortalık bir anda hıra güre gark olur. Onun yerine hiç damarına basmamayı tercih ediyorduk.

Ama Sevilay Teyzem; Furkan Abime arka arka ettiği bed-

dualarla annemin "sözüm geri" pimini çekmişti. Şimdi geri geri dövünmeli ve söylediklerinin hepsi için geri geri "sözüm geri" demeliydi.

"Abla çabuk, bak bedduaların yerini buldu bulacak, evlada beddua edilir mi yaaa? Çabuk sözüm geri de abla, çabuuk!"

"Dedim işte Nuran, sözüm geri, aaaaaa."

"Öyle değil, ne dediysen aynılarını de."

"Ne dedim? Bacakları ters dönesice dedim mi?"

"Onu demedin. Onun için gene sözüm geri de, ama önce ötekiler."

"Offf Nuran offfff!"

"Allah'ından bulasıca demişti anne, ben onu duydum."

"Hah, hadi abla, sözüm geri Allah'ından bulasıca."

"Offff Nurannnn! Sözüm geri Allah'ından bulasıca."

"Cehennem kütüğü olasıca dedin abla, onu da geri al."

"Sözüm geri cehennem kütüğü olasıca."

"Boyu devrilesice demişti hanım, onu da düzeltsin."

"Allah razı olsun Hüseyin, heh, hadi abla, onu da de."

"Sözüm geri boyu devrilesice."

"Boku kuruyasıca mı dedi, öyle bir şey dedi bir de anne."

"Öyle demedim be, sidiği kuruyasıca dedim."

"Tamam abla, ne dediysen dedin ay, geri al şunu."

"Sözüm geri sidiği kuruyasıca! Ayyyy! Nuran hafakanlar bastı, bitsin artık ayyyyyy!"

"Tamam bitti, en son söylediğini de geri al şimdi, bacakları ters dönesice dedin, onu da al."

"Sözüm geri bacakları ters dönesice. Ohhhh. Bitti mi Nuran?"

"Ohhhh, Allah'ım duyma dediklerini, bak benim için duyma, hatırım için."

Yine de ucuz atlattık. Annem teyzemin sözünü geri alışla-

rına ikna oldu, fakat teyzemin "olanlar oldu"ları bitmedi. Bir felaket sabahına uyandığımız kesindi, olay Furkan Abimle ilgiliydi, teyzem çok üzgündü, "boyu devrilesice" dediğine göre, demek ki daha boyu devrilmemişti, hayattaydı ama anladığımız kadarıyla baya büyük bir bok yemişti.

"Gözümü kırpmadım Nuuuran, geceden gelecektim de, hadi dedim uyandırmayayım. Sizde de maşallah ne uyumak, saat yedi olmuş, hepiniz pijamalarla... Yediye kadar bekledim, duvarlar üstüme üstüme geldi, akşamdan sabaha ölmediysem daha ben ölmem Nuran. Akşam o Furkan olacak tırnağı boklu aradı. Evlendim ben anne dedi Nuuuuran!"

"Anaaaaaammmmm! Furkan mı evlenmiiiş? A aaaaaa... Ah benim ablaaaam yaa, ah bahtı karaaaam" diye bu kez annem aldı sazı. İki kardeş birbirlerine sarılıp ağlamaya başladılar. Pijamalarla koltuğa dizilmiş diğer aile efradı sevinsek mi, üzülsek mi, bu ikisine nasıl eşlik etsek bilemediğimiz için öyle yerdeki halıya diktik gözlerimizi.

"Furkan Abime bak yaaa" dedik içimizden. Ağzı var dili yok Furkan Abime bak sen. Evlenmiş, hem de kimselere haber vermeden. Bu Sevilay Teyzemle rahmetli Mithat Enişte'nin tek oğlu Furkan Abim. Değişik, sessiz, tasasız, sormadan konuşmayan, varla yok arası bir insandı kendisi. Daha doğrusu, teyzem onu öyle bir Furkan yapmıştı. Yoksa en son gördüğümüzde delikanlıydı Furkan Abim, o da yaşıtları gibi eğlenir, güler, içer, söver falan bir şeyler yapardı ama teyzem yüzünden hiçbir şey yapamadı. Annem ve kardeşleri arasında en normali –olabildiğince– annemdir ama cinslikte sıralama yapsak tepeye Sevilay Teyzem oturur. Dünyanın en paragöz insanları aransa harita anında teyzemi gösterir, o derece bir para delisidir. Bugüne kadar bir kere bile "Pa-

ramız var, çok şükür" dediğini duymadık, hep yok, hiç yok... Kocası Mithat Enişte Sevilay Teyzem'e iki ev, bir dükkân, bir emekli maaşı bırakmış olsa da, kendisinin bir ev kirası derdi olmayıp diğer evden ve dükkândan her ay kira geliri akıyor olsa da, elindeki parayı paylaşabileceği başka kimsesi olmasa da Sevilay Teyzem; masraf olmasın diye Mithat Enişte'nin cenazesinde pide dağıtmamış, üzerinden on yıl geçmesine rağmen kendisinin mezar taşını hâlâ yaptırmamış bir şahsiyettir. Çocuk masraf diye Furkan Abime kardeş yapmamış, onca varlığın içinde çocuğunu komşunun oğlunun küçülenleriyle büyütmüş, para harcamasın diye Furkan Abimi sokağa salmamış, dershaneye yollamamış bir zat-ı muhteremdir Sevilay Teyzem. Hep ağlar, yokluktan şikâyet eder, cüzdanından bir kâğıt para çıkartıp, "Bu, bu kadar, ay sonuna kadar bunla idare olucaz, bakalım Allah büyük" der, bankadaki parayı paradan, kolundaki bilezikleri nakitten, evleri, dükkânı mal varlığından saymaz. Onun için para cüzdanındaki en küçük banknottur. Kimseye zırnık koklatmaz, mümkün mertebe başkalarının üstüne serilir, hesap ödeneceği zaman ortadan kayboluverir. Kardeşleri ve akrabaları arasında kendisiyle bir nebze iyi geçinen yegâne kişi annem olduğu için bizimle ilişkisinde nispeten daha dikkatli davranır. Şimdi hakkını da yemeyelim; Sevilay Teyzemin insani duygulardan yoksun biri olduğu da düşünülmesin. Mesela abimin düğününde annemler, "Çok sıkıştık abla, kredi çekelim dedik ama ev kredisi var diye çekemedik, senden alalım, sana ödeyelim" deyince kalbinden vurulmuşa dönse de tek sığınağı olan annemi kaybetmemek adına, dolar kuru üzerinden kendi geliştirdiği bir hesaplamayla bize borç verdiği vakidir. Takip eden bir yıl boyunca her akşam haberleri bizde izleyip, spiker para piyasalarına gelince "Dolar da aldı başını gidiyor Nuuuuran" dese de; biz borcu ödemeyi başardık, o da bu işten kârlı çıkmayı... Kendisine paracılığıyla ilgili bir söz söylendiğinde,

"Benim dilimde ay, dilimde, yoksa kime ne zararım var; bugün isteseniz canımı veririm hepinize" diyen Sevilay Teyzemin günlük dil kullanımında para önemli bir yer tutar. "Bize de bekleriz Sevilay Abla" gibi basit bir cümleyi bile "Geliriz inşallah"la geçiştiremez, cevaben, "Nasıl geleyim ay, dünya yol parası" deyip iki vesait dolmuş ücretini hesaplar. Gerçi o her şeyi hesaplar. Mithat Enişte'den kendisine kalan yirmi yıllık ajandanın her sayfası adeta bir veresiye defteridir. Bize ayırdığı sayfaya "Nuran'lara Harun'un Düğününde Verdiğim Borç" başlığını attığı ve gün gün dolar kurlarını işlediği için defteri inceleyebilme fırsatına nail olduk. "Furkan'a Yaptığım Harcamalar" bölümüne çocuğa aldığı donu, çorabı, ağrı kesiciyi, okul defterini barem barem işlemiş, bir çocuk, bebekliğinden gençliğine kadar anne babasına ne kadara mal olur diye kabaca bir hesap çıkartmamıza yardımcı olmuştur. Kendisi paracı olabilir ama oldukça vizyoner bir paracıdır. Furkan'ın harcamalarını takip eden sayfa "Düğünlere Götürdüğüm Altın ve Nakitler" başlığını taşır. Üşenmeden hepsini tek tek yazmış. İnceledik biz, yemin ediyorum, böyle envanter belediyenin nüfus müdürlüğünde yok. Kim ne zaman evlenmiş, düğüne nasıl gitmiş, ne takmış, hepsini yazmış. "Halime'nin büyük oğlu Engin'in düğünü; sene 98, dolmuşla gittim, çeyrek taktım, altının kuru şu kadardı... Medine'nin ortanca kızın düğünü sene 99, Nuran'ların arabayla gittim, çeyrek taktım, altın kuru şu kadardı" diye hepsini işlemiş. Bütün hesapların üstüne, düğünlerde takı sırasında gelin ve damadın kulağına fısıldadığı o veciz sözünü de büyük harflerle yazmayı ihmal etmemiş: "Bunları size yutun diye değil, tutun diye verdik..."

Okusaymış broker, okumayıp erkek olsaymış tefeci olacakmış ama işte okumamış, kadın olmuş, parayı bulmuş, Sevilay olmuş. Bize hadi neyse de, dırdırı ve boğucu tutumlulu-

ğuyla, tek evladı olan Furkan Abimi canından bezdirdi. Yani aslında biz, üniversite okumaya diye gittiği İstanbul'dan bir daha dönmediği için hepimiz Furkan'dan bihaberiz. Furkan Abi, Furkan Abi diyoruz ama Furkan falan yok piyasada. En son abimin düğünü için gelmişti, abim evleneli olmuş on beş sene... Bir ara internetten falan haber alıyorduk, sonra oraları da bıraktı. Aradığı sorduğu da yok, numarası değişmiş, bir şirkette yönetici olmuş, teyzemi güya her akşam arıyormuş, haberleri ondan alıyoruz. Fakat açıkçası aradığına da pek inanmıyoruz. Ama aramış işte, evlendiğini haber vermiş. Yoksa teyzem ne demeye kudursun sabah sabah böyle...

"Nikâhı falan kıymışlar Nuran, evi tutmuşlar, zaten kız bunla yaşıyormuş hanidir. Hadi evlendin be gâvurun evladı, bari Müslüman kızla evleneydin!"

"Aaaaaa! A bi de yabancı mı kız? Alman mı yoksa?"

"Kız Alman olsa gene iyi, Endonezyalıymış."

"Orası neresi be?"

"Ne bileyim, Allah'ın uğramadığı yer. Baktım akşam bi karış var aramızda, başparmağım Türkiye'de küçük parmağım Endonezya'da."

Kalktığından beri nasıl bir aileye gelin geldiğini anlamaya çalışan Yıldız Yengem araya girdi:

"Yalnız Sevilay Teyze, Endonezya Müslüman ülkesi... Gâvur dedin ama kıza, değildir o."

"Ayyy bu da; o da gelin, bu da gelin ya şimdi, birbirini kollayacak. Kız gâvur değilse, Furkan kesin gâvur. Kara topraklara gelesiiiii..."

Hoooop, yeni baştan sözüm geri...

"Eee teyze nasıl olacak şimdi, düğün yapacaklar mıymış?"

"Yapmış onlar düğünü, bitmiş o iş, atı alan geçmiş Üsküdar'ı. Akşam bana diyor 'Sade bir nikâhla bitirdik biz işi... ' 'Senin' dedim 'sade nikâhını boyarım itin evladı. Otuz beş sene oldu ben evleneli, otuz beş senedir her sene en az on tane düğüne gittim.' Gittim mi, gitmedim mi Nuran?"

"Gittin abla, gitmez misin?"

"Her gittiğim düğün kurdeleli. Küçük altından aşağı kime ne takmışım ben Nuran? Kamile yengelerin Metin iki kere evlendi, onun bile ikinci evliliğine altın taktım."

"Altın değil de, gramdı sanki o abla."

"Gram altın değil mi Nuran, o da altın, o da altın. Gramsa gramları da ağaçtan toplamıyoruz herhalde. 'Bana bak' dedim, 'benim bugün çıksam piyasada kuyumcu vitrinini dolduracak kadar altın alacağım var millette. Senin sade nikâhına başlarım.' Bi hesapladım akşam oturup 145 tane çeyreğim, 22 tane gramım, 7 bileziğim var. Paralar da cabası. Ben misal Harun'a burma taktım Nuran, şimdi ben Furkan'a düğün yapsam, sen o burmayı bana geri takacak mısın, takmayacak mısın?"

"Takarız tabii abla. Harun senin yeğeninse, Furkan da benim yeğenim şimdi."

"Ben de onu diyorum işte. Bu köpek Furkan, gitmiş kendi başına görmüş o işleri. Şimdi ben düğün yapmasam benim bileziği sen kime takacaksın? Az para mı Nuran, altın almış başını gitmiş. Bana bak dedim, olan olmuş artık. Suyuna gittim biraz. E şimdi o da beni bohça masrafından, gelin takısından kurtarmış. Türk kız alsa, bileziğiydi, setiydi, gelinliğiydi, anasına danasına bohça yap derken dünya masrafa sokacak beni. İyi olmuş yavrum, dedim. Allah mesut etsin. Sen şimdi karını al gel, biz sana burda hızlıca bir düğün yapalım."

"Aaaa hemen mi?"

"Hemen tabii. Ele güne rezil mi olalım Nuran? Kız Müslümanmış bak, ne bilsin millet nikâhlı olduklarını? Demezler

mi, kızla aynı evde, evlenmeden... Bak senin de iki kızın var boyunca, deseler ki nikâhsız elin adamıyla..."

"Benim kızlarımı karıştırma Sevilay" diye kükredi demin-den beri sus pus oturan babam.

"Ay Hüseyin Enişte, ben de sana ondan geldim. Başında babası yok bunun. Rahmetli sağ olsa böyle mi olurdu? Elin-den tutanı olmadı, yol göstereni olmadı, evladım anneni üz-me diyeni olmadı. Kızın anası babası memleketindeymiş, kimseciği yok. Furkan desen yetim, bi ben varım. Ben de ka-dın başıma nasıl altından kalkayım bunca masrafın? Salon tutayım desem, dünya para. Ne gerek var şimdi? Kız tara-fından da gelen olmayacak, dolmaz zaten salon. Sen başkan-la konuşup izin alıversen de bizim sokakta yapsak düğünü, ha enişte?"

Babasını dört yaşındayken kaybeden babam, babaanne-min kendisini nasıl zor büyüttüğünü ve babasız bir hayatın nasıl eksik bir hayat olduğunu gayet iyi bildiğinden "olur" deyip kestirip attı meseleyi.

"Ay Allah razı olsun, bi dahaki haftaya bir gecelik hemen, kına falan yapmayız zaten, hemen öyle, takıdan sonra dağı-tırız milleti, düğün olup da kim ne değil ya? Evlenmişler, iş bitmiş, bizimki işte âdet yerini bulsun."

Sonra Yıldız Yengeme döndü teyzem.

"Yıldız senin gelinliğin burdaydı di mi?"

"Burda da teyze, ben evleneli oldu on beş sene, o gelinli-ğin hayrı mı olur? Modası falan geçti hep, yeni gelinlik al-mak lazım."

"Aman ne modası yaaa? Kaçan kıza ne modası?"

"Kaçmadı ki kız... Evlenmişler işte."

"Ay bak gelin işte yaaa, görmediği gelini koruyup kolluyor bana karşı. O gider biz kalırız Yıldız!"

Öyle böyle derken teyzem o sabah bütün düğünü biz pijamalarla salonda otururken planladı. Kahvaltıda detaylara girdik. Abim bilgisayar öğretmeni diye davetiye tasarımlarını da abime taktı. "Zarfsız davetiye yap, bir de zarf masrafı çıkmasın başımıza" dedi. Davetiye basımlarını Mithat Enişte'nin amcaoğlunun matbaasına, "Furkan, amcanızın emanetidir" diyerek ücretsiz yaptırdı, "Kına gecesi olmadığı iyi oldu, kuruyemişi, çalgıcısı, kınası derken çok masraf" dedi. "Düğün pastası kesmeyelim, sokak düğününde düğün pastası dağıtılmaz" dedi. Ablam güzellik salonunda çalıştığı için, gelin makyajını ablama kilitledi. "Müzisyene gerek yok, CD doldurun, ordan açarız" dedi. O görevi de bana yıktı.

"Ne sever ki?" dedim.
"Kim?"
"Furkan Abim yani, dans müziği falan ne sever ki?"

Çayını karıştırırken sanki "Besame Mucho çalsın, onu sever Furkan Abin" dermiş gibi bir doğallıkla:
"Ne çalarsa çalsın, düğüne gelmiycek Furkan abin" dedi.

Lokmalarımız ağzımızda, yudumlanmak için kalkmış olan çay bardakları havada kaldı.

"Nasıl Furkan Abin gelmeyecek?"

Hem zeytin yedi, hem anlattı Sevilay Teyzem.

"Yemiş yıllık iznini bu geçmişi boklu, düğün için de izin alamıyor şimdi şirketten. Kızı göndereyim, sen kızla yap dü-

günü dedi bana. Damatsız düğün mü olurmuş, dedim. 'Gelemem ben, yapma o zaman' dedi. Yapmazsam altınlar kalacak millette. Ben de artık ne yapayım, olur dedim. Millete Furkan gelecekti, son anda gelemedi deriz. Aman sanki millete ne, ha geline takmışsın takıyı, ha damada. Altını getirsinler de, isterse bana taksınlar, dikilirim ben gelinimin yanına..."

O sabahtan sonra teyzem hızlıca davetiyeleri bastırıp dağıttı. Davetiye götürmek için gittiği her evde, aynen bizim evde olduğu gibi bir kere ayılıp bayıldı. Annemden abimin düğününde annemin giydiği gece kıyafetini aldı. Dar mar demedi, girdi içine. Ben şarkıları seçtim, ortada gelin, damat, yeni ev, çeyiz, kuaför, ikram, orkestra, fotoğrafçı falan olmadığı için işimiz bitiverdi. Yıldız Yengemin bazanın altında kırış kırış olmuş gelinliğini yıkayıp ütüledik. Cuma akşamı hepimiz gece kıyafetlerimizi, topuklu ayakkabılarımızı giyip, saçımızı fönletip oturduk. Tamam, damat yoktu ama gelini de henüz görmemiştik. Teyzem saat altı gibi kısa boylu, esmer, zayıf bir kızı "Gelinim geldiiii" diye tuttu kolundan getirdi bize.

"Adı 'Nanda' ama ben ona 'Handan' diyorum, di mi Handan?" dedi kıza.

Handan hiçbir şey anlamayıp boş boş güldü bize. O gülünce biz de güldük. Neticede kızın en mutlu günüydü, birazdan halay çekecektik. Öyle de yaptık. Nanda'ya gelinliği giydirdik, ablam makyajını yaptı, saçını topuz yapıp duvak taktık. Küçücük falandı ama güzel de gelin oldu. Sonra kızı öyle, camdan sıyırdığımız tül perdeyi kolumuza atıp yıkamaya götürürmüş gibi kendi düğününe götürdük. Tüm düğünlerde olduğu gibi, bir tane dans müziği çaldım. Ama tabii Nanda'yı kimin dansa kaldıracağı detayını tamamen unut-

muştum. Abimle yengem dansa kalktı, o kalkınca birkaç çift daha doldurdu pisti. Nanda oturduğu koltukta gülen gözlerle etrafı izledi. Aslında ikinci şarkı da dans müziğiydi ama onu hemen atladım. Çiftetellide teyzem Nanda'yı oynamaya kaldırdı. Kız kollarını açıp kuş gibi çırpındı. Annem, Süreyya Teyzem, Şefika Teyzem, Fatma Yengem falan derken bir anda doldu oyun alanı, Nanda'nın düzensiz hareketleri görünmez oldu. Yedi dakikalık çiftetelli bittikten sonra teyzem Nanda'nın boynuna kırmızı kurdeleyi geçirip kızı dikiltiverdi. İlk takıyı kendisi taktı, bileziği Nanda'nın incecik bileğinden geçirdikten sonra toplu iğne kutusunu alıp gelinin sol yanına geçti. Böylece takı merasimi jet hızıyla başlamış oldu. Sevilay Teyzemin beklediği yoğunlukta bir katılım ve sadece üç eksikle tören tamamlandı. Takı merasimi bittikten sonra başını Sevilay Teyzemin çektiği bir kasap havasıyla düğün sona erdi. Bizim oraların en kısa ve en ilginç düğünü olarak tarihe geçecek olan Furkan&Nanda Wedding'den tek bir fotoğraf bile paylaşamadan evlere dağıldık.

Ertesi sabah teyzem Nanda'yı İstanbul'a uğurladığını söyleyip bize kahvaltıya geldi. İlk otobüsle göndermiş kocasının yanına. "Allah geçim versin" dedi babam, biz de bol bol âmin dedik, konuyu kapattık.

Bir ay sonra Sevilay Teyzem, bu kez bir akşam vakti kapımıza ağlayarak dayandı. "O Furkan yok mu o Furkan... Yağlı kurşunlara gelesi köpeeeek" diye başlar başlamaz babam susturdu. "Deme Sevilay, bak Nuran mutfakta, Allah'tan duymadı, getirme şunun tövbelerini, naptı gene itoğlu it?"

"Sorma Hüseyin Enişte, olanlar oldu. Bir saat önce aradı, 'Anne ben boşandım' dedi. Geçinememişler kızla. E geçinemezsin yaa, elin kızı, huyunu bilmezsin, suyunu bilmez-

sin, dilin başka, dinin başka, sana lazım mı elin Endonezyalısı? Boşanmışlar. Avukat masrafı çok tuttu, bana düğün altınlarından göndersene diyor bak! Oldu dedim, başka derdin var mıydı? Bir tane bile vermem dedim. Ben dedim parasızlıktan babanın mezar taşını yaptıramadım daha, senin o bacağım kadar karına avukat parası mı yedireyim? Ne yaparsan yap dedim. Yetti canıma ay, evliliği dert, boşanması dert. Baksın başının çaresine, gün yüzü mü gördüm şu dünyada..." derken ağlamaya başladı teyzem. Sonrası ayılmalar bayılmalar, kolonyalar eşliğinde seyreden bir haller. On dakika sonra bir baktık ki, karpuzun çekirdeklerini ayıklıyor Sevilay Teyzem masada.

O akşam oracıkta unuttuk biz Furkan Abimin evlendiğini, boşandığını, Nanda'yı, bütün olanları. Teyzem altınları bozdurup parayı bankaya koydu. Yıldız Yengemin gelinliğini yine bazanın altına tıktık. Sonra her şeyi unuttuk. Sevilay Teyzem, hastalanmasaydı, hastanede "Sakın Furkan'a haber vermeyin" diye başımızın etini yemeseydi, annem tüm itirazlarına rağmen Furkan Abimi arayıp bulmasaydı, ona "Furkan yavrum sana da ne düğününde hayırlı olsun diyebildik, ne boşanmanda geçmiş olsun diyebildik, kusurumuza bakma" demeseydi, Furkan Abimin senelerdir teyzemi aramadığını, evlenmediğini, boşanmadığını, olanlardan haberi bile olmadığını öğrenemeyecektik...

Annemi hiç öyle görmemiştik. Hastaneye kadar "Allah senin belanı versin abla" diyerek gitti. Teyzem hasta yatağında "Napsaydım Nuuran? Yıllardır aradığı sorduğu yok köpeğin, kışın ben aradım, evlen artık dedim, evlenmem dedi. Evlenmeyecekmiş o, bekâr yaşayacakmış. Kalsa mıydı millete taktığım onca altın ortalıkta. Topladım da koydum bankaya" diye savundu kendini. Babam her zamanki sakinliğiyle "Geli-

ni nerden buldun Sevilay?" diye sordu. "Kiraladım, masaj salonunda çalışıyormuş, altı saatlik parasını verdim, geldi, oynadı gitti" dedi. Sevilay Teyzemin, cebinden beş kuruş harcamadan sadece altı saatlik Nanda kirası ile tüm altınları toplayan zekâsına, tüm ayılıp bayılmalarının sahiciliğinden dolayı oyunculuğuna; ben evlendim haberinden düğüne, gelinlik tedariğinden boşanmaya varan müthiş organizasyon kabiliyetine hürmet ettik, üstüne hastalığından dolayı kendisine duyduğumuz merhameti ekledik. Hastane odasının kapısını, hâlâ "Ama üç tane çeyreğim kaldı, onları alamadım" diyen teyzemin üzerine kapatırken Furkan&Nanda Wedding olayını kesinlikle normal olmayan ailemizin güzide bir hatırası olarak kapattık.

Yalnız yol boyunca, annemin koluna girmek durumundaydık. Hastane ve ev arasındaki yolda, geri geri yürüyerek "Sözüm geri, Allah belanı versin abla" diyen anneme refakat edecektik...

Topuğumuz

Kamil Kanyoncu, geçen yıl, sarı branda üzerine siyah harflerle cep telefonu numarasını yazdırdığı, dört tarafından kuş gözü delik açılmış "Kiralık Ev" ilanını, sabah erkenden bahçe duvarına astı. Deliklerden geçirdiği ipleri iyice gerdirdi ki rüzgârda falan numara kapanmasın. Daha rahat yürümesine yardımcı olan bastonunun üzerine yaslanarak eve yöneldi. Bastonun ucuyla, ikisi yan yana ve burunları kapıya bakacak, topuklarıysa birbirine temas etmeyecek şekilde ayakkabılarını düzeltti. Kapıdan çıkmadan önce aynı şekilde çıkartıp burunları eve bakacak vaziyette çıkarttığı deri terliklerini ayağına geçirdi. Mutfağa girip kendine bir kahve yaptı. Kahveyi ve kendini salona taşıdıktan sonra, pencerenin önündeki kadife berjerin üzerine oturup pantolonunun cebinden telefonunu çıkarttı. Sesi açık mı diye bir kez daha kontrol etti ve beklemeye başladı...

İlanı sabah erken saatte asmasının nedeni, evin bulunduğu caddenin sonundaki okula öğrenci bırakan velilerin sabahını kaçırmamaktı. Kamil Kanyoncu, kırk beş yıldır bu evde oturuyordu. Kırk beş yıl önce, şehrin bittiği yerin yirmi kilometre dışında olan sitedeki bu evler, şimdi neredeyse şehrin göbeğinde kalmış, kentsel dönüşümü falan konuşulsa da, beş yıl önce açılan özel okulla birlikte yeniden prim yapmıştı. Kendilerine okula yakın ev arayan veliler, sadece seksen ko-

nuttan oluşan bu eski evlerden birinin boşalmasını dört gözle bekliyor, kiralık ya da satılık ilanı görür görmez üstüne üşüşüyorlardı. Neyse ki siteden ambulans ve cenaze aracı eksik olmuyordu. Artık bir hayli yaşlı olan site sakinleri, yavaş yavaş sahneden çekiliyor, evler vefatlarının ardından hızlıca satılıyor, bir hafta sonra iskele kuruluyor ve o eski üç katlı binalar; birkaç ay içinde yapılı lüks villaya dönüşüyordu.

Kamil Kalyoncu, kahvesini bitirdiğinde telefon ilk kez çaldı.

"Günaydın, çok erken rahatsız ettim ama ben..."

"Ziyanı yok evladım, ben zaten hep erken kalkarım. Uyunmuyor artık, geceleri televizyon izliyorum geç saate kadar, hoş öyle izlenecek bir şey de yok artık, hiçbir şeyin tadı tuzu kalmadı ama yine de işte ses olsun diye açıyorum, hiçbir filmin sonunu getiremedim daha, sızıp kalıyorum öyle televizyon başında, bütün gün uyuklaya uyuklaya geceye uyku kalmıyor tabii; sabah araba seslerine uyanıyorum, ilk geçen otobüse dikiyorum kulaklarımı, e bir de tedirginlik var, insan yaşlanınca hep sanki diken üstünde gibi uyuyor, bu sabah da öyle kalktım yine, kamyon gibi sürüyor efendim otobüsü, o ne ses öyle, duysanız, ben değil kimse uyuyamaz, altı ellide buradan geçiyor otobüs, gözümü açtığımda yine baktım saate altı elliydi."

"Kiralık ev ilanı için aramıştım ben."

"İyi yaptınız, evet kiralık, ev beş oda bir salon, büyük geliyor artık bana, tek kişiyim, ne yapayım beş odalı evi, eskiden öyle değildi, hanımın sağlığında çocuklar falan, ohooo buraya sığamazdık, gelen gideni de çok severdi rahmetli, beş odalı evde yatacak yer bulamazdık yazın, şimdi bir başıma kaldım, üst kata hiç çıkmıyorum bile, alt kata da en son geçen sene indiysem inmişimdir, e madem dedim tek katını kullanıyorsun evin, bari düz ayak bir apartman dairesine taşınayım olsun bitsin."

"Evet, anladım. Yapılı mı peki ev?"

"Yapılı mı, yapılı, ama tabii kime göre, neye göre yapılı, zevk sahibi insansanız seversiniz evi, ben kendim severdim böyle işleri, evler eski, kırk beş yıl önce aldık biz evi, bizim daireden arkadaşlarla girmiştik kooperatife, o zaman kooperatifler vardı, kendim Karayolları'ndan emekliyim ben, buralarda oturanlar hep bakanlık çalışanıydı eskiden, kırk beş yılda iki kere tadilat gördü ev, sonuncuyu emekliliğimizde yaptırdık, sonra da zaten hanım vefat edince... kapılar, dolaplar hakiki ahşap, duvarlar boya badana istiyor tabii, ama alt kat, üst kat hiç kullanılmıyor, e kullanılmayan şey eskir mi, eskimez, yine de bakmanız lazım."

"Anladım, peki şey nasıl, kira ne kadar istiyorsunuz?"

"Siz ne için kiralayacaktınız evladım, iş yerimi mi, ev mi?"

"Ev, ev... Bizim çocuklarımız buradaki okula..."

"Zaten hep öyle artık, son zamanda taşınan herkes okul için taşınıyor, yoksa nè yapsınlar zaten bu eski evleri, ama bazen denk geliyor öyle işyeri için de soruyorlar da o yüzden sordum, işyeriyse hiç olmaz. Sitedeki evlerden birine hukuk bürosu açtılar bir tane olmadı, çalışanlar bahçede falan çok gürültü yapmışlar, rahatsız oldu site sakinleri, ama olurlar, imkânım olsa trafiği kestireceğim ben, zamanında Karayolları'ndayken o kadar yol yaptık, şimdi yaptığımız yollara pişmanım, buranın yollarını falan da hep biz yapmıştık, bilsem böyle olacağını yapar mıydım, taşlık arazi kalsaydı, yürüyemezsin ama hiç değilse ses olmaz."

"Kirayı sormuştum ben aslında, ne kadar kira istiyorsunuz diye."

"Kirada anlaşırız, siz önce gelin evi görün, bakalım ev size olacak mı, odalar size uygun mu, zevkinize hitap ediyor mu, di mi ya, mühim olan bunlar öncelikle, ben şahsen bana uygun olmayan yerde bedava da deseler duramam, ev mühim şey evladım, gözüne, gönlüne, zevkine, ailene hitap edecek,

kira dediğinde bir şey yok, illa anlaşılır, beş olmaz üç olur."

"Peki ben düşünüp tekrar rahatsız edeceğim sizi, çok teşekkür ederim. İyi günler."

"İyi günler evladım, çok arayan soran oluyor, kimin kısmetiyse artık, kısmetten öte yol yok, çok istersin olmaz ama hiç istemediğin sırada oluvereceği tutar, bana hep öyle olur, varsa kısmetinizde bekleriz, gelmeden önce arayın yalnız, gerçi hep evde oluyorum ama dedim ya, uyuyup kalıyorum, telefonu duymazsam uzun çaldırın."

Telefonu kapattıktan sonra koltukta uykuya daldı Kamil Kanyoncu. Tam içi geçmişti ki, yeniden çaldı. Son anda yetişti telefona.

"Alo."

"Kusura bakmayın, rahatsız ettim ama, kiralık ev..."

"Rahatsızlık değil evladım, olur mu öyle şey, uyuyup kalmışım koltukta, erken kalkıyorum ama iki saatte bir içim geçi geçiveriyor, yaşlılık... gençken böyle benim gibi uyuyup kalan insanlara sinir olurdum, böyleymiş meğer, insanın elinde değil, yaş gidiyor ama sağlık da gidiyor, kaç yaşındasınız oğlum?"

"38."

"Bu yaşların kıymetini bilin, sporunuzu yapın, beslenmenize azami dikkat gösterin, insan hep erteliyor, ben de kırkta yaparım, kırk beşte yaparım, ellide yaparım diye diye erteledim durdum bu spor meselesini ama şimdi acısını çekiyorum, hoş belediye siteye spor aletleri koydu, arada sırada gidip biraz onları çeviriyorum, ama yetmiyor tabii. Sigara içiyor musunuz evladım?"

"Evet, ama az."

"Azı yok, o sigaranın azı yok. Ben seksen dokuzda bıraktım, o zamana kadar inanır mısınız çakmak kullanmazdım,

sabah evden çıkarken yakardım bir tane, ordan daireye, bütün gün ağzımın bir kenarında gezerdi, banyoya bile sigarayla girerdim affedersin, sonra bir gün nasıl oldu bilmem, bırakıyorum dedim bıraktım durduk yere, bir daha da ağzıma sürmedim, bırakın evladım, bugün bıraksan on beş sene sonra temizleniyormuş ciğerlerin, bıraktıktan sonra anlıyorsun kendine nasıl işkence ettiğini."

"Kiralık ev amcacım, ne kadardı kirası?"

"Parası kolay yahu, sor bakalım ev kaç odalı, yapılı mı yapısız mı, eşyalı mı eşyasız mı, ne zaman boşaltabileceğim, önce bi bunları sor bakalım, şartlar sana uyuyor mu? Ne iş yapıyorsun evladım sen?"

"Doktorum."

"Benim oğlum da doktor, ne doktorusunuz?"

"Aile hekimiyim ben."

"Olsun, bizimki genel cerrah, okulu burda okudu, ihtisasını burda yaptı, mecburi hizmetten sonra bastı gitti İstanbul'a, daha da dönmedi. İstanbul'la buranın imkânları farklı tabii, iyi kazanıyor ama çok çalıştırıyorlar. En son annesinin cenazesinde geldi on sene önce, iki akşam kaldı, ondan sonra gelemedi, izinleri yok, e olan yıllık izin de ancak kendi çocuklarıyla, hanımıyla, tatille. Kız desen, o da okulu bitirip Amerika'ya gitti eğitim diye, evlendi kaldı orda, düğününe de gidemedik, arada arıyor, gel falan diyorum ama millet gidecek yer arıyor, kime sorsan herkeste bir yurt dışına yerleşme telaşı, bu hazır gitmiş, neden dönsün? Ben de hanımın vefatından sonra, belki gelirler falan diye kaldım evde, yoksa çok büyük ev bana, satayım küçük bir ev alayım dedim ama kim uğraşacak, tapu işleri falan, çok uzun iş, gerçi internetten falan hallediyorlarmış ama ben onla da uğraşamam, en iyisi dedim, burayı kiraya ver, kendin küçük bir eve kiraya çık."

"Kaç odalı beyefendi ev?"

"Beş oda bir salon ev. Ama salon büyük, salonda at koşturursan koşturursun. Bizim kızla oğlan mahallenin bütün çocuklarını toplar getirirdi, ne oynarlardı. Şimdi kalmadı kimse tabii, torunlar gelse diyorum ama nasıl gelsinler."

"Anladım, peki teşekkür ederim."

"Görmeyecek misiniz evi?"

"Yok hayır, vazgeçtim, beş oda bize büyük, peki teşekkür ederim."

"Büyük değil büyük, odalar küçük küçük, sade salonu büyük tutmuşlar evde. Ben de yıllardır onu diyorum, salonu bu kadar geniş tutacağına odaları genişlet, salon yayla gibi odalar kibrit kutusu..."

"Peki iyi günler size."

"Size de evladım."

Telefonu kapatıp arkasına yaslandı Kamil Kanyoncu, önündeki sehpaya ayağını uzattı. Sinir oluyordu işte buna, sehpa sert, topuğu istemiyor bu sertliği. Ayağını uzatmasa da rahat uyuklayamıyor koltukta. Kalktı sehpanın üzerine kırlent koydu, yerine oturup ayağını kırlentin üzerine uzattı. Kayıp duruyordu ayağının altından. Kumaşı saten. Saten kırlent yaptırmak ancak Bedia Hanım'ın bok yemesi.

"Neyse halledeceğiz, dur bakalım" dedi kendi kendine. Son birkaç yıldır kendi kendine konuşuyordu. "Ben bir lavaboya gidip geleyim Kamil Bey. Dur bakayım saat kaç olmuş Kamil Bey. İlacını aldın mı Kamil Bey..."

Zor, hesapçı, titiz, pinti, bencil bir adamdı Kamil Kanyoncu. Kimseyi beğenmemelerin ve herkesi hor görmelerin bedelini yalnız kalarak ödemiş, hayatı boyunca, gençlik yıllarında yakalayıp esir ettiği Bedia Hanım'a tutunmuştu. Bir yalnızın herkesiydi Bedia Hanım. Kamil Bey'in zorunlu olarak karı-

sı, mecburi akrabası, zaruri arkadaşı, komşusu, kardeşi, her şeyiydi. Kimsenin görüşmek istemediği bir adamın hayatındaki bütün ilişki boşluklarını tek başına doldurmuştu. Türlü cefa ve ezadan sonra nihayetinde ölüp giden karısının ardından çocukları da eli ayağı çekmişti Kamil Bey'in hayatından. Öyle telefonda atıp tuttuğu gibi misafir kapıdan bacadan akmıyordu eve, Kamil misafirin geleceğini duyduğu anda deliye dönüyor, azıcık ısrar etse geçiriveriyordu yumruğu Bedia'nın gözüne. Çocuklar arkadaşlarıyla at koşturmayı bırak, kendileri koşturamadılar. O kapılar eskimediyse, açılmadığı içindi. Kamil Kanyoncu'nun hayata karşı duyduğu bitmeyen öfkenin gölgesinde yaşadılar yıllarca dört kişi.

Bedia Hanım'ın ölümünü hesaba katmamıştı Kamil Kanyoncu. Trafik kazasında öldüğünün haberini telefonla alınca, "Bedia mı? Ölemez. Beni nasıl bırakır, işi var daha Bedia'nın" demişti telefonda. Fakat gidince gidiyordu Bedialar ve arkalarındaki Kamilleri dünyanın ortasındaki bir yalnızlık çukurunun içine gömüp de gidiyorlardı. Bedia Hanım'ı affedemiyordu, öldüğü için hâlâ günde en az bir kez küfrediyordu rahmetli karısına. Tüm bunlar, olanlar, zaman zaman yokluyordu Kamil Kanyoncu'nun zihnini. Acaba ben hatalı olabilir miydim, diyor, iyice düşününce kendinde bir hata bulamıyordu. Bir ara gönülsüz de olsa kendini suçladığı bir dönem yaşadı ama çabuk affetti. Seviyordu kendisini Kamil Kanyoncu; gırtlağına kadar basmış bu yalnızlık içerisinde kendisiyle dostluk kurmakta zorlanmadı, şimdi en yakın arkadaşı, can yoldaşı, hayat arkadaşı bizzat kendisiydi.

"Camı kapatalım Kamil Bey, esiyor, sonra sırtlarım tutuluyor diyorsun" dedi kendi kendine. Camı kapatırken telefonu çaldı yeniden.

"Alo."

"İyi günler ben kiralık..."

"Eveet, kiralık ev için aradınız buyrun. Sabahtan beri arayan arayana, iyi düşürdün telefonu, meşguldü hep."

"Siz emlakçı mısınız?"

"Ne münasebet evladım, ne demek siz emlakçı mısınız? Ben Kamil Kanyoncu, Karayolları'nda şube müdürlüğünden emekliyim, mal sahibiyim, ev kendimizin, kırk beş yıl önce kooperatiften aldık. Emlakçıyla ev mi kiralanır bu zamanda? Yapıştı mı bırakmıyor onlar, kiracıya da dert, ev sahibine de. Emlakçıya vereceğimiz parayla evin badana boyasını yaptırırız, çok arıyor emlakçılar ama ben hiç oralı olmuyorum, sahibinden, bizzat benden kiralık evladım ev."

"A çok güzel, biz de emlakçıdan istemiyoruz zaten, çok sevindim. Kaç oda amcacım ev?"

Bu "amcacım" lafına ifrit oluyordu Kamil Bey. İçinden, zevzek herif dedi, ama bozmadı...

"Beş oda bir salon evladım, ama çok muntazam evin odaları. Ne büyük, ne küçük, biz kendimiz yaptırdık evi zamanında, keyfimize göre yaptırdık. Siz eve bakın, şimdi sizin zevkinizle bizimki uyuşacak diye bir şey yok. Bizimki kırk beş yıl öncesinin mimarisi, ama iki kere tadilat yaptırdık, yapılı yani ev. Ben yalnız yaşıyorum, zorlanıyorum artık büyük evde, düzayak bir eve taşınayım diyorum burayı kiraya verip, yoksa çok memnunum evden, bahçesi geniş, yapılı, yetişmiş meyve ağaçları var, insan sırf şu ağaçlar yüzünden tutar evi, yine tutar, görseniz siz de çok seversiniz, çocuklar doğduğunda dikmiştik kirazla eriği, nasıl meyve veriyor görseniz, ama işte toplayamadıktan sonra, dalında geçip gidiyor meyveler."

"Şey aslında biz de görmek istiyorduk evi. Az önce geçerken gördük, önündeyiz evin, rahatsız etmeyeceksek..."

"Olur mu evladım, ne rahatsızlığı, buyrun, buyrun açık bahçe kapısı. Yalnız çimlere basmadan gelin, taşlar var yerde, taşlardan yürüyün, yanlış anlamayın, bakamıyorum bahçeye, bozulursa zor oluyor, iyi bakmak lazım. Hah geldiniz mi, ne çabuk yahu, açıyorum kapıyı."

Kamil Kanyoncu, kendisine doğru yürüyen çifti görünce bastonuna yüklenip belini iyice eğdi.

"Gelin gençler, buyrun, hiç tokalaşmayalım evladım, yaşlılık zor, hemen hastalık kapıyoruz biz artık. Benim oğlan doktor, o hastanenin mikrobunu getiriyor, torunlar okulun mikrobunu, sonra dedeleri hep hasta. Gelin ben gezdireyim size evi, burası salon, hayli geniş salon, ama tabii bizim mobilyalar kocaman kocaman, siz daha küçük mobilya koyarsanız daha geniş durur, bahçeye bakıyor salon, o güzel, hanımelilerin kokusu falan hep içeride, severseniz tabii.

Burda bir oda daha var, eskiden misafir odası diye kullanılırdı şimdi ben kalıyorum, inip çıkamıyorum merdivenlerden çocuğum, çok zorluyor artık, bir kere yukarı çıkıp insem akşama kadar yatıyorum.

Burası mutfak, arka bahçeye açılıyor kapısı, verandası var, güzel olur akşamları dostlarla falan, severseniz tabii kalabalığı, bizim burası hep şen şakrak, gülüş cümbüş olurdu gençliğimizde, rakısını alan mangala koşardı, bahçeli eve taşınacaksanız buna hazırlıklı olun hanım kızım, rahmetli eşimin eli bulaşıktan çıkmazdı benim, öyle bir misafir..."

"Hımmm, eskiymiş ama yaaa, siz yapılı deyince biz..."

"E öyle hanım kızım, buranın evlerinin yapılısı bu kadar, kırk beş yıl oldu neticede, eskiyor ev, hiç kullanmasan bile eskiyor, üst kata da bakın, orası burdan daha iyi tabii, bir de

ben öyle zor ev sahibi değilim, yaptırın gönlünüzce, düşün kiradan, para için kiralamıyoruz ya evladım burayı."

"Yok yaptırsak da çok işi var evin."

"Çıkın siz, bakın bir üst kata..."

"Çok iş var evde, bizim o kadar paramız da yok yaptırmaya kalksak şimdi, neyse teşekkürler."

"Bakın evladım, aklınızda kalmasın, çıkın üst kata, bu civardaki öbür evlerle kıyaslarsınız en kötü. İsminiz neydi evladım sizin?"

"Fatih ben."

"Fatih evladım buyrun, şurdan çıkıyorsunuz."

Gönülsüz de olsa üst katın basamaklarını çıktılar karı koca. Kamil Bey derin bir nefes aldı.

"Baktınız mı evladım, ben çıkamıyorum kusura bakmayın, siz gezin, müsait odalar, banyoya da bakın, yaptırırsınız oraları hep, şimdi hazır banyolar, tak getirip takıveriyorlar. Fatih evladım, bir ricam olsun, dip odada bir kadife berjer olacak, size zahmet indiriverseniz onu aşağıya. Ben çıkamıyorum, çıksam kendimi zor indiriyorum. Ağır değildir o, sen onu kucaklasan indirirsin."

"Banyonun sağındaki odada mı amcacım?"

"Bilemedim şimdi sağ mı sol mu, bakın siz odalara."

"Buldum."

"Hah, yaşa Fatih evladım, indiriver sana zahmet. Dikkat et çarpma duvarlara, merdivenler dar, duvarlar eski, öyle sık sık badana boya yaptıramıyoruz, dökülüveriyor kireci, ha gayret, hahhh, valla maşallah, spor yapıyorsun galiba, sporcu adam başka oluyor, salona koyuver evladım, ben yapmadım hiç spor, şimdi çekiyorum bak ceremesini, cam boyuna doğru çocuğum şu öbür berjerin yanına, o sehpayı çek hanım

kızım ordan, hah sehpanın yerine de berjeri koyduk mu, tamaaaaam... Elinize sağlık, kaç gündür nasıl indirsem diyordum, büyük sevap gençler, Allah razı olsun, ne yaptınız beğendiniz mi evi?"

"Ev güzel ama işte bizim için çok eski."

"Eh, olsun, hayırlısı, peki o zaman almayayım vaktinizi, sağ olun evladım."

"Siz de sağ olun, hayırlı günler."

"Size de Fatih evladım."

Derin bir nefes aldı Kamil Kanyoncu kiracı adaylarının arkasından. Yerine geçip oturmadı. Mutfağa gidip bir çay demledi. Yanına bir makas alıp bahçeye çıktı, sabah astığı, üzerinde "Kiralık Ev" yazan brandanın iplerini kesip indirdi ilanı. Yukarıdan inecek yahut aşağıdan çıkacak ikinci bir ihtiyaca kadar katlayıp ayakkabılıktaki dolaba bıraktı brandayı. Islık çalarak mutfağa gitti, bir bardak çay doldurdu kendine. Çayı dökmemeye çalışarak salona yürüdü. Sabahki kadife berjere oturup ayağını yukardan indirttiği kadife berjerin üzerine uzattı.

"Şimmmmdi oldu Kamil Bey, topuğumuz acımıyor artık..."

Çıkmaz Demeyin

Ayhan Abi, kasım sonu aralık başı "Bu sefer kesin boşayacağım karıyı" diye söylenmeye başladığında anlardık ki, Milli Piyango İdaresi yeni yıl biletlerini satışa sunmuş, Fatma Abla'nın medeni durumu yine tehlikeye girmiş. Kahveye elindekileri sallayarak girer, "Bak oğlum bak, bu sefer kesin çekiyorum yengenin ipini" diye masaya biletleri atar, hepsine umut dolu gözlerle bakardı. Yılbaşı biletlerine, kendisini müebbet aldığı cezadan kurtaracak avukat, savcı, hâkim, bilirkişi ekibi muamelesi yapar, hapishanenin kapısını açacak gardiyana bakar gibi minnet duyarak masaya tek tek dizer, hürmet eder, bir kahve söyleyip hepsinin hatırına bir fırt çekerdi.

"Sen bizi de görmezsin artık Ayhan Abi" dediğimizde;

"Ne görcem oğlum seni. O dakka çekip gidicem. 1 Ocak'ta ben yokum, Fatma'ya, anasına, çocuklara, hepinize elveda. Başka yerde karşıma çıkarsanız, peşinen söylüyorum, tanımam. Hiç boş yere kendinizi tanıtmaya kalkmayın" diye coşkuyla bağırır, yine de bunca yıllık hukukumuza binaen son kez bir okey taşı dizerek gönlümüzü alırdı. Ertesi gün kahveye yeni bir deste biletle gelir, "İlk aldıklarımdan umutluyum, ama bunlar da çok güzel duruyordu tezgâhta, dayanamadım" diye durumu izah eder, 31 Aralık akşamına kadar her gün en az beş biletten iki yüze yakın Milli Piyango biletiyle hemhal

olurdu. Oğlanın matematik defterinden yırttığı kareli kâğıda vergi iade zarfı dolduran emekli titizliğiyle tek tek biletlerin numaralarını yazar, hepsinin karşısına çizgi çekip aldığı günü ve bayii adını da not düşerdi. Biletlere isim taktığı, çay ısmarladığı, biletleri okuyup üflettiği yılları gördük. Bir sene totem yaptı, hepsine kadın isimleri koydu. Zaten piyango ona vurunca yapacağı ilk iş Fatma Abla'yı boşamak olacaktı. Biletlere kadın ismi koyarsa, biletlerin ona yeni hayatının kapılarını, cennet kapısında bekleşen huriler gibi açacağından gayet emindi. Cebinde bir tomar Hülya, Melek, Şenay, Gülşen, Sevtap, Aynur gezdirdi Ayhan Abi o sene. Çıkartıp çıkartıp öptü biletleri. "Abi bi bakalım" diye uzattığımızda, "Mahrem oğlum, kime bakıyon sen, şerefsiz" diye elimize vurup ahlaksızlıkla suçladı bizi. Ona göre artık o biletler bizim yengemizdi. Saygı duyuyor, hürmet ediyor, "Abi yengeyi masadan bi çekebilirsen, taş atıcaz" diyerek kendimizi eğlendiriyorduk. Her yıl amortiden dönen bu biletlerle olan münasebetin eve de sirayet ettiğini biliyordum, çünkü Ayhan Abi kahvedeki herkesin mahalle arkadaşı olabilirdi ama bizim üst komşumuzdu. Gecenin sessizliğinde kimi zaman kavgaları gökleri tutar, Fatma Abla'nın bitmeyen bağırışlarına Ayhan Abi, tek bir cümleyle mukabele ederdi. "Yılbaşı akşamını bekle sen Fatmaaa, yılbaşını akşamını bekle!"

Evliliklerinin yirminci yılını süren üst komşularımızın özel hayatının bütün detayları bizim eve tavandan akıyordu. Hemen her gece bir kavganın yaşandığı üst katta, Fatma Abla'nın ağzından çıkan cümleler yere düşüyor, çocukların bağırışları, Fatma Abla'nın annesinin damadına ettiği beddualar, Ayhan Abi'nin iç çekişleri üst katın zeminini basıyordu. Sular kesikken açık unutulmuş musluklar gibi usul usul akıyordu mutsuzluk üst katta. Bizim ev tavandan su alıyordu. Şıp şıp damlıyordu üst katın mutsuzluğu üzerimize. Ağır

damlayan yerlere, yatak odasına mesela, hayali leğenler koyuyorduk. İçine birbirini sevmediği halde birlikte ömür tüketen iki insanın yalnızlığı doluyordu.

Annem ve babam yıllar içinde defaten ikisinin arasına girmeyi, barıştırmayı, üst katta bir sulh sağlamayı denediler. Babam Ayhan Abi'yi meyhaneye götürdü, annem Fatma Abla'yı hamama; birlikte ailece gezmeler, hatta çoluk çocuk hep beraber denize gitmeler falan hep denendi. Bizimkiler kendilerini ideal bir çift olarak tanımlıyorlar, bizden azıcık bir şeyler bulaşır belki bunlara diye sık görüşelim istiyorlardı. Ama geçimsizlik bu ikisi arasında bir hayalet gibiydi. Sofradan tuz uzatırken mesela, tuz Fatma Abla'nın elinden Ayhan Abi'ye geçemiyordu. Aradaki hayalet alıyordu tuzu önce, o uzatıyordu. Yatakta aralarındaydı geçimsizlik. Yan yana tek koltukta otururken aralarındaydı. Geçimsizliğin yıllık izine çıktığı bir zamanda da işte o iki çocuğu getirmişlerdi dünyaya. Meydan boş kalmasın diye tatillere de geliyordu geçimsizlik. O yüzden Ayhan'la Fatma'yı barıştıralım diye çıkılan her yoldan bizimkiler kavga ederek dönüyordu. Yine de denemekten vazgeçmiyordu annemle babam. Sonra sonra düşündükçe, annemle babamın bu kavgalarla kendilerini onardıklarını fark ettim. Onlar da zaman zaman kavga ediyorlardı aslında ama bir Fatma ve Ayhan değillerdi neticede. Onların mutsuz evliliklerinin yanında kendi sıradanlıkları yüceliyordu. İnsan kendi huzuruna sahip çıkabilmek için başkasının huzursuzluğundan beslenebiliyordu demek. Fakirin kuru ekmeğine bakıp, kendi yavan ekmeğini öpüp başının üstüne koyuyor, ziyafetteymiş hissine kapılabiliyordu. O yüzden bir kez bile "Yetti bu kavgalar" demedi bizimkiler, gidip kapıya dayanmadılar, "Yeter ulan, bıktık sizin gürültünüzden" demediler. Sesleri duydukça sarıldılar birbirlerine. Onları barıştırma, aralarını yapma çabaları da bunun verdi-

ği rahatsızlığın sonucuydu belki de. Bu çabayı asla bırakmadılar. İlgili komşu, vefalı bir aile dostu olarak tembihte ve telkinde bulunmayı hiç ihmal etmediler. Bir bayram sabahı namazdan dönerken "Ayhan, terapist mi ne diyorlar, böyle karı kocalar gidiyormuş, iyi geliyormuş, oraya mı gitseniz acaba oğlum" diye tane tane anlattı Ayhan Abi'ye babam. "Biz de gideceğiz yengenle" demeyi de ihmal etmedi yalandan. "Abi ne terapisti, bizim olayımız para... Para olsa boşanırız zaten. Şimdi benim maaş komple onlara gidiyor, elime avucuma bir şey kalmıyor. Bir yerden para gelse o dakka boşarım, sonra zaten ben sağ Fatma selamet. Akıl verme bana Kamil Abi, varsa para ver, Fatma'ya nafaka öde, kurtar bizi" dedi. Akla bak akla, parasızlıktan boşayamadığı Fatma'ya, babam nafaka ödeyecek...

O yıl yılbaşı akşamı annem gene bir inat, evde ailece geçirelim, çocuklar da bir yere gitmesin, annemler, kardeşlerim de bize gelsin diye bütün sülaleyi topladı bizim eve. "Herkes bir çeşit yapıp getirecek, güzel masa kuracağız, elmalı pasta yapacağım" dedi. Fatmaları da çağıralım diye tutturdu. "Aile sayılırız, kaç yıllık komşumuz, çocuklara da değişiklik olur, hem böyle bizim ailece saadetimizi görünce bir etki falan eder belki" diye diye yoluna koydu her şeyi. Neticede akşam sekiz gibi, Ayhan Abi, Fatma Abla, Fatma Abla'nın annesi ve çocuklar indiler aşağıya. Yemekte kavga etmediler, kimse kimseye ilişmedi. Kalabalık, curcuna, kimse kimseyi dinlemiyor zaten, herkes bir yandan konuşuyor, kafalarda kukuletalar, çocukların ağzında kaynana dili mi ne dedikleri o düdüklerden. Yemekten sonra meyveler yendi, annemin kaş göz hareketleriyle pudra şekerini dökmeden elmalı pastayı yemeyi de başardık. Sonra herkesin televizyona bakıp şarkı dinlediği o sakin ve geçmek bilmez dakikalar yaşandı. Herkeste bir huzur, bir rahatlık, sebepsiz bir mutluluk... Bir tek Ayhan

Abi yerinde duramıyor. "Hadi be, on iki olsun" diye zıplıyor yerinde çocuklar gibi. Ara ara Fatma Abla'ya kaçamak bakışlar atıp, "Yarın gidiyorum ben Fatma" mesajı yayıyor etrafa. Tabak tabak çitlenen çekirdeklerin sonunda, bir oda içine doluşmuş gailesiz insanlar olarak yeni yıla erdiğimiz dakikalarda ayaklandık maaile. Ondan geri sayıldı, üç, iki, bir dediğimizde kucaklaşıldı. Herkes birbirini öpüp iyi dileklerde bulundu. Ayhan Abi, Fatma Abla'yla resmen vedalaştı. Bu dakikadan sonra onun şovu başlıyordu.

Cebinden biletlerini çıkartıp yere oturdu. Bağdaş kurup biletlerini önüne serdi. Kareli defter kâğıdından takip etmek daha kolaydı, onu eline aldı. Herkes geri çekildi. Ayhan yerde biletlere çökmüş, çıt çıkmıyor kimseden. Fatma Abla bizim yemek masasında sandalyede. Arkasına dönüp bağıra bağıra "Birazdan yollarımız ayrılıyor Fatma, kesin bana çıkacak, yarın boşanıyoruz" derken hiç utanmadı Ayhan Abi. "Büyük ikramiye bana çıksın, sana dirseğine kadar bilezik alacağım" der gibi bir müjdeyle veriyordu evliliklerinin biteceği haberini. Yüzündeki umut âşık olunacak cinstendi. O böyle işi ayyuka çıkarınca bütün gözler Fatma Abla'ya çevrildi tabii. Herkesin ona baktığı o an, sol elini gömleğinin içinden sutyenine götürdü. Tek bir bilet çıkarttı Fatma Abla. İpek bir mendili dizlerinin üstüne serer gibi bıraktı bileti dizlerinin üstüne. Ayhan Abi "Vaaaaaayyyy" dedi ama betinin benzinin attığına hepimiz şahit olduk. Takribi yüz elli bilete karşı tek bilet... TRT'nin güzelim kızları yuvarlak halkaları çektikçe Ayhan tavuk gibi gezindi biletlerin üzerinde. Herkes kendisine aldığı tek bileti çıkartıp baktı. Bilet tek de olsa, bin de olsa fark etmiyordu, aynı umutla kilitlendik ekrana. Fatma Abla bir ara biletini usulca katlayıp koydu sutyenine. Yüzüne bir parlaklık yayıldı sanki. O an yemin edebilirim ki, doğduğumdan beri bir şekilde hayatımda olan bu mutsuz ka-

dının gözlerinin parladığına ilk kez tanık oldum. Gökyüzünün bütün yıldızları bir araya gelmiş, gözlerine dolmuş gibiydi. Saat gece yarısı ikiye gelirken kalkıp gittiler evlerine. Bir daha görmedim Fatma Abla'yı... Bir hafta sonra Ayhan'ı bırakıp, çocukları ve annesini alıp gözlerindeki ışıkla taşındı apartmandan.

Birkaç yıl evdeki hayali leğenlerden Ayhan Abi'nin gözyaşlarını, pişmanlıklarını, "Fatmaaaa Fatmaaa!" diye tükettiği nefesini döktük klozete. Fatma Abla'nın yeniden evlendiğini duyana kadar uyku falan girmedi Ayhan Abi'nin gözüne... Bu yılbaşı evimize, "Sen de gel Ayhan, kafan dağılır" diye davet edilen Ayhan Abi, cebinden tek bir bilet bile çıkartmadı saat on ikide...

Aşk Olsun

Annem; kırk beş senedir annemdir. İkişer yaş arayla dünyaya gelmiş üç çocuğun bulunduğu bir evde geçen çocukluğum, oldukça zor geçirdiğim ergenliğim, diklenmelerim, ağlama krizlerim, erkek arkadaşlarım, eve geç gelmelerim, "o adamla evleneceğim" diye tutturmalarım da dahil, şu yaşıma kadar annemden bir fiske yemişliğim, bir azar işitmişliğim yoktu. Bu vazifelerin hepsini babam gönüllü olarak üstlenmişti. Başlı başına bir merkezi sinir sistemi olan babamın çatık kaşlarına, köpüren ağzına, bağıran sesine, küfürlerine, sürekli havaya kalkan ve sıklıkla yanağımızda patlayan eline alışkındık. Ama annemin sesinin bir gün yükselebileceğini, karşısındakine hakaret edebileceğini, bağırabileceğini, geçiyorum hepsini kaşlarını çatabileceğini tahayyül bile edemezdik. Annem en fazla "Yapmayın ay, aşk olsun" der ve başını başka bir tarafa çevirirdi. Bu onu üzdüğümüzü, kırdığımızı, acıttığımızı anlamamız için yeterliydi. Gider sarılırdık, mesele biterdi. Annem yanlışlıkla sirke küpünün üstüne bırakılmış ve unutulmuş bir lokum kutusuydu. Babamın tüm ağız kokusuna, ekşi suratına ve köpürmelerine rağmen yıllarca tadından hiçbir şey kaybetmedi. Bu letafete kırk beş yıl tanıklık ettim ve kırk beş yılın sonunda çayını yeterince açık doldurmadım diye suratımın ortasına koca bir tokat aşk edeceğini hiç tahmin etmezdim.

Perşembe akşamı beni arayıp, "Baban yarına pırasalı börek istedi, iki tepsi yaparım, siz baban cumadayken gelin yiyin, o gelene kadar gidersiniz, karşılaşmazsınız hiç" dedi. "Esra'yla Emre'yi de aradım, onlar da gelecekler, sen de yetiş, geç kalma, baban gelmeden yiyin, gidin" dedi. Esra ve ben evlendiğimiz için, Emre'yse babamdan tiksindiği için onlardan ayrı yaşıyorduk. Bir vesileyle biz haftada bir kez görüşüyor, cumadan cumaya dönüşümlü olarak da anneme uğruyor, gerekmedikçe babamla karşılaşmamaya azami dikkat gösteriyorduk. Karşılaştığımız an itibariyle üçümüz de bütün kimliklerimizi unutup çocukluğumuzdaki o korkak ve çekingen çocuklara dönüşüyorduk. Babam bir zaman makinesi gibi içine çekip yutuyordu bizi. Bayramlarda ve mecburen bir araya gelmemiz gereken zamanlarda çatalı bıçağı hangi elimizle tutmamız, nasıl oturmamız, nasıl konuşmamız gerektiğini unutuyorduk. Her an kızacakmış gibi bir dikkatle baktığından hata yapmamak için çaba gösteriyor, buna gayret ettikçe hata yapıyorduk. Her seferinde kapıdan "Ben artık gelmem bu eve" diyerek çıkıyor, annemin boynunu büküp "Deme öyle ay, aşk olsun" deyivermesiyle yüreğimizin yağlarını kapı eşiğinde bırakıyorduk. Üç kardeşin aynı anda, doğup büyüdüğümüz eve gitmesi ancak pırasalı börek, mantı veya sarma cuma namazıyla çakışınca mümkün oluyordu. Babam ertesi akşam ne yemek istediğini bir gece önceden söylüyor, cumaya gidip gitmeyeceğini önceden tebliğ ediyor, annem babam uyuduktan sonra bizi arıyor, biz de ona göre hareket ediyorduk. Annem, bilfiil elli yıldır ev hanımlığını yürüttüğü evde, canının istediğini pişiremiyordu. Kokusunu duyar diye arkasından iş de çeviremiyordu. O gün de pırasalı böreği babama çaktırmadan iki tepsi yapacak, birini henüz çalışmayan fırının içinde saklayacak, babam "Ben camiye gidiyorum" deyip de kapıyı çarpıp çıktığı anda annem fırını çalıştıracak, çayı koyup bizim gelmemizi bekleyecek, bi-

zi apar topar doyurduktan sonra tepside kalanları bize paket yapacak, yağlı tepsiyi babam gelmeden yıkayıp yerine kaldıracak ve ikinci tepsi böreği fırına koyacaktı. Böylece ilk tepsinin havada bıraktığı börek kokusu, ikinci tepsinin üstüne kalacaktı. Ve biz o sabah evden çıkarken, olur da kokumuz evde kalır, babam duyar, "O çocukları benim evime mi aldın sen gene!" der diye, hiçbirimiz parfüm sıkmayacaktık.

Beni "O adamla evlenirsen bir daha bu kapıdan içeriye giremezsin" diyerek; Esra'yı "Madem benim istediğim yerde çalışmayacaksın defol git o zaman, bir daha da gelme" diyerek; Emre'yi ise kendisi televizyon seyrederken kulağının dibinde erik yediği için evden kovmuştu. Af haberi almış müebbet mahkûmlarının sevinciyle kovulmuştuk hepimiz evden. Yeni hayatlarımız eskisinden çok daha güzeldi. O yüzden, "onun" evine gelmeye hiçbirimiz gönüllü değildik, annemi görmemizin başka bir yolu olmadığı için geliyorduk. Babamı kırk yıl görmesek, zaten kırk yıl daha aramazdık. Ama bir gün aniden hastalanınca, annem "Gelin ay, aşk olsun, yaşı var babanın, siz vazifenizi yapın" dediği için önce hastaneye gittik, sonra yanında refakatçı kaldık, taburcu olunca taksici gibi evin önünde indirip gidemeyeceğimiz için mecburen eve de geldik. Ama sonra yine kestik ayağı. Bayramdan bayrama, anneler gününde, babalar gününde geliyor, babamın üç aylık hastane kontrollerinde kapının önünden alıp kapının önüne bırakıyor, kandillerde arıyorduk. O cumaya gider gitmez de, ev sahibinin evden çıkmasını bekleyen hırsızlar gibi kendi baba evimize doluşuyorduk.

Cuma öğlen anneme gitmek için, Esra beni iş yerinden aldı, "Emre kendisi gidecekmiş" dedi. Biz eve vardığımızda Emre gelmişti, börek pişmek üzereydi ve annem avazı çıktığı kadar Emre'ye bağırıyordu. Kırk bir yaşındaki koca adamı karşı-

sına almış, "Allah belanı versin senin evlat gibi, bi kere de ellerini yıka sokaktan gelince, şu haline bak, tırnaklarının arası mikrop içinde" diye bağırıyor, Emre "Anne ben iş yerinden çıkarken yıkadım ellerimi, niye kızıyorsun, yıkarım, delirdin mi" diye karşılık verdikçe annem, "Sus, köpek gibi karşılık verme bana" diye Emre'nin üstüne yürüyordu. Esra'yla neye uğradığımızı şaşırdık. Çocukken yapmayı akıl edemediği annelik mi aklına geldi, babama mı dönüştü, ne oldu anlayamadık. "Anne, n'oooluyo yaaa?" diyen Esra'nın saçlarından tutup "Seni yoluk, kollayıp durma şunu" demesiyle Esra'nın mutfak masasına savrulması bir oldu. İnsan kırklı yaşlarından sonra annesinin nereden vuracağını bilemiyor doğal olarak; Esra da ben gibi hazırlıksız yakalandı. Üçümüz de çivilenmiş gibi olduğumuz yerde kaldık. "Edibe çay koy bana" diye bağırdı. Koşup çay koydum. Önüne bıraktığım çay bardağına sol eliyle bir tokat, boşta kalan sağ eliyle de bana bir tokat geçirdi. "Çay koymayı bilmiyor daha, ev geçindirecek, Allah'ın belaları, benden değil, çingenenin şeyinden düşmüşler sanki" diye tükürdü yüzümüze. Sonraki bir saat boyunca bağırdı. Ağladı. Saçlarını yoldu. Bize saldırdı. Fırından pırasalı böreği çıkartıp tepsiyi masanın üstüne dan diye attı, hiçbirimiz yemedik tabii. Zorla kopartıp ağzımıza sokmalara kalkıştı. Yemek istemediğim için burnumu sıkıp ağzımı açtı, "Ye bunu, sabahtan kalktığımdan beri bunla uğraşıyorum ben, bitecek bu börek, yalatırım o tepsiyi sana" diye bağırarak zorla börek yedirdi. Bir türlü sakinleşemiyordu. Annemi daha önce hiç böyle görmediğimiz gibi, buna yakın vaziyette de görmemiştik. Bu sözler, bu tavrılar, bu ses tonu, bakışlar annem için fazlasıyla fazlaydı. Babamın gelmesine çok az kalmıştı ama annemi bu halde bırakıp gidemezdik; ne olduğunu, zamanın nasıl geçtiğini, ne olup bittiğini bir türlü kavrayamıyorduk. Sabah börek açtığı oklavayla üstümüze üstümüze geliyor, daha önce ağzından zerresini duymadığımız küfürleri "Yavrum, çocuğum, evladım" der-

miş gibi bir rahatlıkla göğsümüze fırlatıyordu. Derken korktuğumuz oldu, kapı açıldı ve babam bastonuyla içeriye girdi.

"Gel Ragıp Bey geelll, yetti bunlar benim canıma cinime. Haklıymışsın sen yıllardır bunlara bağırıp çağırmakla... Az bile yapmışsın. Allah'ın belalarını. Kuduz köpekler. Taş doğursaydım taş, sizi doğuracağıma. Yediler yediler de doymadılar, canım kaldı bi, alın canımı da alın kurtulun" deyip gömleğinin düğmelerini kopartıp göğsünü açtı annem.

Hiçbirimiz kımıldayamadık, babam da bir adım bile atamadı, hepimiz annemin sutyenine bakıyorduk. Bastonu elinde kaldı adamın, ayakkabısının birini çıkartmıştı, diğerini çıkartamadı, öyle kapı ağzından annemi izledi. Muhtemelen evlendiğinden beri ilk kez karısını böyle görüyordu. Başka zaman olsa, niye evdeyiz diye üstümüze saldırabilecek olan babam, deliyi görünce sopasını saklayan ikinci bir deli gibi, bastonunu usulca kenara bırakıp "N'oluyor Nevin Hanım?" diyebildi sadece.

"N'oluyor Nevin Hanım'a? Hiçbir şey olmuyor! Nevin Hanım'ın hanımlığı mı kaldı senin elinde, yedin bitirdin beni. Sana geldiğim güne de, sana da lanetler olsun. Yettin yıllardır canıma, bıktım hepinizden bıktıımm" diye, bu defa da saçını başını yolmaya başladı.

Babam şimdi delirip yaşına başına, tutmayan dizlerine bakmadan annemin gırtlağına basacak diye çok korktuk ama sahiden kımıldayamadı. Babam annemi döverdi. Babam bizi de döverdi. Sert esen rüzgârla, kapanan pencereyle, televizyon kumandasıyla kavga eder, eşyanın bile canını yakmak isterdi. Arkasına koyacağı yastığına uzanırken bile yastığı hoyratça çekip koyar, ayakkabısını fırlatıp atar, televizyonu

yumruklar, sigarasını söndürürken izmariti birinin kafasını eziyormuş gibi bir nefretle söndürürdü. Hiçbir şeyi yerine sakince bıraktığını, şefkatle dokunduğunu görmedik. İçindeki merhamet duygusu ya hiç oluşmamıştı yahut bizim bilmediğimiz bir nedenle zamanın birinde kökten kurumuştu. Bu öfkenin nedenini yıllarca aradım, bulamadım.

Çocukken bir gün babamın işten eve gelişini izlemiştim camdan. Kıştı. O gün çok kar yağmıştı. Bütün gün sokakta karda oynamış, Esra'yla birlikte bahçeye kardan adam yapmıştık. Emre küçüktü, soğukta üşüyüp ağlayınca annem bir leğenin içinde eve kar getirmiş, onu da salonda oynatmıştı. Biz bahçedeydik. Evden havuç istemiştik, "Baban israf etmişsiniz der" deyip vermemişti annem, biz de burnuna sopa takmıştık. Alt kısmını iyi yuvarlayamadığımız için sanki göbeği varmış gibi, şişman bir kardan adam olmuştu. Esra'ya gülerek "Babama benzedi" demiştim. Gülmemişti Esra. Onun yerine oturup eldivenli parmaklarıyla kardan adamın göbeğini tıraşlamaya başlamıştı. Kardan adamın bile babama benzemesini istemiyordu. Akşamüstü sırılsıklam dönmüştük eve. Babam gelmeden önce evde olurduk hep. O gelmeden yemeğimizi yerdik. Bizimle yemezdi. "Ağzınızı şapırdatıyorsunuz, sinir oluyorum" derdi. Oysa dikkat ediyorduk ama çocuktuk... Pencereden kardan adamımızı izliyordum. Babamın sokağa girdiğini görünce irkildiğimi hatırlıyorum. Yerde bir taşa tekme atmıştı sokağı döndüğünde. Taşmışım gibi titretmiştim. Sonra bahçeye girip kardan adamı gördü, onu tekmelemeye başladı. Yıktı kardan adamımızı. Bizi dövüyormuş gibi dövdü. Kardan adam yere düşüp karların arasına karışınca bıraktı tekmelemeyi. Eve girince, kardan adam yaptık diye bizi de dövecek sanmıştım ama bir şey olmamıştı. Büyük korkulardan sonra gelen ferahlamanın dünyanın en güzel nimetlerinden biri olduğunu o gün anlamıştım.

O babam, kardan adamı bile döven babam, anneme bağıramıyordu şimdi. Hiçbirimize bağıramıyordu. Annemin freni çoktan patlamıştı. Ağır bir sinir krizi geçiriyordu, üstünü başını yoluyor, yastıkları yere atıyor, orta sehpanın üzerinde eline geçen her şeyi fırlatıyordu. Küfürlerin bini bir paraydı. En son babamın ecdadına kadar gelince konu, babam "Alın götürün bunu hastaneye" dedi. Biz de aldık götürdük... Arabaya binince sakinleşti. Hastaneye varınca tekrar bağırmaya başladı. Serum taktılar, sakinleştirici bir şeyler yaptılar. Hiçbirimiz işlerimize dönemedik. Annem serumun etkisiyle uyuyakaldığında bir psikoloğa gitmek doğru olur diye düşündük. Sonuçta kolay bir hayat yaşamıyordu. Dünyanın en zor ve en sinirli insanıyla aynı evde yaşıyor, babam müsaade etmedikçe kapı dışarıya çıkmıyor, evine hiç kimseyi davet edemiyor, çocuklarıyla bile dilediğince görüşemiyordu. Bunlar elbette bir yerden çıkacaktı. "İyi bile dayandı" dedi Emre, "biz çekip gittik kendi hayatlarımıza, onu orda bıraktık." Sahiden öyle olmuştu, bizim bir saat dayanamadığımızla o bir ömür geçirmişti... Sabah kalkıyor, kahvaltısını yapıyor, sonra babamın kahvaltısını hazırlıyordu. Ağız şapırtısından nefret ediyordu babam. Kimse ağzını şapırdatmıyordu aslında, ama o duyuyordu. Çayı içerken ses çıkarttın diye kaç kez vurmuştu kadına geçmişte. Onun gazabındansa ayrı kahvaltı etmek daha kolay geliyordu anneme. Sonra babamın ilaçlarını veriyordu. Babam ilaçları içmek istemiyor, annem saatlerce dil döküyordu. Sonunda içiyordu ilaçlarını. Koltuğa geçip televizyon izliyordu babam. Annem hiç ses yapmıyordu. Öyle oturuyordu yanında. Evi süpüreceği zamanı babam söylüyordu. "Ben kahveye gidip geliyorum, sen evi süpür!" Süpürge sesine de tahammül edemiyordu. Annemin terliklerinin sesine de. Soğan kokusuna da. Hiçbir şeye tahammül edemiyordu. Annem bütün gün evin bir köşesinde otuyordu. Sokağa salmıyor, komşuların gelip gitmesine izin vermiyor, yeterince dar olan hayatını iyice dar ediyordu.

Uyandıktan sonra üçümüz de yatağının kenarına iliştik, elini tuttum. Annemin elini en son ne zaman tuttuğumu hatırlamıyordum. Ne tuhaf, çocukken bırakmaktan ölesiye korktuğun eli, büyüdüğünde tutunca garipsiyordun. İnsan büyüdükçe elini çekiyordu annesinden. "Seni bir psikoloğa götürelim anne. Kimseye bir şey anlatmıyorsun. Terapiye başlarsan çok iyi gelir aslında sana. Bak Esra da gidiyor, ben de gidiyorum. Bize çok iyi geliyor. Hem zaten artık herkes gidiyor. Randevu alayım sana ha, yarın gidelim, olur mu?" dedim tane tane. Hayır demesinden korkuyordum. Hepimizde bir psikolog korkusu hâkimdi. Babam psikologlardan nefret ederdi. Biraz büyüyüp de babama karşı cümle kurabilir hale geldiğimizde, "Çok sinirlisin, bir psikoloğa mı gitsen acaba" deme cesaretini birkaç kez gösterebilmiştik. Ama onun cevabı, "Ben sinirli değilim, siz geri zekâlısınız" olduğu için ağzımıza almaz olmuştuk kelimeyi. Yetişkin olup kendi çocukluk yaralarımızla baş edemez hale geldiğimizde birer geri zekâlı olarak üçümüz de aşındırmıştık psikologların kapısını.

"İlaç yazıyor mu o?" dedi annem.

"Yooook, ilaç falan yok, inan yok. İlaç yazmıyor, konuşuyorsun sadece, rahatlıyorsun."

"İlaç yazana gidelim, hemen şimdi alın randevu, gidelim."

"Nasıl?"

"İlaç yazan psikologdan randevu alın, hemen alın, burdan defolup ona gidelim" diye bağırdı. Serum falan işe yaramamış, inletti acil servisi. Acil doktoruyla görüştük, "Olabilir tabii" dedi. Emre'yi hemen psikiyatri servisine randevu almaya gönderdik. O gün için randevu alması zordu ama bankodaki kızlar kız, Emre de Emre'ydi yani. Yarım saat sonra gelip "Bizi aradan alacaklar, çıkalım yukarıya" dedi.

Dördümüz birlikte yukarıya çıktık. Annem bir sakinleşiyor

bir deliriyordu. Bizi almadılar içeriye. Doktorun odasından çıkınca elimize bir reçete tutuşturdu. "Bu ilaçları içecekmişim" dedi. "Tamam" dedik. "Emre, benim uykularım çok fena. Hiç uykum yok. Bir de uyku ilacı istedim, yazmadı doktor. Sen şimdi git kendin için de sıra al. İçeri gir, muayene ol, kendine uyku ilacı yazdır. Döverim yoksa" dedi. Normalde yapmazdık ama yaptık. Öyle bir günün içindeydik ki "İçeri girin, doktoru alın, eve getirin" dese, onu da yapardık. Çıkınca "Bizim eczaneden almayalım ilaçları" dedi. Herhalde utandı antidepresan kullanmaktan dedik, babamın ilaçlarını aldığımız mahalle eczanesinden almadık. Başka bir yere gittik.

Eve gittiğimizde babam salonda oturuyordu. Ağzından tiksiniyormuş gibi bir "Nolmuş?" çıktı.

"Hastaymış" dedi Esra, "ağır depresyon dedi doktor. İlaç verdi, ilaçlarını içecek, düzenli olarak ilaçlarını içecek. İlk birkaç hafta uyku hali yaparmış, sonra alışırmış. Haftada bir kontrol dedi. Cumadan cumaya aldık randevularını, sen de camiye gidiyorsun zaten, evde yalnız kalmamış olursun."

Doktor haftada bir göreyim falan dememişti. Esra'nın uydurmasıydı ama iyi olmuştu, her cuma biz geleceğimize alır götürür, dışarıda hava aldırırdık kadına. Zaten okulda falan da en zekimiz bu Esra'ydı, takdir ettim, benim aklıma gelmezdi. Gelse de babamdan korkar söylemezdim herhalde. Ne tepki vereceğini bilmiyorduk sonuçta.

"Cuma saati otursun evinde, duasını etsin, ne işi varmış doktorda? Başka güne alın, pazartesileri alın götürün" dedi. "Olur" dedik. Bir gün alalım da, nasıl olsa randevu mandevu yok ortada.

Annem hastanede aldığı ilaçların etkisindeydi hâlâ. Yatırdık, uyudu. Babam "Benim soframı hazırlayın" dedi. Mutfağa gidip yemeğini hazırladım. Esra'yla Emre de annemin döküp saçtıklarını topladılar yerlerden. Babama "İyi geceler" deyip ayrıldık. İlk defa cevap verdi: "Size de..."

Sonra her gün ev telefonundan annemi aradım. Telefonları babam açıyordu. Annemin, babam evdeyken böyle bir hakkı yoktu. "Anneniz iyi" dedi kapattı ilk hafta. İkinci hafta, "Annen iyi, sen nasılsın?" dedi. Babamın bana "nasılsın" dediğini ben hiç duymamıştım. İyiyim bile diyemedim, öyle bir hırıltı çıktı boğazımdan. Ama soruyordu valla, ertesi gün tekrar sordu. Hatta bir keresinde kocamı sordu. Kapatırken "Selam ederim" dedi. Kocama akşam, "Babamın selamı var" dediğimde, "Hangi babanın?" diye sordu. Hiç görmemişti ki...

Annemin sapıttığı günden bir hafta sonra Esra ve Emre'yle birlikte annemi almaya gittik. Güya doktora gidecektik, pideciye gittik. Emre, "Hastaneye gidiş yarım saat, görüşme yarım saat, dönüş yarım saat, en fazla bir buçuk saat sonra evde olmalıyız" dedi. Annem "Oturun oturun, uyuyor o, kolay kolay kalkmaz" dedi. Babam gündüz uyumazdı ama, demek insan yaşlandıkça huyu suyu değişiyor dedik... "Öyle oluyor" dedi annem. Haklıdır, sonuçta onun kocası, ne diyelim...

Sonraki hafta, sonraki hafta ve sonraki hafta dönercide, pidecide, muhallebicide takıldık öyle ailece. Hoşumuza gitti annemin bizimle olması. Çocukken anne babasının elinden tutup gezmeye giden çocukları görürdük, ellerinde dondurma külahlarıyla dönerlerdi eve. Biz hiç çıkmazdık öyle. İçimizde kalmış demek, şu yaştan sonra gezdik annemle. Yaşadığı sinir harbi, yılların birikimiydi. İlaçlar da iyi gelmişti, haftada bir bizimle olmak da... Gençleşti, güzelleşti sanki.

Sonraki altı ay boyunca her hafta annemi dışarıya çıkarttık. Ayda bir ilacı bittiği için de ilaç yazdırmak için doktora gittik. İlaç iyi geliyordu, belliydi, bırakmasın dedik. Annem iyileşiyordu ama babamda durumlar pek iyi değildi. Rutin kontrolü için gittiğimizde sonuçlar hiç iyi çıkmadı. "İlaçlarını almıyor mu?" diye sordu doktor. "Alıyor" dedi annem, "sabah akşam düzenli olarak veriyorum." Babam annemi onayladı: "Karım düzenli veriyor ilaçlarımı, sağ olsun" dedi. Karım mı? Sağ olsun mu? Babamın anneme, bize, herhangi birine "sağ olsun" dediğini, teşekkür ettiğini bir kez bile duymamıştık. Ama etti. Sonraki günlerde hep etti. Hepimize... Bütün gün uyuyor, uyanık olduğu zamanlarda ağrısı olduğu için inliyordu. Hastalığı gittikçe ilerledi, gittikçe çaptan düştü. Seksen yaşın verdiği yorgunluk mu, doktorun sürekli yenilediği ilaçların bir türlü fayda etmemesi mi bilinmez; annemin delirdiği o günden sonra gün günden değişti babam. Üzerine basan sakinliğe, sessizliğe ve bizimle bir şekilde iyi geçinen hallerine annem "son gürlüğü" diyordu. "Ölüm iyiliği verildi Ragıp Bey'e, Allah öyle öfkeli istemedi yanına, son günlerini huzurla geçirsin dedi herhalde, son gürlüğü ay, aşk olsun" diyordu. Yani ölüm iyiliği diye bir şey varsa, bu tam olarak buydu. Bir akşam beni yanına çağırıp "Edibe... Sen benim ilk evladımsın, sana anamın adını koydum. Ellerin de aynı annemin elleri gibi" dedi. Ona dokunmamı istiyordu, anladım. Ellerim gitmiyordu ama, açık yaraya dokunurmuşum gibi bir duyguyla tuttum babamın ellerini. Yastığını yükselttim, ele ele oturup televizyon izledik o akşam. Eve eşlerimizle gidip gelmeye başladık. Eşimle tanıştı. Hepimizin inanmakta güçlük çektiği şeyler yaşıyorduk. Babamın öfkesiyle harcanmış bir çocukluğu taksit taksit geri alıyorduk sanki. Emre'ye bir gece "Geç oldu, bu saatte gitme, sabah gidersin" demiş. Emre, "Abla ben nerde uyuyorum bu gece biliyor musun?" diye sessizce aradı o gece. Sessiz, heyecanlı, çocuk sesi gibi bir sesle.

"Evdeyim abla, babamlarda yani, bizim evde..." dedi. Bizim ev miydi sahiden orası?

Bizim evdi. Babam ölünce anladık ki bizim evdi. Giderek kötüleştiği ama giderek iyileştiği o günlerde babamı sevdik mi? Sevmedik sanırım. Affetmedik de. Ama bir şeyler oldu. Ayakkabı vurduğunda ayağının arkasında bir yara açılır, çorap giydiğinde o yara çoraba yapışır, çorabı çıkarttığında kabuk kopar ve tekrar kanar. İyileşmesi zaman alır. Ayakkabıyı çorapsız giyemezsin, çorapla giysen yine yapışır. Aile yaraları biraz böyledir. Yürümekten vazgeçemezsin ve attığın her adımda canını acıtmaya devam eder. Biz kırk yılımızı o yarayla geçirmiştik, şimdi sanki o kabuğun kuruduğunu hissediyorduk, hâlâ duruyordu ama yapışmıyordu.

Annem cenazede ağladı. Sonuçta kötü de olsa, çok çektirmiş de olsa hayat arkadaşıydı. Biz, çok zorlamamıza rağmen ağlayamadık. Öyle çok eşi dostu, kimi kimsesi de olmadığından sahte hüznümüzü göstereceğimiz bir durumumuz da yoktu. Sade bir vedadan sonra geldik eve. Bir süre dönüşümlü olarak annemle kalmaya karar verdik yolda. Alışması için zamana ihtiyacı vardı, destek olur, işlerini kolaylaştırırdık. Bugüne kadar markete, pazara gitmişliği bile yoktu. Sıfır yaşam pratiğiyle geçirmişti ömrünü. Ertesi gün ne pişireceğini söyleyen kimse yoktu artık evde. Evi ne zaman süpürmesi gerektiğini söyleyen kimse yoktu. Yalnızlığa alışması zaman alacak diye düşündük. Belki Allah korusun yeni bir sinir krizi falan...

Eve geldiğimizde başından başörtüsünü çıkarttı. Elini yüzünü yıkayıp salona geldi, babamın koltuğuna oturdu. Babamın koltuğuna oturmak, yürek isteyen meseleydi de, artık sahiden korkmamızı gerektiren biri yoktu. Yine de annemin buna bu kadar kolay cesaret edebilmesi şaşırttı bizi. Bence

nereye oturduğunun bile farkında değildi. Üzüntü, çok sarsıyor insanı, diye düşündük.

Esra, "Anne sen ilacını aldın mı?" diye sordu bir ara anneme.

"Ne ilacı?" dedi.

"Antidepresanın işte canım, ne ilacı? Onun da günü geldi bak, gidip yazdıralım yenisini, arada kaynamasın, onu almayı kesince sarsıyor çok..."

"İlaç milaç yok. Baban gitti, ilaç bitti" dedi; az önce kocasının cenazesinden gelmiş gibi değil de pazardan dönmüş gibi ayağındaki ince çorapları sıyırırken.

"Olur mu anne, asıl şimdi ihtiyacın var, sakın bırakayım falan deme, o ilaçlar öyle hemen bırakılmıyor" dedi Emre.

"Baban gitti, ilaç bitti dedim size" dedi ve kumandaya uzanıp kendine bir film açtı.

Biz donuk bakışlarla annemi, hal ve hareketlerini izlerken, her zamanki sakinliğiyle anlattı.

"Eczacı Fikret'e gittim baban kahvedeyken koşa koşa. Sakinleştirici bir şeyler ver bana dedim, uyku hapı falan. Yenge onlar reçetesiz satılmıyor, dedi. Babanıza 'Hastayım, beni doktora götür' dedim, 'Bir şeyin yok senin' dedi. Haklıydı adam, yoktu bir şeyim. Ben de işte size götürttüm kendimi. Ay sana da vurdum Edibem, ama başka çarem yoktu. İyi oldu, ohhh nasıl gezdik. İlaçları da babana verdim. Sabah kendi ilaçlarını içerken azıcık onlardan azalttım, bunlardan ekleyiverdim. Nasıl kuzu gibi öldü ama."

Açık kalan ağızlarımızı kapatmayı başardığımızda ilk konuşan Esra oldu.

"Anne sen onun kendi ilaçlarını vermedin mi? Anne adam öldü!"

Babamın koltuğunda, elinde babamın kumandasıyla oturan annem, boynunu büküp yılların sakinliğiyle kendini savundu:

"Ecel ay, aşk olsun..."

Babam Yüzünden

Babamı hiç bu kadar mutlu görmemiştim. Gözyaşları yanaklarından süzülürken, gözlerindeki ışığın fotoğrafını çektim. Bir fotoğrafa mutluluk, sevinç, şaşkınlık, hüzün, kırgınlık, hayranlık, pişmanlık, adını dilcilerin koymayı akıl edemediği yüzlerce duygu sığabilir mi? Sığdı. Aynı fotoğraftan iki tane bastırıp birini evin salonuna, birini de ofisteki çalışma masama koydum.

Benim böyle yıllarca baktığım bir fotoğraf daha var. Üzerimde mavi önlüğüm, beyaz yakam, ayağımda siyah rugan ayakkabılarım, saçım yukarıdan kurdeleyle tutturulmuş ve okul bahçesinde babamın elinden tutmuşum ve gülüyorum. Eskiden bu fotoğraf odamdaki çalışma masamın üzerinde dururdu. Okulda kibritleri kartona yapıştırarak yaptığım çerçevenin içindeydi. Üniversite için evden ayrıldıktan sonra, artık yarısı dökülmüş olan kibritli çerçevenin içinden çıkartıp yanıma almıştım. Sonraki gidişlerimde biraz daha fotoğraf alacaktım, her defasında biraz daha, nihayetinde bütün çocukluk anılarımı yüklenecek, geriye bir şey bırakmayacaktım. Çocukken kibrit çöplerinden yapılmış bir çerçevenin tek bir ateşli kibritle nasıl tutuşabileceğini merak ederdim. Herhalde hepsi bir anda parlardı, fotoğraf da yanardı ve ben çok üzülürdüm, zaten baktıkça üzülüyordum. Yanmasından korktuğum bir fotoğrafa baktıkça üzülmenin ne ka-

dar saçma olduğunu düşünüyordum. Beni asıl yakan şeyin kibrit çöpleri olmadığını çok sonra anladım. Fotoğrafı kibritli çerçeveden çıkarttım. Artık yanmazdı. Ama hâlâ beni mutsuz eden bir şey vardı sanki. Uzun uzun baktım, yüzler kaybolana kadar, arka tarafta görünen bayrak direği kendiliğinden sallanana kadar baktım okulun ilk günü okul bahçesinde dikilen babam ve bana. Olanların ötesinde, olmayanı, aslında olup da orada olmayanı gördüm. Annem yoktu...

Fotoğraf makinesinin arkasında da birinin olması gerekiyordu, ama o da annem değildi. Hatırlıyordum o günü. O yoktu okul bahçesinde. Ölmüş olabilirdi, işi olabilirdi, evde bakması gereken bir küçük kardeşim olabilirdi, ayağı kırık olabilirdi, ne bileyim bir sürü bahanesi olabilirdi. Ama o sabah babamla kavga ettiği için, daha doğrusu, babamla kavga edebilecek bir şey bulduğu için "Gelmiycem ben, siz gidin" dediği için bizimle değildi; mutfak masasında sigara içiyordu. İnsan hayatında her gün okula gidebilir, ama ilkokula sadece bir gün başlar. O gün orada tam değilsen, bütün başlangıçların yarım oluyordu sanki.

Odamdan çıkıp salona gittim. Yerde koca bir valiz duruyordu. İnsanın geçmişi baba evinin her köşesine dağılıp saçılıyor. Kalorifer peteklerinin arasına, kanepe altlarına, koltuk aralarına, mutfak çekmecelerine sıkışmış, varlığını unuttuğum ve bana ait olduğunu görünce hatırladığım yüzlerce hatıra var o evde. Annemi ve babamı her ziyarete geldiğimde bunları topluyordum, giderken valiz valiz geçmiş götürüyordum. Bana ait olan her şeyi tıkıştırıyordum valize. Yerde yığılı duran eşyaların üzerinden atlayıp çıktım odamdan.

Annem salonda örgü örüyordu. Yıllardır bıkmadan... Battaniye. Sonsuz sayıda motiften oluşan, renkli, iğrenç battaniyeler

örüyor, bir battaniyeyi altı ayda falan tamamlıyor, sonra onları dolaba kaldırıyordu. Evin her yeri asla örtünmediğimiz, her parçasının benim çocukluğumdan çalınmış bir gün olduğuna inandığım ve nefret ettiğim battaniyelerle doluydu. Bana ait olması gereken dakikaları eğirip parmağına dolamış, bensiz motifler örmüş; yanıma gelmesini beklediğim zamanlar kırk yama battaniyelere dönüşmüştü ellerinde. Yine onlardan birini, benden esirgediği parmaklarıyla okşuyor, beni görmeyen gözleriyle televizyondaki kadın programlarından birini izliyordu.

"Sen benim ilkokula başladığım gün, neden bizimle gelmedin?"

Beklemediği bir soru sormuşum gibi değil de yıllardır bu soruyu bekliyormuş gibi cevap verdi.

"Baban yüzünden..."

Sonra kumandaya uzanıp televizyonun sesini açtı. Bu, sus demekti. Zaten daha fazla konuşmayacaktım.

Her şey babam yüzündendi. Mutsuz ve ekşi bir suratla uyandığı her sabahtan, aç karna içtiği ve evi nefret bir kokuya boğduğu sigaradan, hazırlamadığı kahvaltılardan, yapmadığı yemeklerden, bir kez olsun içinden gelerek sarılmadığına adım gibi emin olduğum o zoraki temaslardan, her gün yemek yapıp ortalık toplamak için eve gelen Hatice Teyze'den, gelmeyen misafirlerden, bizden ayağı çeken bütün akrabalardan, çok istememe rağmen hayatımıza katmadığı kardeşimden, babamla ben liseye gidene kadar aynı odayı paylaşmamdan falan hep babam sorumluydu. Bu sırada babam; sabahları önlüğümü giydirip beni okula hazırlıyor, saçlarımı tarıyor, yumurtamı her sabah başka türlü pişirip kahvaltımı

ettiriyor, beni okula bırakıp işe gidiyordu. Akşamları benimle ödevlerimi yapıyor, televizyon izlerken yanına sokulduğumda başımı göbeğinin üzerine yatırıyor, benimle okul ve arkadaşlarım hakkında sohbet ediyor, ben yıkanırken banyo kapısının önünde bekleyip saçlarımı kurutuyor, her akşam dişlerimi fırçalayıp fırçalamadığımı nefesimi koklayarak kontrol ediyor, gece yatağımın başında esneyerek kitap okuyor, sonra usulca yanıma kıvrılıp uyuyordu.

Babam annemden boşanmak istiyordu, biliyordum. Sesler sık sık yükseliyor, annemin çığlıkları evin içinde yankılanıyor, her kavgada birkaç parça eşya kırılıyor, annem kendisini yatak odasına kilitleyip saatlerce ağlıyor, sesi kesildiğinde babam anneme kapıyı açması ve ona ses vermesi için durmadan yalvarıyordu.

Orta ikideydim, herkesin yazlığa gittiği, havada sıcak bir sessizlikten başka bir şeyin olmadığı, sokakta kalan tek tük arkadaşla parkta oturup saatlerce sallandığımız bir akşamdı. Pazar günüydü, babam evdeydi. Sabah kahvaltıya patates kızartmış, balkondaki masayı açmıştı. Birlikte hazırladık masayı. Sonra bana patatesleri verdi. Balkona çıkartırken ayağım halıya takıldı ve patatesler yere döküldü. Yere eğilip toplamaya başladım, yağlı ellerimle hızlı hızlı suçumu topluyordum, ama panikledikçe suçum ellerimden kayıyordu. Annem delirmiş gibi bağırmaya başladı. Sinirden koltuğa tekme atıyordu. Babam anneme, annem babama bağırıyordu. Yerde yağlı patateslerin arasında eriyip gitmek istiyordum. Babam o güne kadar yaşanan bütün kavgaların en yüksek sesiyle bağırdı. "Bizim mutlu bir sabahımız olamayacak mı?"

Bu sorunun cevabı geçip giden yıllar içerisinden birikip, kabararak, yankılanarak gelecekti. Hayır, olamayacaktı.

O sabah patatesleri mutfağa bırakıp sokağa çıktım. Henüz sokaklar uyurken parka gelen çocukların ortak kaderi, kendi evlerine sığamamış ve baştan savılmış olmalarıydı. Gözünde çapakları duran birkaç çocuk, sadece Mevla'nın kayıracağı bir çayırda başıboş kuzular gibi dolaşıyorduk. Parktaki salıncağın üzerinde gidip gelirken yere kırgınlıklarımızı düşürüyor, tahterevallinin üzerinde geçirdiğimiz saatlerde, daha en baştan olmamiş hayatlarımız için hayallerimiz ve asla sahip olamayacaklarımız arasında bir denge kurmaya çalışıyorduk.

Akşama kadar parkta oturmuştuk, salıncakta sallanıyorduk. Mahalleye bir ambulans geldi. Bizim apartmanın önünde durdu. Salıncaktan inip ambulansa koştuk. Zaten macera arıyor, en ufak bir harekette koşup gidiyorduk. Apartmanın duvarının üzerine oturup izlemeye başladık. Yöneticinin karısı hastaydı, onun için gelmiştir diye düşündük. Ambulans hastalar ve yaşlılar için gelirdi. Merdivenlerden kucağında annemle babam indi. Babamın atleti kanla ıslanmıştı. Duvarın üzerinden inemedim. Annemi ambulansa attılar. Babam ambulansın önüne geçerken beni gördü. Elleri kanlıydı, "Annen mide kanaması geçiriyor, iyileşecek, merak etme" dedi. "Tamam" dedim. Çok da umurumda değildi açıkçası. Zaten annemin ölmesini istediğim yıllardı. Ölmedi. Geri geldi. Geldiğinde bilekleri sargılıydı. Yatak odasının kapısı kırılmıştı, menteşeden sallanıyordu. Durumu okuyabilecek yaştaydım. Annem yine kendisini yatak odasına kilitlemişti, babam aç dediği halde açmamıştı, babam kapıyı kırmıştı, annem bileklerini kesmişti, ama ölmemişti, babam da bana "Annen mide kanaması geçirdi" demişti. Kimsenin yüzüne bir şey vurmadım, odama geçip müzik dinledim. Olayın sonraki tekrarlarında da ses çıkartmayacaktım. Ama babamın her kavgadan sonra yatak odasının önünde böyle yalvarması beni deli

ediyordu. Yıllara yayılmış bir mutsuzluğun tek cümlelik özeti şuydu: Annem, kendisinden boşanmak isteyen bir adamı, "kendimi öldürürüm" tehdidiyle, en ufak bir düzelme ve değişimi kabul etmeden elinde tutuyor; babam, "kendisini benim yüzümden öldürürse ben bu duyguyla nasıl baş ederim" korkusuyla kendi kendini yiyip bitiriyordu.

Yaşadıkları hayat asla iki kişilik değildi, babam benimle iki kişilik bir yaşam sürüyor, annem kendi kendine yaşıyordu. Bu yüzden asla "bizim hiç mutlu bir sabahımız" olmuyor, mutlu akşamımız, mutlu öğleden sonramız, birlikte gittiğimiz bir tatilimiz, memleket ziyaretimiz, araba yolculuğumuz, gece yürüyüşünde dondurma yemişliğimiz, misafir oturmamız, birlikte hiçbir şeyimiz olamıyordu. Olmadı da. Bir süre sonra kimsenin böyle bir isteği kalmadı. Biz ayrı bir dünyada yaşıyorduk; annem adına dünya bile diyemeyeceğimiz yünler, battaniyeler, televizyon programları, kumandalar, işyerinden arkadaşlarıyla yaptığı telefon görüşmelerinden oluşan bir kuyunun içindeydi. Ya da bize öyle geliyordu. Arkadaşları evimize gelmezdi, birlikte dışarıda buluştuklarında beni kendine ayak bağı istemezdi. Yine de onlarla yaptığı telefon görüşmelerinden aslında o kadar da sıkıcı ve mutsuz biri olmadığını, güldüğünü, başkalarına iyilik yaptığını, başkalarını önemsediğini anlayabiliyordum. Bizden kıstığı sevgiyi, dışarıya cömertçe dağıtıyordu annem; onun telefonda arkadaşının çocuğuyla konuşan neşeli sesini, fırından yeni çıkmış kurabiye kokusuna uyanmış ama nasibine tek bir kurabiye bile düşmemiş çocuklar gibi dinliyordum. O telefonda şakırken ben, bütün gün aç ve susuz kalmış ev köpekleri gibi kapının önünde babamı bekliyor, kapı sesiyle ayaklarımın üzerine dikiliyor ve babam içeriye girer girmez boynuna atlıyordum. Daha küçükken birlikte parka, alışverişe, sokakta oynamaya, bisiklet sürmeye gittiğimiz günler, büyüdükçe si-

nemaya, tiyatroya, dışarıda birlikte yemek yemelere, sonra sonra birlikte meyhaneye gidip içmelere kadar uzandı. Babam iyi bir babaydı evet, ama bunun yanında iyi arkadaştı da. Bana ve herkese. Sadece en çok olması gereken kişiye, hayat arkadaşına arkadaş olamamıştı.

Bir akşam birlikte yemeğe gittik babamla. Biz otururken yaşlı bir adam babamın omzuna dokundu. Arkadaşının babasıymış. "Nasılsın Faruk Amca?" diye sordu babam. "Ne olsun be Nevzat, yavaş yavaş ölüme yürüyoruz işte" dedi adam. Sonra gitti Faruk Amca. Babam arkasından "Onu öldürecek olan şeyin yaşlanmak olduğunu zannediyor" dedi, "oysa insanı yavaş yavaş öldüren şey yanlış bir evliliktir." Sonra bira şişesini kafasına dikti. Bu birbirine ölesiye düşman ve tepeden tırnağa zıt olan iki insanın nasıl olup da evlendiğini hep çok merak etmiştim. Ama ne onların bana nasıl tanıştıklarını anlatacak, ne de benim şımarıklık yapıp "Yaaa hadi bana nasıl tanıştığınızı anlatın, hadi, hadiii" diyecek sakin ve mutlu zamanlarımız olmuştu. O akşam sanıyorum ilk kez babam anlatmaya meyilli görünüyordu.

Soru kendiliğinden çıktı ağzımdan: "Sahi siz nasıl evlendiniz yaa?" dediğimde, babam tek düğümden oluşan karışık bir yumak gibi söküldü birdenbire.

"Fakültede bir kız vardı. Sevgi... Birinci sınıfta çıkmaya başladık. Çok âşıktım. Görsen o kadar güzeldi ki. Bazen seni ona benzetiyorum, biliyor musun? Hiç alakası yok ama ne bileyim, bazen bir gülüşün oluyor, sanki onun gülüşü gibi. Oysa annene benziyorsun. Hakkaten ha ne çok benziyorsun... Sevgi'yle evlenecektik. Okullarımızın bitmesini bekliyorduk. Ben son sınıftaydım, o üçte. Annenle biz aynı sınıftaydık, şimdiki gibi değildi o zaman. Daha neşeli, daha konuşkan,

ne bileyim daha iyi biriydi. Sevgi yaz tatili için memleketine gitti, Malatya'ya, oralıydı. Zar zor telefonla görüşüyorduk, ben telefon kulübesinden evlerini arayacağım, telefonu Sevgi açacak, evde de kimse olmayacak da konuşacağız. Yine de denk geliyordu. Üç jetonla her şeyi anlatmaya çalışıyorduk. Bir telefonda daha tutuk tutuk geldi sesi. "Neyin var, ne oldu?" dedim ama söylemedi. Sonra, son jetonda, artık telefon kapanmak üzereyken, "Beni evlendireceklermiş" dedi. O son jetonun son saniyeleri sessizlikle bitti. Telefon kesildi. Ceplerime baktım başka jeton var mı diye, yok. Koşup yenisini aldım ama açılmadı telefon. İlk kez sokakta küfrederek yürüdüm o gün. Akşama kadar sağda solda dolandım. Hiçbir yere sığmıyordum. Mahmut vardı, arkadaşımız, cebimdeki bütün parayla içki alıp onlara gittim. Birkaç kişi daha vardı. Annen de oradaydı. İçtim. İçtikçe Sevgi belirdi karşımda. Nasıl olur da karşı çıkmaz, nasıl hayır demez, ne demek beni evlendiriyorlar, bizi nasıl düşünmez... İçtikçe daha çok kızdım. Öfkelenmeyi de bilmem zaten biliyorsun, öyle kapandım kaldım koltuğa. Şimdi sana bunu baban olarak anlatmak çok zor ama, ister inan, ister inanma, uyandığımda annenle Mahmutların kanepede yatıyorduk. Sevgi'ye ölesiye âşık girdiğim evin kapısından, o gün akşamüstü annenle ele ele çıktım. Bir ay sonra annenin hamile olduğunu öğrendik. Bebek düşünce öğrendik onu da. Bir bok bildiğimizden değil. Annen çok ağladı, korkunç günlerdi. "Evlenelim" dedi. Evlenelim de nasıl evlenelim? Sevgi? Sevgi yok... Kavga ettiğimiz bir akşam, ilk kez o akşam, biliyorsun işte anneni, daha önce de şey oldu, hap yutmuş bu. Arkadaşı bulmuş. Hastaneye kaldırdılar, midesi yıkandı. Kendimden nefret ettim hastane koridorunda. Kendi aptallığım yüzünden birinin ölümüne sebep olacaktım az daha. Yani o zaman öyle düşünüyordum. Sonra ertesi hafta evlendik işte annenle. Sonra da işte sen doğdun, gerisini zaten biliyorsun."

"Sevgi'ye ne oldu?"

"Bilmiyorum, görmedim, haber de almadım sonra. Sahiden evlendi mi, engel olabilir miydim, kaçıp gelir miydi, bilmiyorum. O gece bir anlık öfkeyle bütün ihtimallerin üzerini örttüm. Sonra zaten annenin derdine düştüm."

"Annemin öfkesi niye? Onunla evlenmişsin zaten."

"O Sevgi'yi hiç unutamadığımı düşündü hep. Haklı mıydı? İlk zamanlar için evet. Ama sonra unuttum. Her şeyi unuttum. Herkesi, kendimi bile. Biliyorsun işte, bir iş var, bir de sen. Ters giden her şeyden beni sorumlu tuttu. Benim onu sevmediğimi düşünüyor."

"Ki haklı..."

"Evet haklı. Ama evliyiz sonuçta."

"Neden boşanma konusunda ısrarcı olmadın ki? Kaç tane arkadaşım var benim, anne babası ayrı, bir şey de olmuyor.

"Çok düşündüm, kaç kez. Daha evlenirken biliyordum ben olmayacağını, ama karşı da koymadım. Sanki ruhum yokmuş gibi yürüdüm gittim annenin yanında. İlk yıl ayrılalım dedim, tekrar intihara kalkıştı. Bu zor bir şey. Biri senin yüzünden kendini öldürmeye çalışıyor, gidemiyorsun. Sonra zaten sen oldun. Boşansam mahkeme senin velayetini annene verirdi. Senden uzak olmak istemedim, bir de tabii seni annenle baş başa bırakmak vardı. Baksana böyle zor götürüyoruz hayatımızı, seni onunla yalnız bıraksam nasıl olurdu tahmin bile edemiyorum."

Elini tuttum.

"Baba ben büyüdüm artık. Boşanabilirsiniz."

Güldü babam, çok güldü. Uzun zamandır bu kadar güldüğünü hatırlamıyordum. Kendini sonsuz yaşlı hissediyordu. Eliyle "geçti artık" der gibi bir hareket yapıp, konuyu kapattı.

O yaz hukuk fakültesini kazandım ve evden ayrıldım. Yurda yerleşmek için gittiğimizde annem de geldi bizimle. İlkokula başladığım gün yanımda olmayışını kapatmaya çalışıyordu belki, belki bana öyle geliyordu, ama geldi. Yol boyunca hiç kavga etmediler. Ama hiç konuşmadılar da. Tekdüze, sessiz ve sıkıcı bir film sahnesi gibi kat ettik Bursa-Ankara karayolunu. Beni Ankara'da bıraktılar ve ne yapacaklarını bence kendilerinin de bilmediği hayatlarına geri döndüler.

Babam okuduğum ve çalışmaya başladığım altı yıl boyunca her ay bir şekilde Ankara'ya geldi. "Evde durumlar nasıl?" sorusuna hep, "Bildiğin gibi" dedi. Bildiğim berbattı, onun bu mahkûmiyeti beni deliye çeviriyordu. Sanıyorum hiçbir evlat, annesini boşaması için babasına bu kadar yalvarmamıştır. İkna edemedim. Zamanla ben de onun gibi oldum. Sahiden boşanırlarsa ve annem kendine bir şey yaparsa, bunu göğüsleyebilir miydim, emin değildim. Yine de işe başladığım ilk ay, annem ve babam için bir boşanma sözleşmesi hazırladım. Babam geldiğinde "Belki yeniden düşünürsün" diyerek ceketinin cebine koydum. "Düşünürüm" dedi, gülümseyişiyle, aklının ucundan bile geçirmeyeceğinin altını çizerek.

Ben evden ayrıldıktan sonra bir restorana ortak olmak gibi hayırlı bir iş yapmıştı babam. "İşyerinden çıkıp akşamları restorana gidiyorum, akşam yemeği meselesini de orada çözüyorum" demişti. Çözdüğü şey sadece akşam yemeği değildi. Karşılaşma meselesini de çözüyordu. O eve geldiğinde annem çoktan uyumuş olacağından selam vermek zahmeti de ortadan kalkıyordu. Ben gittikten sonra benim odama yerleşmişti babam, gece eve gelince sessizce yatağına çekilip sabah annemle karşılaşmadan toz olup gidiyordu belli ki. Yaşadıkları bu saçma sapan birlikteliğe de işte evlilik diyorlardı. İki yıldır yılda sadece bir hafta izin kullanabildiğim için eve hiç

gitmemiştim. Gitmeyince onların geçimsizliği de uzak bir hayal olarak kalmıştı bende.

Babamın Ankara'ya geleceği hafta sonlarına asla program yapmıyordum. Cumartesileri yarım gün çalıştığım için iş çıkışıma yetişiyordu. Her ay bir cumartesi günü, işyerinin önünde onun arabasını görüyor olmak, yıllardır asla aksamamış bu her geliş, babama doğru attığım her adım beni çocukluğumun traş kolonyası kokan yanaklarına götürüyordu. Sarılıyor ve babamın deyimiyle artık "Genç bir kadın" olduğum halde asla boynundan ayrılmak istemiyordum.

Bir cumartesi babamın gelişiyle Elif'in ablasının düğünü çakıştı. Babam "Gelmeyeyim, haftaya gelirim" dese de ikisinden de vazgeçmek istemedim. Elif iş yerindeki en yakın arkadaşımdı. Bir işim olmadığını biliyordu, babamla Tunalı'da bira içeceğiz diye düğüne gitmezsem üzülürdü. Ablasını tanımıyordum, bence Elif bile tanımıyordu. Kız İzmir'den bir hafta sonu gelmiş, ben evlenmeye karar verdim deyip bir ay sonrası için düğünü çakmıştı bunlara. Kardeşlik bağları hiç olmamış bir ablanın düğününe zorunlu iştirakinde yanına destekçi arıyordu Elif. Onu anlayamıyordum, bir kardeşim yoktu. Belki bu yüzden her arkadaşımla kardeş bağları kurmaya çalışmış, gerçekte kimseyle kardeş olmadığım için arkadaşlarımdan anlamsız beklentiler içine girmiş, sık sık yakın arkadaş değiştirmiştim. Elif o günlerdeki en yakın arkadaşımdı, yanında olmak istedim. "Ben haftaya geleyim" diyen babama telefonda "Lütfen bu hafta gel, ama takım elbiseyle gel" dedim. Birbirimizin yalnızlığının kıdemli tamamlayıcılarıydık; benim de birlikte düğüne gidebileceğim bir sevgilim yoktu nasılsa... Kuaförden sonra eve gidip hazırlandık. "Demek senin düğünün de olsa böyle olacak" diye bağırdı salondan; ben içeride giyinirken "Böyle olmaz" dedim, "muhte-

melen ben hazırlanırken sen kıyıda köşede bir yerlerde annemi 'Bugün bari huzursuzluk çıkartma Derya' diye ikna etmeye çalışıyor olursun..."

"Kessssiiiin" diye bağırdı, gülüştük. Böyle anlarda kendi annemin arkasından konuşuyor olmanın verdiği sıkıntıyı ensemde hissediyordum, yine aynı şeyi yaşadım.

Babam davetiyeyi sordu evden çıkarken. Davetiye yoktu, sadece "Ablamın düğünü var" demiş ve yerini söylemişti Elif. Otelden içeriye kol kola girdik. "İnsan böyle kendini yabancı filmlerde rahibe doğru yürüyen gelinle babası gibi hissediyor" dedim babama. "Yabancı damat bul, öyle yürüyelim" dedi. Düğünün yapılacağı salonun girişinde gelinin ve damadın anne babası yan yana dikilmişler, gelen herkesle el sıkışıp hoş geldiniz diyorlardı. Hepsine tek tek "Hayırlı olsun" deyip salona girdik. Benim düğünümde annemle babamın yan yana nasıl da iğreti duracağını düşündüm.

"Bana böyle düğün yapmayalım, nikâh yeter, di mi?"

Babam cevap vermedi.
"Ne oldu, illa düğün mü istiyorsun" diye takıldım.
"Efendim, neyi?"
"Bana dedim, böyle düğün yapmayalım, nikâh yeter dedim."
"Nasıl istersen."

Yüzü değişti, şaka yaptığımı anlamadı, sanki burada değil gibiydi. Salondan içeriye girerken bir şeyi yoktu oysa. Gayet iyiydi. Masaya oturunca da öylece dalıp gitti.

"Ne oldu baba, bir şey mi dedim, canını mı sıktım?"
"Yok, yok bir şey."

"Hayır, bir şey oldu. Yüzün değişti."

"Vallahi yok."

"Ya vaar, ne oldu sana?"

"Kapıdaki kadın, elini sıktığımız kadın, Sevgi."

"Kim?"

"Sevgi. Üniversitedeki..."

"Aaaaa. Ciddi mi?"

"Bakma yahuuu, niye bakıyorsun dik dik. Bazen iyice annenin huylarını..."

"Ya tamam, bakmadım, merak ettim sadece. Ama o Elifin annesi yaaa, onun annesi Sevgi değil ki, Mine."

"Diğeri."

"Aaa damadın annesi."

"Galiba."

"Baba yaaaa, şansa bak."

"Ne şansı be zevzek, işine bak."

Zevzek... Onu kızdırdığım zamanlarda böyle derdi. Su bardağına uzanırken elinin titrediğini fark ettim ama üzerine gitmedim. O kim bilir nerelere gidip geliyordu şimdi, sessizce yanında oturmak en iyisiydi. Sadece bir kez bahsettiği, annem için ezeli ve hayali bir rakip olan Sevgi'yi görebilmek için babama belli etmeden bakmaya çalışırken gelin ve damat içeriye girdi. Gelinle damadı yürürken izlemek kadar doğal bir şey yoktu sonuçta, gözlerimin damadın annesine baktığını kim, ne bilecekti? Babam elindeki su bardağına bakıyordu, o kadar alkış bile onu daldığı hayalden uyandırmadı.

Nikâh memurunun sesi duyulduğunda babamı, "Nikâh başlıyor" diye dürttüm. Babama neyse...

"Evet, kıymetli konuklarımız. Uzunoğlu ve Aslan ailelerinin bu mutlu gününde bizleri yalnız bırakmadığınız ve genç-

lerin mutluluğuna ortak olduğunuz için ben gençler ve aileleri adına sizlere hoş geldiniz diyorum. Evlenme talepleriyle bize müracaat eden gençlerimizi bizler tanıdık, ancak kanun gereği bir kez de sizlerin huzurunda çiftimizi tanıyalım, kimlik bilgilerini soralım. Öncelikle gelin hanım, adınız soyadınız, baba adınız, anne adınız lütfen."

"Elif Uzunoğlu, Recep, Mine."
"Teşekkürler. Damat bey?"
"Nevzat Aslan, Kenan, Sevgi."

Babamla göz göze geldik. "Nevzat dedi, di mi? Benim adımı dedi, duydun di mi?" diye dünyanın en sessiz sevinç çığlığıyla gözlerinden yaşlar akarken, telefonun kamerasını yüzüne doğrultum babamın.

"Babaaaa, gülümse!"

Hep gülümse...

Tüh!

İlkokul, ortaokul, lise ve üniversite yıllarımı aynı mahallede geçirdim. İlkokul öğrencisiyken kaslarına hayran olduğum abilerden, ortaokulda platonik aşklar beslediğim ablalardan sonra, lisedeyken bizzat benim ders çalışma ve sınava hazırlanma sancılarıma eşlik eden; test kitapları, dershane kapıları, uykusuz geceler, içilen kahveler, konu anlatımları ve deneme sınavlarından kurulu dünyamıza omuz veren biri daha vardı: Ekmekçi Hakan Abi...

Güner Ekmek'in kapısından içeriye girdiğimizde bizi camekânın içine dizilmiş, yerde toz, camda buğu bırakmış, kokusu bütün mekânı sarmış ekmekler karşılardı. Öyle kepeklisi, çavdarı, tam buğdayı, bageti, batonu yoktu ekmeklerin. Ekmek ekmekti Güner Ekmek'te. İki yüz elli gram beyaz ekmek çıkartır, ramazanda pide de yapar, canı çok isterse arada çiçek ekmek yapıp satardı. Onca sene kimse ekmeğini başka yerden almadı. Misal, oldu vakti zamanında, aşağı mahalleye Nefis Unlu Mamüller diye fırın açtılar. Adam dükkânı dayadı döşedi, çini kaplattı fırının içini. Sabahları poğaça da çıkarttı, simit de, lavaş da yaptı, pide de. Ama kimse gitmedi. Gitmez. Çünkü cümle mahallenin istikbali Güner Ekmek'ten geçti; Hakan Abi kuru ekmek satsa ona da müşteriydik biz, vefa öyle bir şeydi. Yine de teklif etmeden duramadık. Poğaça yapsan diyene "Pastane miyim oğlum ben?" dedi.

Simit de mi satsan abi acaba diyene "Simitçi miyim ben?" dedi. Çeşit mi yapsan abi diyene "Çeşit zaten, hepsini elle yapıyoruz, biri diğerine asla benzemiyor" dedi, tıkadı çenemizi. Yıllar boyu fırında, birbirinden farklı olduğuna inandığı, birbirinin aynı ekmekleri sattı ve hepimizin yolunu açtı. Bizim için Güner Ekmek, gelecek güzel günlerimizin giriş kapısıydı. İçeriye girdiğimizde önce Hakan Abi'ye, sonra beyaz önlüğüyle fırının önünde sessiz oturan Müştak Usta'ya selam verir, una basmayalım diye yere döşenmiş ızgaralı tahta zemini gıcırdatarak arka tarafa geçer ve dip odanın kapısını açardık. Buraya şimdi siz ister butik dershane deyin, ister etüt merkezi, ister kitap kafe, artık bugünki halde adı neyse. Bizim için, un çuvallarına yaslanıp toz olduğumuz, dağıldığımız, Hakan Abi'nin elinde yoğrulduğumuz, mayalandığımız, şekillendiğimiz, piştiğimiz, olduğumuz yerdi. Masallarda çocuğu olmayan masal kahramanlarının hamurdan çocuk yaptığı gibi bir inanç ve sükûnetle yoğurdu Hakan Abi bizi. Bugün adam olduysak, samimiyetle söylüyorum o etti. Ona baba diyen kimse yoktu ama bizim için yarı abi, yarı baba yerineydi. Hepimiz için, Güner Ekmek'in bütün mezunları için.

Ekmek fırınında bir deha, ekmekler arasında bir üstün zekâ, un çuvalına yaslanmış bir dâhi, beyaz önlüğüne ellerini silen bir bilgeydi bize göre Hakan Abi. Üniversiteye hazırlanan bütün gençler, Güner Ekmek'e kayıt yaptırırdı mahallede. Hakan Abi, hepimizle tek tek ilgilenir, hedefimizi belirler, hangimizin ne iş yapabileceğini halimizden tavrımızdan anlayıp hayali bir kartvizit tutuştururdu bize. "Senden diş hekimi olur, al bu da kartvizitin, hadi hayırlı olsun" der gibi bakar, bize sadece çalışmak kalırdı. Sorduğumuz her soruyu bilen, her problemi çözen, en zor konuları en rahat haliyle anlatan Hakan Abi hakkında "okusaydı kesin profesördü", "okusaydı Nobel bile alırdı ha" diye hayaller kurar; fakat

saygımızdan bir kez bile "Abi sen niye okumadın?" diye soramazdık. Kardeşi Gökhan Abi iç hastalıkları uzmanıydı, onun küçüğü Serkan Abi insan kaynakları uzmanı, Seyhan Abla eczacı, en küçük kardeşi Birkan mühendis; fakat Hakan Abi bu kafayla ekmekçi...

Ben çekingen çocuktum, anamızdan babamızdan çok eğitimimizle ilgilenen bu gönüllü ustanın gözlerinin içine bile bakamaz, yanlış bir şey yapacağım, soruyu yanlış çözeceğim, anlattığını anlamayacağım da kalbini kıracağım diye tetikte gider gelirdim fırına.

Benim son senemdi, işi sıkı tuttuğumuz, dersleri artırdığımız günler. Bizimle birlikte Güner Ekmek'teki derslere gelen bir çocuk daha vardı mahalleden. Ömer. Adam dünyaya konuşmak ve sorular sormak için gelmiş. Bir gün dersin ortasında "Hakan Abi" dedi, "bizim bütün hocalardan daha zekisin, şu konuları senin gibi anlatan bir adam daha yoktur ülkede. Okusan kim bilir ne olurdun, sen niye okumadın be abi?"

Soru, hepimizin soramadığıydı. En büyük abi Hakan Abi olduğu için kardeşlerini okutmak zorunda kalmıştır, babası vefat etmiştir ev geçindirmek buna düşmüştür gibi iyi niyetli rivayetlerle; okulu kazanmış ama siyasi olaylara karışmış, okuldan atılmış hapis yatmış gibi senaryolar birbirine karışıyordu dillerde. Kimse işin aslını bilmiyor, sormaya da cesaret edemiyordu.

Kendine küçük tüpün üzerinden bir çay doldurdu. Sonra söküldü. "Sen ne yaptın bugün Hakan Abi?" diye sormuşuz da, "Hiç işte, sabah kalktım işe geldim" dermiş gibi bir rahatlıkla anlattı hikâyesini.

"Ekmek yaptım ben" dedi. "Üniversite sınavına bir ay vardı. Gazeteler deneme sınavları veriyor o zaman. Ben kahvede bulmaca çözen emekli adam rahatlığıyla deneme sınavı çözüyorum. Bizim ev okul gibi zaten, ikişer yaş var hepimizin arasında, habire ders çalışıyoruz. En çok benden ümitliler, annem doktor olayım istiyor, babam okusun da ne okursa okusun derdinde. Bıkmış fırından. Sabah karanlığında çıkıp gidiyor benim gibi evden. Akşama kadar fırında, akşam kolunun altına beş ekmek kıstırıp geliyor. Fırına adım atmıyoruz biz, istiyor ki hiç bulaşmayalım bu işlere, tek okuyalım. Başka esnaflar çocuklarını yanlarına çırak tutuyor, yazın çalıştırıyor dükkânda falan, babam bizi ekmek almaya bile sokmuyor fırına. 'Ben her akşam getiririm, acil lazımsa dükkâna telefon edin gönderirim' diyor. Müşteri olalım desek, o bile mümkün değil.

Babaannem çok hasta, bizimle yaşıyor o zaman, koah hastasıydı rahmetli. Bir gün bir akşam saati nöbeti tuttu, nefes alamıyor. Annem, 'Koş babanı çağır' dedi. Ramazan... İftara kalmış iki üç saat. Babamı çağırmak için gittim, ama babam yerinden kımıldayacak gibi değil. İnsanlar kuyruk olmaya başlamışlar bile, usta pideleri çıkarıyor fırından. Öyle bir telaş var fırında, ortalık ana baba günü. Ama öbürü de öz anası, mecbur gidecek. İlk kez, bütün çocukluğum, gençliğim boyunca ilk kez, babam önünden önlüğünü çıkarttı bana taktı, 'Geç ustaya yardım et' dedi, aceleyle çıktı dükkândan. Ne yapacağımı bilmeden taktım önlüğü. Şimdi ben size geçin fırının başına desem, siz benden tecrübelisiniz, şu kadar zamandır gidip geliyorsunuz, az çok bir şeyler görmüşsünüzdür. Ben o kadar da görmedim. Aval aval bakıyorum her şeye. Usta dedi ben yaptım, pideleri çıkarttık fırından. İnsanlar pide istedi, Allah kabul etsin diye diye verdik pideleri. Ezana yarım saat falan var, son pideleri veriyoruz artık. Kan

ter içinde kaldım acemilikten... Bir pide daha sardım, uzattım önümdeki müşteriye. Dalından kanatlanan kuş gibi bir ses, 'Bir ekmek alabilir miyim?' dedi. Nasıl güzel göz, nasıl güzel yüz, nasıl güzel ses... 'Ekmek mi?' dedim. Ekmek yok. Pide var, ekmek yok. 'Ekmek yok mu?' diye ustaya dönüp sordum. Ne bileyim ekmek var mı yok mu, ilk kez gelmişim fırına. 'Ekmek yok' dedi usta, 'ramazanda ekmek olmaz.' Kıza dönüp kırk yıllık fırıncı gibi, 'Ramazanda ekmek olmaz' dedim. 'Tüh' dedi, 'pide sevmiyorum da ben, bi şansımı deneyeyim istemiştim yine de. Yeni taşındık mahalleye, ramazanda ekmek bulunmaz dediler ama ben yine de sordum işte, peki, tühhh' dedi çıkarken. Öyle güzel tüh dedi ki, o tüh dedi diye, 'Tüh Allah belanı versin senin Hakan, şu kızı geri çevirdin' dedim. O tüh dedi diye ustaya kızdım, babama kızdım. O tüh dedi diye o akşam oruç açmadım. Ustaya yalvardım yakardım, ekmeğin hamurunu kardırdım, o tüh dedi diye fırını tekrar yaktırdım. Oğlum bu ekmekten ekmek olmaz, ekmek aceleye gelmez dese de dinlemedim. O tüh dedi diye muhtarın evine koştum, kızın evini sordum. Bari sahurda yesin diye, akşam karanlığında, kapılarını çaldım. Babası açtı kapıyı. Kızınız ekmek istemişti diye uzattım ekmeği, tek kelime etmeden, koşa koşa gittim eve. 'Babaannen öldü' dedi annem kapıyı açınca, 'Tüh' dedim. 'Ben açarım fırını yarın.' Ertesi gün okula değil fırına gittim. Babam cenazeyle ilgilenirken ben kızla ilgilendim. Sınava girmedim. Babamdan ilk dayağımı o yaşımda o 'tüh' dedi diye yedim. O 'tüh' dedi diye babam beni evden kovdu, o 'tüh' dedi diye evin kapısının önünde kıvrılıp yattım. İnadını kırdım, babama çırak oldum, o öldükten sonra buranın ustası oldum. O 'tüh' dedi ya, her gün ekmek yoğurdum, her gün fırının başına geçtim, her gün günün ilk ekmeğini önlüğüme sarıp ona götürdüm. O tüh dedi diye her ramazan hem ekmek hem pide çıkarttım. O tüh dedi diye okumadım. O tüh dedi diye, her sene üniversitelere

en az beş öğrenci verdi mahalle. Sen burdaysan yani paşam, o tüh dedi diye..."

"Ona ne oldu peki abi?" dedi Ömer, hikâyeyi ilk ağızdan dinlemiş olmanın rehavetiyle. Hepimizin aklından kız okumuştur, Hakan Abi ekmekçi olduğuyla kalmıştır, kız başkasıyla evlenmiştir, bunu terk etmiştir gibi klasik sonlar geçti. Hakan Abi'nin cevabı klasiğin klasiği, sonların en güzeliydi.

"Oğlum" dedi, "ben her sabah evden işe diye değil, 'Dur ben sana bir ekmek yapıp geleyim' diye çıkıyorum, ilk ekmeği ona götürüyor, kalanını mahalleliye satıyorum. Yani siz hepiniz, gönlümün ekmeğini yiyorsunuz, o tüh dedi diye..."

Sonra kaldığımız yerden devam ettik soru çözmeye.

Armağanın Hediyesi

Armağan Hanım'ların evine başlayalı iki ay oldu. Evlerine kadın arıyorlarmış, ben kadınım, başka bir özelliğim yok. Sahip olduğum tek özellik bu affedersiniz ama ağzıma sıçmaya yetti arttı, azıcık şansım olaymış anamdan erkek çıkarmışım. Gerçi iki abim var, onların da fabrikada sırtları kopuyor yük taşımaktan ama gene de durumları benden iyi. Hiç değilse başlarını sokacak bir evleri var. Benim evim, çalıştığım yer. Bundan önce Figen Hanım'ların evindeki tek göz odaydı evim, ondan önce Gülhan Hanım'ların salondaki tek kanepeydi, ondan önce Mesut Amca'nın hasta yatağının dibindeki kanepe, ondan önce Gülşen Hanım'ın ikiz çocuklarının odasındaki tekli bakıcı yatağı. Başımı koyup uyuyabildiğim yer evim oluyor. Gerçek bir ev hayali çok eskide kaldı. Artık hafızamı ne kadar zorlasam da hatırlayamadığım bir zamanda kendi evim vardı. İki odalıydı, bir yatak odamız, bir dolabımız, diğer odada iki kanepemiz, bir televizyonumuz, buzdolabı olmayan bir mutfağımız, çamaşır makinesi olmayan bir banyomuz vardı. Akşamları gecekondumuzun kapısını, diğer elindeki siyah poşeti sarsmamaya dikkat ederek yumruklayan bir adam vardı. Televizyon karşısında haber izleyip rakı içen, ülkede meydana gelmiş bütün siyasi olaylardan, arabamız olmadığı halde benzine gelen zamdan, borçları yüzünden köprüye çıkmış intihar eden tanımadığımız adamdan, seçim sonuçlarından, hava durumundan, çıkan dolardan, düşen al-

tından beni sorumlu tutan; yüzüme, göğsüme, omuzlarıma, başıma yumruklar geçiren, her gece rakı kokusuyla altında hareketsiz yattığım bir kocam vardı. Bir akşam evin kapısı öyle sert vurulmadı, kibar tıklıyordu kapı. Kapıyı açtığımda kapıda dikilenin kocam, ama kapıyı çalanın o olmadığını gördüm. Bir elinde siyah poşeti taşıyor, diğer eliyle bir kızın bileğini tutuyordu. İçeriye girince "Sen git artık" dedi bana. "Nereye?" dedim. Bu soruya o cevap veremezdi. Ben de. Kimse cevap veremezdi. Omuzlarını silkti. Pazar çantasının içine eşyalarımı doldurup çıktım evden. Bir daha beni arayıp sormadı. Boşanmadık ama yirmi yıldır dulum. Hiç görmediğim, ne yaptığını, kimle yaşadığını bilmediğim, öldü mü kaldı mı emin olmadığım bir kocam var. Bir annem babam yok. Kapılarını bayramdan bayrama çaldığım iki abim var, başka kimsem yok. Evlerde yatılı çalışıyorum, bakıcı arayanlara bakıcılık, yardımcı arayanlara yardımcılık yapıyorum. Dünyadaki bütün varlığım bir valiz eşya. Kat ettiğim yol, pazar çantasından çekçekli valize geçmiş olmak. Allah'ın gücüne gitmesin, şükürler olsun halime. Böyle çalıştığımda bir masrafım olmuyor, çalıştığım evde yiyip içiyorum, elektriğim suyum, kiram yok. Kazandığım parayla bilezik yapıyorum, kolumda taşıyorum. Nakit param da var hamdolsun, onu da, valizin içini kestim, görünmez yer yaptım, orada saklıyorum. Bankaya yatır diye akıl veriyor hanımlarım. Yatırmam. Öyle böyle, görmesem de bir kocam var, boşanmadım. Yarın çıkar gelir, borcu harcı bitmez o itin, benden almaya kalkarlar. Okumadık tamam ama o kadar da kafamız çalışıyor. Çıkarıveririm kolumdan bilezikleri, sokarım valizin içine, hani nerde para? Bende de yok. Ölüp gitse, reddi miras yaparım, o kolay, düşündüm hep bunları. Ama sağlığında musallat olursa diye korkum var. Gerçi bulamaz beni ama bankalar bulur. Bankalar nasıl nasıl buluyor adamı, aman anmayalım hadi şimdi. Armağan Hanım, değişik kitaplar okuyor, yoga mı ne on-

dan falan yapıyor, hep tepetaklak evde, "Kötü düşünceleri çağırmayalım" diyor. Çağırmıyoruz. Ben de çağırmıyorum kötü düşünceleri. Yok banka falan, hadi kış kış...

Pazar günleri izne çıktığımda otobüsün içinde, başkalarının evlerinde benim gibi yatılı çalışan kadınlar oluyor. Kendi hikâyelerini anlatıyorlar birbirlerine. Bir tanesi var, her hafta başka bir kadına anlatıyor hikâyesini. Bitmesine yakın, "Yaaa, daha neler neler, anlatsam roman olur, roman" diyor. Benimkinden olmaz. Bu kadar işte. Köydeydim, annem babam öldü, bir adamla evlendirildim, buraya göçtük, adam üstüme başka kadın getirdi, beni evden attı, şimdi ben de evlerde yatılı çalışıyorum. Böyle roman mı olur? Hiç okumadım gerçi, yani olmaz herhalde. Aman zaten olmasın. Kitaplarda bile olmasın. Yazacak olsan nasıl yazılır onu da bilmiyorum zaten. Nasıl başlayacağım? "Ben Hediye. Armağan Hanım'ların yardımcısı Hediye..." Böyle mi? Armağan Hanım bilir, ona sormak lazım ama ona da bir şey sorulmuyor. Okumak ne güzel şey. O da kadın, ben de. O da Hediye aslında, ben de Armağan'ım, aynı şey aslında ama o Armağan, ben Hediye. Çok dilim dönmüyor, anlatamadım ama anlayın siz. Aynı şey aslında yani. Ama o Armağan Hanım, ben yardımcı Hediye. Buraya geldiğimden beri bunu düşünüyorum. Figen Hanım'ı çok severdim. O iyi kadındı. Sakindi öyle, kendi işinde gücündeydi. Sabah akşam çalışır, eve gelince biraz çocuklarla konuşur sonra gene bilgisayarına kapanırdı. Yaptığım işi falan hiç görmezdi, bir hafta süpürmesen yerleri de süpürmemişsin demezdi. Gerçi her gün süpürürdüm de, yani süpürmesem demezdi. Beş yıl çalıştım onlarda, yurtdışına taşındılar, öyle olunca ben de başka iş baktım. Bu Armağan Hanım öyle biri değil. Süpürüyorsun, süpürdüğün yeri bir daha süpürttürüyor. Ütü yapıyorsun, ütülediğini bir daha ütülettiriyor. Çalışmıyor Armağan Hanım, sabah kahvaltısını sekizde

hazır istiyor. Zaten bir şey değil kahvaltı dediği, kuru ekmek üstüne avakado mu ne, onu ezip sürüyoruz, yeşil çay, hadi. Sonra spora gidiyor. Koşuyor, terliyor. E ben de evde aynı şeyi *yapıyorum, koşturuyorum* terliyorum. Onunki paralı, benimki bedava. Spordan sonra taze portakal suyu istiyor Armağan Hanım mutlaka. Ben de sıkıyorum, sıktıktan sonra kabuklarının içini kemiriyorum. Aslında orası daha faydalıymış suyundan. Televizyondan doktorları seyrediyordum yaşlı amcaya bakarken, hep o zaman öğrendim. E adam felçli, kalkamıyor, evin işi de çabucak bitiveriyordu, ne yapayım, akşama kadar televizyon izliyordum yanında. Ama çok şey öğrendim, öğrenmek çok güzel bir şey. Amca rahmetli olunca ben de ayrıldım işten zaten. Sonra hiç televizyon izlemeye falan fırsatım olmadı. Gülşen Hanım'lara geçtim, katiyen açtırmıyordu televizyonu. Sabahtan akşama kadar oyun oynuyorduk çocuklarla. Gelişimleri için mi ne, önemliymiş. Armağan Hanım'lara geleli zaten iki ay oldu, katiyen oturtmuyor beni. İlla ayakta olacağım. Fasulye ayıklıyorum mesela mutfakta, o zaman otururken görüyor ya, bakışlarıyla yiyor beni. Ama işte fasulye ayıklıyorum, oturup ayıklasam da aynı fasulye, ayakta ayıklasam da. Neyse vardır bir bildiği diyeceğim ama pek bildiği de yok, bilse portakalın posasını da yer, bağırsaklara fayda.

Sinirli bir kadın aslında ha, belli etmiyor. Yogayla, mumlarla, kitaplarla falan sakinmiş gibi davranıyor. Her akşam arkadaşları geliyor eve, "Yemek hazırla" diyor. Hazırlıyorum. Geniiiiiş bir bahçesi var evin. Köy gibi valla. Bizim köyümüz de böyleydi, ağaçlık, yeşillik. Amcamgilin sağlığında giderdik, onlar öldü kestik ayağı. Bazen gideyim diyorum, ama zaten haftada bir gün iznim var, onda da köye mi gideyim. İnip çarşıda dolaşıyorum, kafama göre döner falan yiyorum. Akşam yemeklerine hep misafir geliyor. Kerem Bey bazen yeti-

şiyor yemeklere, bazen yetişemiyorum. O adamcağızı hiç görmüyorum desem yeri. Bir tek pantolonlarını, gömleklerini görüyorum, yıkarken ütülerken. Sabah erkenden kalkıp gidiyor, kahvaltı derdi falan yok. Akşam çok geç geliyor. "Kolay gelsin" bile demez, öyle bir soğuk nevale. Cumartesi günleri de çalışıyor, e ben zaten pazar izinliyim. Neyse ne yapayım zaten Kerem Bey'i, ben erkekten tiksinmişim, başkasının kocasına bile sabrım yok, topunun köküne kibrit suyu.

Akşam yemeklerinde masayı bahçeye kurduruyor Armağan Hanım. "Dantelli örtü seriyoruz Hediyecim, servisleri düzgün koyuyoruz, peçeteleri halkalardan geçirelim, çatalı bıçağı düzgün koyalım" diyor, her şeyi biz birlikte yapıyoruz böyle Armağan Hanım'la. "Yerleri silelim Hediyecim" diyor, "Verandayı yıkayalım mutlaka", "Nevresimleri değiştirelim" diyor ama o hiç yok, her şeyi birlikte yapıyoruz ama hiçbirini o yapmıyor. Neyse, yapacak hali yok zaten, yapacak olsa bana niye para versin? Ama en azından "yapalım" demesin, "yap" desin. Gülhan Hanım da "Yapıver" derdi, "Sarma sarıver, börek yapıver, koltukları siliver..." Böyle deyince çok kolaymış gibi geliyor insana ama kolay değil ay. Dört katlı mesela bu ev, çoluk yok çocuk yok ama her gün dört katı birden silip süpürüyoruz. Yemekler cabası. Aman neyse, ben yaptığım işte değilim. Tek işte güler yüz olsun. Bu Armağan Hanım'da da o yok. Akşamları misafir gelince bari gül di mi? Hani arkadaşların gelmiş bak, mis gibi evin var, köy gibi bahçen var, kendini bayır aşağı salsan soluğu nerde alacağın belli değil, öyle geniş... Yayla gibi ev, eşyalar, kıyafetler son moda. Yiyip içiyorsun maşallah, sofranızda yok yok. Hamdolsun de, gül bol bol. Daha neyin şikâyeti? Ama gelenlerin de hepsi bununla aynı. Şarap içiyorlar hep, ormana doğru bakıyorlar. Sanki ordakiler ağaç değilmiş de büyülü bir şeymiş gibi, ne bileyim böyle sanki bütün dertleri oraya bakınca bi-

tiverecekmiş gibi dikiyorlar gözlerini. Öyle dalıyorlar ki, biri bir şey söyleyince "Hıı?" diye çıkıyorlar daldıkları yerden. Ben de bakıyorum mutfak camından onlarla beraber. Hani benim göremediğim, onların gördüğü ne var acaba diye ama bir şey yok. Valla yok. Olsa bir kere olsun görürdüm. Uzun uzun anlamadığım konulardan konuşuyorlar. Kulağım takılıyor arada ama yanlarına gitmiyorum hiç. Yasak. Onlar masadan kalkınca topluyorum masayı. Servisi Armağan Hanım yapıyor. "Ellerine sağlık Armağancım" diyorlar masadakiler. Kız Armağan mı yaptı onları yaaa? Bir kere de, de, de mi, "Ben yapmadım hayatım, Hediye Hanım yaptı" de. Ama demez. Aman demesin, millet "eline sağlık" desin diye mi yapıyorum sanki, benimki ekmek parası. On iki tane oldu bileziğim. Böyle böyle hayalim başımı sokacak bir ev almak. Gene çalışırım da, yatılı çalışmam. Sabah kalk işe git, akşam evine gel memur gibi. Belki öylesi daha iyi olur. Böyle şimdi şükür kendi odam var ama o başka bir şey. Yaşlılığı var. Elli beşten sonra istemiyorlar bizi evlerde. Eline ayağına tetik insan arıyorlar. Gerçi ben hızlıyım, öyle gencim, çocuk, doğum falan da olmayınca çok yıpranmadım ama olsun.

Gelen misafirler bazen yatılı kalıyor. Misafir yatak odası var evde. Orayı hazırlattırıyor Armağan Hanım. Nevresimleri geçiriyorum, nevresime uygun havlu çıkarttırıyor yatağın üstüne, aynı takım terlikler var, onları da koyuyoruz. Birer takım misafir pijaması bırakıyoruz. Banyoya da açılmamış diş fırçasıyla el havluları falan. Sanki misafir değiller de gerdeğe giriyorlar, tövbe ya Rabbim, öyle bir hazırlık.

Gerçi işe başlamadan önce söyledi Armağan Hanım. "Bizim gelenimiz gidenimiz çok olur" dedi. E olsun, bana mı geliyor, dedim. "Çocuğumuz yok ama bir oğluşumuz var" dedi. Onu anlayamadım. Çocuk yoksa oğluş nasıl oluyor? Anlaya-

madım da diyemedim, "Nerde?" dedim. "Eğitimde şimdi" dedi, "On gün sonra gelecek". Herhalde dedim evlatlıkları falan var da yatılı okutuyorlar dedim. Ne bileyim? Meğer sen gene o oğluşum dediği kurt köpeğiymiş. Kocca hayvan evin içinde. Bahçe kapısı hep açık, çıkıp gidiyor, sonra geri geliyor, salonda öyle serilip yatıyor hayvan bütün gün. Öyle çok tüyü falan da dökülmüyor, Allah'ı var. Ama gör, kocamdan akıllı. Yapma dediğin şeyi hayatta yapmaz. Mutfak kapısı hep açık, bir kere yemeklere sunduğunu görmedim. Köfte kızartıyorum da yan bile bakmıyor valla hayvan. Eğitim dedikleri de oymuş zaten. Köfteye falan sunmasın diye göndermişler eğitime. Nasıl şeyse bilmiyorum tabii, ama köpek gibi değil hayvan. Her şeye uluması falan yok. Ben ondan daha çok bağırıyorum evde onu çağırırken. Yemeğini vereceğim zaman, "Roks gel" diyorum, hiç koşması falan da yok, öyle "yesem de olur, yemesem de olur" dermiş gibi kafası dik dik geliyor. Çok asil hayvan, tam zengin köpeği. Tek kötü huyu var masumun, ayakkabı, terlik hastası. Ayağımızdan çıkarttığımızı görmesin, tekini alıp gidiyor. Bi daha bul bulabilirsen, koca ev. Bulsan da salya içinde... Ama ne yapsın hayvan, yapayalnız evin içinde. Benim gibi. Gerçi o benden iyi, Kerem Bey konuşuyor onunla. Halini hatrını soruyor valla köpeğin. O da sanki bilmiş gibi bir haller, kafasını kaldırıyor böyle, burnunu dikiyor iyice. Benim halimi soran bile yok. Abim aradı geçen gün. Telefonu açtım, "Hediye, yengen çok hasta, hafta sonu gel de azcık evi çekip çevir" dedi. Bir sor di mi, nasılsın bacım, iyi misin Hediye de önce. Yok. Olmasın, canları sağ olsun. Armağan Hanım Roks'u seviyor, kendi saçını kuaföre taratıyor mesela ama Roks'un tüylerini kendisi tarıyor. Bunda bir rahatlama, bir yayılma. İnsan sevilmek istiyor bak, hayvan olsun ister... Benim saçımı tarayan olmuş mu bir gün, anam doğumumda ölmüş. Aman neyse ne. Armağan Hanım, "Bize mutsuzluk veren olayları geçmişte bırakalım, bugüne taşımaya-

lım" diyor. Hiçbir şey taşımıyorum ben. Bir tane valizim var zaten, ona da ancak eşyalar...

Geçen akşam Armağan Hanım bir davete gitti. Gezmeye gitmeye "davet" diyorlar. Süslendi, püslendi gitti. Ama çok güzel kadın. Makyajı da yapınca iyice güzel oluyor. "Kerem Bey'le orada bulaşacağız, akşam bizimle iki misafirimiz gelecek, misafir odasını hazırlayalım Hediyecim. Çok geç geliriz, sen bizi bekleme, ama sabah kahvaltıyı bizimle yapacaklar, bahçeye hazırlayalım, dantelli örtü seriyoruz Hediyecim, servisleri düzgün koyuyoruz, peçeteleri halkalardan geçirelim, çatalı bıçağı düzgün koyalım" dedi. "Tamam Armağan Hanım" dedim, geçirdim. Roks'un yemeğini verdim. Girdim bir banyo yaptım uzun uzun. Telefonu yanıma alıyorum banyoya girerken. Ararsa da duymazsam sinirleniyor. Hiç aramadı, ben de hamamdaymışım gibi yıkandım. Çıkınca krem sürdüm her yerime, Armağan Hanım gibi. Armağan Hanım olmak ne güzel ya Rabbi. Taze fasulye pişirmiştim, ondan yedim biraz. Kahve yaptım kendime, televizyon seyrettim. Kalktım misafir odasını hazırladım, odayı havalandırdım, oda kokusu falan sıktım. Ohh mis gibi yatak, otel gibi. Bir kere gittim otele, Gülhan Hanım'larla tatile gittik, bana ayrı oda tuttular valla. Görüp göreceğim saltanat da o zaten... Misafir odasının da işi bitince yattım. Sabah erken kalkmak lazım, kepekli undan pişi yapıyorum Armağan Hanım'lara, ayda bir kere yapıyorum, bir tane yiyor ama olsun. Seviyor. Belki misafirler yer. Bütün gece rüyamda hamur yoğurdum. Kepekli un zor tutuyor hamuru, oluvermiyor kıvamı. Onu mu taktım kafama ne olduysa, sabah uyandım kollarım kopmuş hamur yoğurmaktan...

Giyinip merdivenlerden yukarı çıktım. Benim odam en alt katta. On iki basamak çıkıyorum, sayıyorum her inip çıkı-

şımda, neden sayıyorsam? On birinci basamağa geldim, çivilendim kaldım olduğum yerde. Karşımda bir çift kadın ayakkabısı, bir tek erkek ayakkabısı duruyor. Bizimkilerin değil, misafirlerin ayakkabıları. Kaldırmamışlar gelince, ben de uyuyorum nasıl kaldırayım? Biri yok ayakkabının, uçmuş... Roks'a baktım hemen nerde diye. O almıştır, hayvan terlik pabuç hastası. Kapı girişinde kocaman yatağı var, bi buçuk metre, serilmiş yatıyor. Dürttüm hayvanı kaldırdım, baktım ayakkabının tek eşi yatağın içinde mi diye. Yok. Uyanır uyanmaz bahçeye koştu, açık bırakıyoruz bahçe kapısını. Zaten güvenlikli site, bir de üç villa var zaten, kimsenin kimsenin malına tamah edecek hali de yok, hepsi birbirinden zengin. Kapılar, camlar hep açık... Roks bir koşu işemeye gitti bahçeye. Baktım dönüşte yerdeki ayakkabıları kokluyor. Hemen aldım önünden ayakkabıları. Zaten biri gitmiş, öbürleri sağlam kalsın bari. Ay ya Rabbim bunların ayakkabıları da bir pahalı oluyor. Geçen Kerem Bey'in yeni aldığı ayakkabının altında fiyatı duruyordu, şaştım kaldım, benim maaşım kadar.

Sağa sola bakındım ama yok. Terliklerimi çıkarttım, şap şap ses yapıyor, insanlar uyanmasın diye bütün katları parmak uçlarımda dolaştım. Yok. Nereye soktuysa sokmuş, yok! Kullanmadığımız odaların kapılarını kapalı tutuyoruz, oralara zaten girmiş olamaz. Salon kapısı açık, salona geri döndüm. Bütün koltukları çektim, minderleri indirdim, koltuk arkalarına, vitrin arkasına kadar baktım. Nereye soktun be hayvan ayakkabıyı? Mutfağı, banyoyu didik didik ettim. I ıhh, evde değil, evde olsa çıkar karşıma. Sonra dedim, "Eyvaaah bu, bunu aldı bahçeye çıkarttı heralde". Hadi çıktım bahçeye. Koca bahçe, diyorum ya köy gibi. Aşağı doğru sal kendini, nerde duracağın belli değil. Yakın yerleri dolandım, havuzun oraya baktım, havuzun içine mi attı diye aran-

dım. Yok. Roks da olsa, köpek bu da nihayetinde, gömdü mü n'aptı ayakkabıyı? Yok hiç, patileri falan da temiz, kazmış gibi değil. Aklıma geldi, döndüm ayakkabının bir eşini aldım içerden, koklattım Roks'a. Kokla da bul şunu! Köpeksin sen yaaa, köpeksin, o kadar eğitim de almışsın bak. Yok! Yalanıp duruyor ayakkabıya. "Yidin mi len yoksa?" dedim. Yer valla, Armağan Hanım anlattı, bir keresinde didik didik etmiş kadının ayakkabısını. Affedersin kakasından parça parça deriler çıkmış da veterinere mi ne götürmüşler. Tok evin aç köpeği... Belki de yedi adamın ayakkabısını...

Ayakkabının gittiği bir şey değil, bana patlayacak şimdi. "Hediyeciiim niçin kaldırmadık beyfendinin ayakkabısını?" diyecek. Uyuyordum mu diyeyim ben şimdi kadına? Kızdığı bir şey değil, ona razıyım da işe alırken "Yalnız dikkatli olmamız lazım, evden eksilen, kırılan bir şey olursa maaşından keserim" demişti. Neyini keseceksin maaşın? Ayakkabı zaten maaşı kadar. Gerçi tekini keser ama olsun, teki de çok para. Korkudan bir tur daha dolandım her yanı. Saate bir baktım, bir buçuk saattir ayakkabı arıyorum. Kahvaltıya kalkarlar şimdi, hamuru geçtim, çayı bile koymadım. Koşa koşa mutfağa gittim, ter içinde kalmışım sabah sabah. Şimdi ona da kızacak. "Yalnız Hediyecim, hijyenimize dikkat ediyoruz" diyecek. Demeden giyineyim diye, önce odama gidip üstümü değiştirdim. Girdim mutfağa, sıvadım kolları. Hızlı hızlı hazırladım bir şeyler. Pişiyi de yemeyiversinler, yetiştiremem zaten kahvaltıya. Hamur da zor tutuyor, un kepekli. Amaaaan, gitti ayakkabı yaaaa. Roks da gelmiş kapının ağzından bana bakıyor. Sıkıvericem hayvanın boğazını, o kadar sinir oldum. Masayı bahçeye hazırladım, bir tek yumurta kırılacak, onu da kalktıklarında artık, aşağıya insinler de o zaman... Az daha dolanayım bahçede belki bulurum dedim. Bu sefer aşağıya kadar indim. Gece yağmur yapmış, çimenler ıslak, paçalarım

su gibi oldu. Hadi bir daha git değiştir üstünü. Yan komşunun kadını var aynı benim gibi. Ama o yabancı, Türkçesi de yok. Çocuk bakıyor, öyle daha iyi oluyormuş. Kıza anlattım anlatabildiğim kadar, ayağımdan ayakkabımı çıkarttım, ellerimi iki yana açıp "yok" dedim. Evi gösterdim, bi bak dedim. Hani belki onlara girmiştir hayvan, ne bileyim. İçeri girdi çıktı kız, yok dedi. "İyi" dedim, "sağ ol", ne diyeyim?

Eve vardım, Armağan Hanım inmiş aşağıya, koltukta dergi bakıyor sinirli sinirli. "Neredesin Hediyeciiim?" dedi; ona cevap verirken Kerem Bey girdi salona, "Aman efendim günaydınlaaaar" dedi. Bize demiyor, bize diyecek hali yok. Baktım arkalarından misafirler iniyor. Armağan Hanım, "Hediye, bir çift kadın terliği çıkartalım, bir tek de erkek terliği" dedi. "Hemen" dedim koşarken ama sonra durdum. "Tek mi?" Kerem Bey merdivenin başında misafire elini uzattı, "Buyrun üstadım, ben yardımcı olayım" dedi. Adam alçılı ayağını yere basmadan, Kerem Bey'in ve karısının kolundan tutarak geçti salona. Kadına bir çift terlik götürdüm. Adamın önüne bir tek terlik bıraktım. Ayağına geçirirken bizimkilere dönüp, "Böyle çok ekonomik oluyor her şey, çorapların, ayakkabıların, terliklerin teki eskimiyor" dedi. Hep birlikte bir kahkaha attılar. Karşıdaki ormana dalıp gittim öyle. Armağan Hanım'ı duymamışım bile...

"Hediyeciiiiiim?"
"Hıım?"
"Kahvaltı diyorum, hazırsa geçelim..."

Tuzlu Fıstık

Öğlen arası bankadan çıkıp biraz yürüdüm, dönüşte kuruyemişçinin önünden geçerken burnuma kavrulmuş leblebi kokusu geldi. Bu hazza kapılıp içeriye girdim. Biraz taze kavrulmuş leblebi aldım. "Tuzlu fıstık ne kadar koyayım?" diye sordu kuruyemişçi. Farkında olmadan fıstıklara bakıyormuşum. Başımı iki yana salladım, hızlıca yan tezgâha geçtim. Tezgâhta iki tür karışık kuruyemiş vardı. Birinde "lüks karışık" yazıyordu, diğerinde sadece "karışık"... Lüksü lüks yapan ne diye dikkatlice baktım, içinde antepfıstığı ve badem olmayışı sıradan yapıyordu diğerlerini, üç antepfıstığı ve iki bademle lüksü yaşatıyordu sana kuruyemişçi. Bu fırsatı kaçırmak istemedim, "Bana 250 gram lüks karışık" dedim, "mümkünse tuzlu fıstık koymayın..."

Ben Emel... Hikâyemin anlatmaya değer bir tarafı yok. Bir adamın karısı, iki çocuğun annesiyim. Bankacıyım. İnsanlarla çok konuşmam. Genelde söylenenleri yaparım, çok düşünmemeye gayret ederim, çünkü bütün düşüncelerimin altından yüzümü buruşturup karnımı ağrıtan görüntüler çıkar. Yaşadığım her güzel şey, derinlerden gelen o görüntülerle, gülerken yediğim beklenmedik bir tokat gibi kesilir. Bu yüzden ağzımın kenarında yamuk bir tebessüm taşımaktansa, hiç gülmemeyi tercih ederim. Yine aynı şey oldu. Nispeten mutlu girdiğim kuruyemişçiden ağlayacak gibi çıktım.

Elimdeki kuruyemiş poşetini, bütün bir ömrümü kimse görmeden çekmecenin içine saklıyormuş gibi tıkıştırdım dolabımın içine. Koltuğuma oturdum ve gişenin açılmasını, öğle sonu mesaisinin ilk müşterisinin gelmesini bekledim. Ağlamamak için dudağımın içini ısırdım.

Tuzlu fıstık yemiyorum ben. Çok uzun zamandır yemiyorum. Görünce tüylerim diken diken oluyor. Gözlerimi hızlıca kapatıp bir anlık titriyorum. Mide bulantısı, korku, iğrenme her şey aynı anda oluyor, dilime zehir gibi bir tat yapışıyor. O küçük tuzlu fıstık tanesi, büyüyor, büyüyor, çocuk oyun alanlarındaki, içinde insan olan dev peluş kostümler gibi kocaman bir fıstığa dönüp üstüme çöküyor sanki. Fıstık büyüdükçe ben küçülüyorum, korkup kaçarken yere düşen, yerin dibine geçen bir kız çocuğu oluyorum, fıstık daha da büyük görünüyor aşağıdan bakınca. Sonra kendi eliyle başlığını çıkartıyor. Peluş fıstığın içinden sarhoş babam çıkıyor.

Galiba bütün kadınların kapalı kutularından babaları çıkıyor. Televizyonda bir program var, kadınlar hocalara sorular soruyor. Bazen kalp doktorları çıkıyor, bazen diyetisyenler. Ben en çok psikologların çıktığı programları seviyorum. Ne çok derdi var insanların. Benim de var ama insanların daha çok sanki. Bana bazen öyle geliyor ki dünyanın en büyük derdi benim içimdeymiş, bazen de geliyor ki hiç gamım kederim yokmuş. Daha hiç aramadım o programı. Utanırım zaten, soracak soru bulamam. Aradığımı hayal ediyorum, ne soracağımı hayalimde bile bulamıyorum. Geçen hafta arayan kız öğretmendi. Atandığı okulun yolunda sıra sıra ceviz ağaçları varmış. Ben sıra sıra ceviz ağaçlarının altından yürüyen bir öğretmen olduğumu hayal ettim o an. Sonra kız, "Ben bununla nasıl baş edeceğim?" deyip ağlamaya başladı. Televizyondaki sunucu da, hoca da şaşırdı kızın ağlamasına. Son-

ra hıçkırıklarının arasında söyledi. Babası kendisini bir ceviz ağacına asmış. Şimdi sahiden bu kız bununla nasıl baş etsin? Edemez. Ben de edemiyorum.

Eskiden babamdan çok korkardım. Büyüyünce bu korkunun yanına öfke de eklendi. Sonraları korku silindi, yerini müthiş bir öfke aldı. Yıllar geçtikçe öfkem de geçti. Şimdi annemlere her gittiğimde salondaki yatağında yatan, ağzı dişsiz, yüzü kahverengiye dönmüş, pijamaları üstünden dökülen bu zayıf ve hasta adama baktıkça iğrenç bir acıma duygusuyla bir başıma kalıyorum. Oysa biliyorum ki, yıllar önce fıstık gibi bir adamdı, dev bir fıstık adam.

On dört yaşındaydım. Köydeki evimizde yer yatağında yatıyordum o gece. Kardeşim yanımda, evde yatılı misafir var, bütün odalar dolu, bizim için salona yer yatağı atmış annem. Gece salonun kapısı açılıyor ve kapı sesine uyanan bütün çocukların diyeceği gibi "Sen misin baba?" diyorum. Babam gelmiş, sarhoş, odanın içine bira kokusu giriyor kendinden önce. "Benim ulan, kim olacak, kendi evimize girerken de mi sizden izin alıcaz, salona da mı giremiycez?" diye burnundan soluyarak yatağa yürüyor babam. Sarhoş. Orda akıl yok, düşünce yok, kalp yok, merhamet yok, ne yapıyorum ben yok. Başka geceler anneme yaptığı gibi vuruyor bana. Saçlarımdan tutup vuruyor. Başımı yastığa gömüyor sert elleriyle. Bağırmıyorum, çünkü evde misafir var. Halamın oğlunun düğünü için gelmişler, babamın uzaktan akrabaları. Onlar için Sait; gündüz de hayırsız, gündüz de işe yaramazın teki ama geceleri bunlara ilaveten bir de sarhoş. Babamı böyle görsünler, bilsinler istemiyorum. İnleyerek dayak yiyorum. Sonra bir anda kendine geliyor babam. Annemi döverken de böyle oluyor. Yumrukların arasında bir anda sarılıyor anneme. Çok dayaklı gecelerin sonunda odalarına çekilip sevişiyorlar. Du-

yuyorum seslerini. Babamı anlamadığım gibi, annemi de anlamıyorum.

Duruyor öyle, vurduğunun bir hayvan olmadığının ayırdına varıyor. Yatağın kenarına oturup sarılıyor bana. Leş gibi bira kokuyor. "Kızım benim" diyor. Elini cebine sokuyor, deri ceketinin cebinden bir avuç tuzlu fıstık çıkartıp, "Al ye bunları" diyor. Avuçları terler babamın, elleri hep ıslaktır. O terli ve kocaman ellerinin arasında yapış yapış tuzlu fıstıklar duruyor. Koridordan vuran turuncu gece lambasının ışığında, yer yatağının üzerinde, uyuyor gibi yapan kardeşim, bir ben, bir babam, bir avuç tuzlu fıstık ve uyuyan ev halkı... Tuzlu fıstıklara bakıyorum. "Yemiycem" diyorum sessizce. "Ye dedim" diye zorla bir tane sokuyor ağzıma. Çiğniyorum ama yutamıyorum. Ağlıyorum. Ağlarken bir şey yiyemem ben, hâlâ yiyemem. Avucunu ağzıma kapatıyor babam, "Ye dedim sana" diyor dişlerini sıkarak. O geceki bira âleminden kalan bütün o fıstıklar, babamın terli eli ağzıma kapanıyor. Başıma bir yumruk daha geçirip çıkıp gidiyor odadan.

Yer yatağında, ağzım gözüm tuzlu fıstık içinde öylece kalıyorum. Tuzlu fıstıkların kabukları tuzlu gözyaşlarıma yapışıyor. On dört yaşımdan beri bütün kuruyemiş tabaklarından babam çıkıyor.

Şimdi ben o psikoloğu arasam, "Ben tuzlu fıstık yiyemiyorum" mu diyeceğim? Böyle dert mi olur? Ama oluyor.

Şube müdürünün topuk sesleriyle uyanıyorum, çekmecedeki kuruyemişleri unutmaya çalışıp sıra çağırma butonuna basıyorum...

Nihat Ve Teselliperver Cemiyeti

O sabah çok tuhaf bir şey oldu. Tuhafiyeci Nihat dükkânı açmadı. Gün sonu itibariyle hepimiz dalıp dalıp gitmelere, dudak bükmelere, hafif hafif yemeden içmeden kesilmelere başladık. Takip eden günlerde perişan etti bizi Nihat, yıktı geçti...

Yokluğunu sabahın köründe fark eden insanlar birbirine Nihat Abi'yi sormaya başladılar. Millet işine gücüne gidemedi. Bugüne kadar mahallede kimse dükkânı kapalı görmemişti. Sabah saat kaçta önünden geçerseniz geçin dükkân hep açık olurdu. Gece kaçta uğrarsanız uğrayın Nihat Abi, tezgâhın arkasındaki ahşap sandalyesinde otururdu. Dükkânı kaçta açıp kaçta kapattığını kimse merak etmemişti. Mühim olan arayanın Nihat'ı bulmasaydı, o da orada olduğuna göre kimse için sorun yoktu. İsterse hiç kapatmasın dükkânı, mahallelinin canına com comdu... Ama işte bugün yoktu. Dükkân bariz kapalıydı. Belki içerden kilitlemiştir diye camı tıklattılar, gözlerine ellerini siper ederek camdan baktılar ama ı ıh, yoktu... İşi çıkmıştır, bir yere gitmiştir, hastadır belki gibi ihtimaller peş peşe sıralandıktan sonra birileri "Cep telefonundan arayıp nerde olduğunu soralım" önerisini getirdi. Herkes, "Tabii yaaa, nasıl düşünemedik" telaşıyla cep telefonunun rehberinde N harfine baktı. Koca mahallede bir kişinin bile Nihat Abi'nin numarasını kaydetmediğini fark ettiğimizde, irkildik; ceplerimizi resmen ters çevi-

rip salladık, ama susam taneleri, kumaş pislikleri, yıkanmış peçete kalıntıları ve buruşmuş fişler arasından Nihat Abi'ye dair hiçbir şey çıkmadı. Bu şaşkınlığımızı henüz atamamışken gelen, "Evine gidip baksak" önerisi hiç kimsenin evini bilmediği gerçeğiyle o dakika son buldu. "Belki memlekete gitmiştir" çıkışının akabinde sorulan "Nereli ki Nihat Abi?" sorusu havada asılı kaldı. İşte o havada duran bütün cevapsız sorular kafamıza taş gibi indiğinde fark ettik ki, Nihat Abi hakkında hiçbir şey bilmiyorduk. Oysa o bizim özel, genel ve iş hayatımıza bütünüyle vakıftı. Kara kutuydu Nihat. Fikret'in karısından gizli çektiği krediyi, Nurgül'ün kocasına rağmen görüşmeye devam ettiği eski sevgilisini, herkesin bin türlü dalaveresini, mahallenin kadınlarının sutyen bedenlerini bile biliyordu. Biz şimdi bütün mahalle kafa kafaya verip Nihat'ın soyadını bile söyleyemiyorduk.

Akşama kadar bekledik Nihat Abi'yi ve gelmedi. Ertesi gün evinin kapısından çıkan soluğu bir umut, dükkânın kapısında aldı. Gelmiştir, çoktan açmıştır, orda, tezgâhın arkasında cebinde kalemi, elinde çay bardağıyla ahşap sandalyesinde bekliyordur diye hızlı hızlı yürüdük ama kapı kapalıydı. Açılmamıştı. Tuhafiyenin önünde bekleyen ilk mahalle sakininin yanına ikincisi, üçüncüsü, dördüncüsü eklendi. Biri yandaki dükkânın önünden plastik tabure getirip altına çekti. Baktı ki tabure aslında iki tane, sallayıp öbürünü de çıkarttı ve komşusuna verdi. Tuhafiyeci Nihat gidişinin ikinci gününde sessiz ve kimsenin bilmediği bir nöbet değişimiyle, plastik tabure üzerinde oturan iki kişi tarafından tüm gün beklendi. Birileri kalktı, birileri oturdu. Dükkânın önü hiç boş kalmadı. Nihat ikinci gün de yoktu, üçüncü gün de...

Dördüncü günün sabahı yine dükkânın önünde toplanan mahalleli karakola gitme kararında fikir birliğine var-

dı. O sabahın tabure nöbetçileri, "Siz gidin, biz burada bekleyelim, gelirse kapı duvar olmasın" önerisiyle nöbet işini daha ciddi bir platforma taşıdılar. Oysa Nihat, gelirse kendi dükkânına geliyordu, adam anahtarıyla açıp girerdi, bunlara neydi? Ama geç kalmış vefa duygusu diye de bir şey vardı... Yıllara sair bir vefasızlığı kimseler görmeden halının altına süpürmek, vefayı giyilmek için hazır ve nazır bekleyen baba terlikleri gibi kapı girişine akşamdan koymak istiyordun. Gelince o terliklerden sevildiğini, özlendiğini, beklendiğini bilsin istiyordun. Mahallelinin hissiyatı; elinde terlikle bekleyen vefalı eşin, "Sen gelmeden sofraya oturmadık" diyen vefalı aile efradının, "Sen yokken çiçekleri her gün suladım" diyerek anahtarı geri veren vefalı komşunun, "Sensiz boğazımdan geçmedi" diyen annenin hissiyatıyla aynıydı. Kimse tabureden kalmak istemiyordu. Bu sebeple komşu esnafın büyük yedek tabureleri tuhafiyecinin kapısının önünde birikti. Üçüncü günün akşamı plastik taburelerde en az on beş kaygılı yürek bekleşiyordu.

Hepimiz kendi çapımızda mahalle sakiniydik, bizi sakin yapansa Nihat Abi'ydi. Yoksa bizi kendi halimize bıraksa mahallede kavga gürültüden, asık surattan, şikâyetten, boşanma teşebbüslerinden, çekip gitmelerden ve hatta intihar girişimlerinden geçilmezdi. Bizi bilerek aynı mahalleye toplayan Yaradan, kader taksimimizi yaparken, "Bunlar kendi kaderleriyle baş edemeyecekler, Nihat'ı göndereyim de çekip çevirsin mahalleyi" demiş gibiydi. Bizi resmen o ayakta tutuyordu.

Boyutu, hacmi ve niteliği fark etmez; herhangi bir gama, kedere gark olduğumuzda, amansız bir derde düştüğümüzde yahut hafif bir iç sıkıntısına kapıldığımızda, olur a ruhi bir bunalıma, depresyona, hafakana falan müptela olduğumuz-

da Nihat Abi'nin dükkâna şöyle bir uğramamız, raflar arasında gezerken derdimizden bahsetmemiz; "Valla biz de şununla uğraşıyoruz işte Nihat Abi" demek suretiyle meseleyi çıtlatmamız, ruhumuzda peydahlanan bütün o sıkıntının eriyerek paçalarımızdan aşağı doğru akması için kâfiydi. Zira Nihat Abi biz daha derdin d'sini söylemeden, tezgâhın altından kendi koleksiyon kutusunu çıkartıp ve tam da bizim kumaşımıza uygun renkte bir makara derdi şak diye alnımızın ortasına yapıştırırdı. "Bizim bir amcaoğlu var" diye başladığı hikâyeleriyle seni beterin beteriyle tanıştırır, sahip olduğun herhangi bir sıkıntının en az üç katını yaşamış akrabalarının hikâyeleriyle sana "Şükürler olsun halime, bugünüme çok şükür, bak millette ne dertler var" dedirtir; sıkıntıyla girdiğimiz dükkândan müthiş bir yaşama sevinciyle ayrılırdık.

Diyelim ki sevgilin seni terk etti; Nihat'ın amca kızı da kesin terk edilmiştir ve giderken oğlan bunun tüm kredi kartlarını alıp da gitmiştir, amca kızı arkasından iki sene borç ödemiştir. Sen yine iyisindir. Diyelim ki karın seni aldatmıştır; Nihat'ın dayı oğlu da zamanında aldatılmıştır, üstelik kendilerini babaları diye bildiği çocuklar başkasınındır, sen yine iyisindir. Diyelim ki işten atıldın, Nihat'ın teyze oğlu geçenlerde batmış, karşılıksız çekten üç ay hapis almıştır, tahliyesine daha günler vardır. Sen yine iyisindir. Diyelim ki sırt ağrın var, onun hala kızı felçlidir, altını alırlar, her gün ağlar altına yaptıkça utancından. Diyelim ki senin eve hırsız girmiştir; Nihat'ın asker arkadaşının evine giren hırsız anasını da öldürmüştür, giden mal olsun demekten ve şükretmekten başka çaren kesinlikle yoktur.

Nihat Abi, böyle böyle ondan satın aldığımız yünlerle bağlıyordu bizi hayata, fermuarlarla tıkıyordu çenemizi, ondan aldığımız düğmelerle iki yakamızı bir araya getiriyor, mezu-

rasıyla boyumuzun ölçüsünü alıyor, sefil hayatlarımızın omzuna nazar boncuğu iliştiriyor, paketleyip gönderiyordu hepimizi; üstümüze fiyakalı bir fiyonk yapıştırmayı ihmal etmiyordu. Oysa mahallede kimsenin düğmeye ihtiyacı yoktu, makarasız da gayet rahat yaşayabilirdik, ağustos sıcağında yünü ne yapacaktık? Ama işte kimsenin derdi bitmiyordu. Düğme seçme bahanesiyle kutuları karıştırırken konuyu açıyor, bazen ağlayarak, bazen öfkelenerek, bazen de sadece susarak kendimizi anlatıyorduk Nihat Abi'ye. O; soy ağacına şöyle bir bakıp uygun akrabayı bulup çıkartıyor ve düğmeleri, perde tokalarını, çıtçıtları falan koyduğu gazeteden mamul külahların içine akraba hikâyelerini de dolduruyordu. Üç düğmeye bir öykü, bin nasihat alıyor, halimize şükredip çıkıyorduk dükkândan. Düğmeler yanımıza kâr kalıyordu. Herkesin evine çekmeceler dolusu tuhaf tuhafiye eşyaları birikmişti yıllar içinde. Evinde iğnesi olmayanların düzinelerce makarası vardı mesela; paket paket ince çorap istifliyordu kadınlar evde, daha uzun süre dükkânda kalmak isteyenler orada duruşlarının bedelini ödeyebilmek için daha pahalı ürünler satın alıyorlardı. Sutyen takımı alanlar en az doksan dakika Nihat Abi'yi dinleyebilme şansına sahipti. Düğmeye ancak on beş dakika kalabiliyordun. Mahalleli kendince belirlemişti Nihat Tuhafiye'nin terapi seanslarının ücretini; herkes bu duruma sessizce riayet ediyordu. Ama değerdi, öyle belalar atlatıyordu ki mahalleli, en dantellisinden on takım iç çamaşırı alıp karşılığında Nihat Abi'nin akrabalarından herhangi birinin başından geçmiş badireler badiresini dinlemeye razı geliyordu insanlar.

Mahallenin ayaklı antidepresanı, tek kişilik teselliperver cemiyetiydi Nihat Abi. Bütün akrabalarını tezgâhın altında saklıyordu. Biz ona gidiyorduk ve o bize iyi geliyordu. Tezgâhın altında hepimizi iyi edecek bir akraba mutlaka ha-

zırda bulunuyordu. Bütün sülalesinin belalarına, kazalarına ve tüm akrabaların çileli hayatına vakıftık ama Nihat Abi'ye bir gün nereli olduğunu, nereden geldiğini, nerede yaşadığını, bir derdi olup olmadığını sormamıştık. Gidişinin dördüncü gününde dükkânın önünde toplanmış tüm sülalesine vakıf fakat kendisinden nakıs vaziyette Nihat Abi'yi bekliyorduk. Hepimizin derdi aynıydı; "Bundan sonra kime anlatacaktık?"

Karakola gittiğimizde hakkında sorulan soruların hiçbirine anlamlı bir cevap veremediğimiz ama kendisinden canımız ciğerimiz gibi bahsettiğimiz için muhtarı çağırdı memurlar. Gerekli tafsilatı ondan almak istediler. "Ailesine haber verelim, onlardan bilgi alalım" dediler. Muhtar iki üç cümle konuştu. "Kimsesizdir memur bey o, yoktur bir yakını akrabası." "Nasıl yok yaaa!?" dedik. Nasıl yok? Hepsi tezgâhın altında, hepsi dükkânın içinde akrabaların...

Dördüncü günün akşamında sokağın sonundan elinde küçük bir valizle dükkâna doğru yürüdüğünü gördük Nihat Abi'nin. Dükkânın önünde ayakta bekledik, kollarımızda kucak kucak "Nasılsın abi?", "Nerdeydin abi?", "Var mı bi derdin be abi?" sorularını tutuyorduk. Düşürmekten korkarak karşıladık Nihat Abi'yi...

En büyüğümüz, "Nereye kayboldun be Nihat? Merak ettik seni" diyerek sarıldı Nihat Abi'ye. Dükkânın kapısına anahtarı sokarken;

"Bizim" dedi, "bir dayı oğlu var, ona gittim geldim bi..."

Pekmez

Mustafa Seyfi, başkan yardımcılığından daire başkanlığına terfi edişini, makamın şanına yaraşır biçimde, biri başkanlığını yürüteceği dairede, mesai arkadaşlarıyla; biri babasının kendilerine tahsis ettiği üç artı bir dairede Asiye ve çocuklarla; biri arkadaşına ait olan bir artı bir dairede Figen'le olmak üzere üç farklı dairede kutladı. Dairede, alınan bir kilo baklava personel arasında kertik kertik taksim edilirken Mustafa Seyfi, kendisine düşen payı "baştan işi sıkı tutayım, yüz göz olmayayım personelle" düşüncesiyle "Arkadaşlar buyursun" diyerek geri çevirse de, sonradan, akşama Figen'e gideceğini hatırlayıp, "Neyse tadayım bari" dedi ve iki parmağıyla kavrayıp Figen'e niyet ağzına attı. Parmağına bulaşan şerbeti çaktırmadan yalarken aklından Figen'in dudakları geçtiği için, baklava kutusunun dibinde kalan şerbete ekmek banası geldi Mustafa Seyfi'nin. Vaziyet çok fenaydı.

Akşam eve giderken hanımla ve çocuklarla da kutlamak lazım gelir deyip çikolatalı pasta aldı pastaneden. "Drajeli mi olsun, muzlu mu?" sorusuna, muzun afrodizyak etkisini de hesaba katarak "Muzlu olsun muzlu" cevabını verdiğinde yine aklına düştü Figen. Baklavada Figen, şerbette Figen, muzda, cevizde, şamfıstığında Figen arıyordu Mustafa Seyfi, durum bildiğiniz gibi değildi...

Pastanenin yanındaki manavda çikolataya, keke bulaşmamış, sarı sarı parlayan, tövbe ya Rabbim insanın aklına neler neler getiren muzları görünce iki kilo da muz tarttırdı manava. Neticede böyle tüketmek daha iyiydi. Şimdi kekle beraber yerse, kekin kalorisini de alacaktı yok yere. Göbeği kendinden önce gidiyordu zaten. Salmıştı iyice kendini. Ne bilsin Mustafa Seyfi, günün birinde bir Figen gelecek, uyuyan Seyfi'yi uyandıracak, Figen Seyfi'nin iflahını kesecek. Bilse yer miydi kekleri, börekleri, bilse götürür müydü löp löp dürümleri... Asiye'nin gazına gelip mantı yiyelim, börek yiyelim, hamur işi yapalım, diye diye salmıştı iyice kendini.

Evlenmeden önce spor yapardı, haftada iki kere halı saha maçı vardı kafadan. Evlenince Asiye, bugün benim annemlere yemeğe gidelim, bugün senin annenlere yemeğe gidelim, yarın dayımgillere gidelim, bu akşam abimler yemeğe gelecek bahanesiyle bağlamıştı Mustafa Seyfi'yi eve. Tekli koltuğa çöreklenip kaldı yıllarca, önüne konanı yedi, şu tabağı çıkarıver dediklerinde bir gün olsun ikiletmedi. Asiye büyük oğlana hamile kaldığı sene on kilo aldı Mustafa Seyfi. Asiye yedikçe o da yedi, Asiye yuttukça o da yuttu. Doğumdan sonra birlikte veririz diye avunurken, senesine küçük oğlana hamile kaldı Asiye. Hamilelik, anında Seyfi'ye de sirayet etti. Birlikte göbek büyüttüler. İkincinin doğumundan sonra kadıncağız, hem iki çocuğa bakıp hem de yemek yapamadığından ekseriyetle dışarıdan söylediler. Dal gibi aldığı Asiye, oldu mu kütük gibi sana. Bir de arsız kadın yaaa, durup durup "Baskül aileyiz biz" demesi yok mu, sık boğazını at bi kenara. Öyle sinir oluyordu Mustafa Seyfi karısına... Merdivenleri çıkamadıkça, yerinden doğrulurken zorlandıkça, horladıkça, aynada kendini çıplak gördükçe bileniyordu Asiye'ye. Oysa severdi karısını haaa! Çok da severdi. "Baskül ailesi" esprisi de Mustafa Seyfi'nin sığ espri anlayışının eseriydi aslın-

da, ilk o demişti. "Ye hanım yeeee, iki canlısın sen, iyi bak oğlanlara" diyen de Mustafa Seyfi'ydi. "Yok mu evde sütlaç mütlaç Asiye, ısla şu ağzımızı" diye talep belirten de Mustafa Seyfi'ydi. Çocukların içemediği sütü kafaya diken, yiyemediği yemeği kendi tabağına sıyıran, annesinin sarıp gönderdiği sarmaları tencereden götüren, maç izlerken tabak tabak antepfıstığı çıtırdatan, susayınca yanına su yerine bira açan, "Falanca yere kebapçı açılmış, çocuklara değişiklik olur" deyip parka gider gibi kebapçıya, kaburgacıya, ciğerciye giden de Mustafa Seyfi'ydi. Ama bunların hepsi Figen'den önceydi. Yoksa Allah için, Mustafa Seyfi çok severdi Asiye'yi...

Şimdi göbeğinden, hareketsizliğinden, nefes nefese kalışından Asiye'yi mesul tutuyordu ama bu durumdan utanmıyor da değildi hani. Bütünüyle ahlaksız biri değil kendisi. Şimdi Mustafa Seyfi'yi de anlayalım, doğruya doğru... Adam kimi sorumlu tutsun? Figen'e mi kızsın? "Kız sen nereden çıktın geldin? Genceciksin, çok güzelsin, cıvıl cıvılsın, ben niye böyle tıkanıp kalıyorum a benim kuzum?" mu desin? Figen'e kızılmıyordu işte. Kızacaksa kendisine kızabilirdi tabii ama kendine de kıyamıyordu be Mustafa Seyfi.

Mustafa Seyfi'nin suçu kendinde, Asiye'de, Figen'de, hayatta, kaderde, nasipte, kısmette, her yerde aradığı akşamların önü arkası kesilmiyordu. Birine yıkabilse suçu, ferahlayacaktı ama olmadı. Suç top gibi bir Figen'de, bir Asiye'de, bir Mustafa Seyfi'de gidip geliyordu. Kimsenin sahiplenemeyeceği kadar acı, kimsenin oyunu bırakamayacağı kadar tatlı, hiç olmamış gibi davranılamayacak kadar var, kabul edilemeyecek kadar da ağırdı top. Derin düşüncelerle pöfür pöfür içtiği sigaraları kül tablasının içine kendi kafasını ezer gibi söndürdüğü zamanlar, yürekten gelen bir "Hayırlısı" temennisiyle sonlanıyor, o "hayırlısı" bir türlü olmuyordu. "Hayırlı-

sı budur belki de" diyordu içinden bir ses, ama Mustafa Seyfi "Sus lan, böyle hayır mı olur!" diye kapatıyordu iç sesinin çenesini. Mustafa Seyfi, yıllardır hayatında o hayrı arıyor, bulamıyordu. Hayallerinin üstüne basa basa yaşadığı hayatının içinde, çok uzun zamandır dikenli tellere takılmış bir çaput gibi rüzgârda sallanıyor, işin garibi artık sallandığının bile farkına varmıyordu. Asiye de işte aynı dikenli telde başka bir çaputtu.

Üniversite ikinci sınıftayken nişanlanmışlardı Asiye'yle. Babaları oğlanın aklı başkasına gitmesin deyip ikinci sınıfta Asiye'yle ikisini nişanlamış, okul biter bitmez de evlendirmişlerdi çocukları. Mustafa Seyfi ile Asiye amca çocuklarıydılar. Babaları öyle karar vermişti, bunlara da işte bok yemek düşmüştü. Bu ikisi de üzerine düşeni yapıp birbirlerini eş olarak sevmeye çalıştılar. Sevdiler de. Kan çekti garipleri...

İlk çocuklarına Mustafa Seyfi'nin babasının adını verdiler: Hüseyin. İkinciye Asiye'nin babasının adını: Hasan. Babalarının esaretinde kurulmuş bu hayatın içinde Mustafa Seyfi'nin eli Asiye'den başkasının eline değmedi, aklı başkasına tövbeler olsun gitmedi. Arkadaşlarının flörtlerine, sevgililerine, hatta ayrılık hikâyelerine imrendi Mustafa Seyfi üniversite yıllarında. "Kızla atıştık, kafam bozuk" diyen arkadaşından çok, o içti mesela. Onun kızla atışıp kafasının bozulmasının ihtimali yoktu. Babası ve amcası basarlardı anında gırtlağına, kime kafası bozuluyordu Mustafa Seyfi'nin? Mustafa Seyfi kim, "Kafam bozuldu" demek kim? "Sevgilimden ayrıldım, derslerime kafa veremiyorum" diyemedi bir gün olsun. Arkadaşı Kenan sevgilisinden ayrıldı, ders çalışamıyor diye o da çalışmadı. Onunla beraber nöbet tuttu kız yurdunun önünde. Parmağındaki söz yüzüğüne alık alık ba-

karken, Kenan'la beraber bütünlemeye kaldı. Nasıl olsa Asiye ondan ayrılamazdı. Arkadaşının ayrılık acısını çekmek en kolayıydı... Sınıflarında bir oğlan vardı, Selim. Yakışıklı çocuktu. Fakültenin en güzel kızlarından biriyle birlikteydi. Bir de belalısı vardı Selim'in, kendisinden sekiz yaş büyük bir kadın. Mustafa Seyfi Selim'le birlikte yaşadı hayalinde bu ilişkiyi. O kim Asiye'yi aldatmak kim? Keserlerdi Mustafa Seyfi'yi... Hasan ve Hüseyin kardeşler gardiyan gibi dikiliyorlardı Mustafa Seyfi'nin başında. Onların çizdikleri sınırlardan dışarıya çıkamıyor, tecritte yaşıyordu. Asiye vardı evet ama o da kendi cezasını çekiyordu. Ne zamanki Hüseyin baba kalpten, Hasan baba kanserden göçüp gittiler altı ay arayla, Asiye'yle Mustafa Seyfi'nin koğuş kapıları açıldı. Ama yine de çıkamadılar o çıkmazın içinden. Yıllarca düşünmeden, hareket etmeden, açık havaya çıkmadan hüküm yemiş, özgürlüğü hayal dahi etmemiş mahkûmların rehavetiyle kapısı açık olduğu halde çıkmadılar hapishaneden. Ta ki bir gün Figen, koğuşun Mustafa Seyfi'den yana olan penceresine konana kadar...

Nasıl oldu anlamadı Mustafa Seyfi... Her akşam eve girmeden önce uğradığı ekmek fırınındaki kasiyer kızla nasıl bakıştılar, nasıl konuştular, nasıl gülüştüler, kızdan ne ara telefonunu istedi, ne ara mesajlaştılar, ne ara kaptırdı kendini de Figen'i düşünmeden yapamaz oldu, Figen işten ayrılınca ve her akşam onu görme hayali çekilip alınınca elinden nasıl yıkıldı dünyası, nasıl yaktı gemileri, nasıl cesaret ettiler buluşmaya, arkadaşına utanmadan nasıl açıldı, evin anahtarını aldı da haftada iki akşam "Halı saha maçına başladım tekrar" diyerek eşofmanlarla kaçtı evden; ne Mustafa Seyfi anladı ne de ruhu... Yokuş aşağı yuvarlanan bir taşın hafifliğiyle biraktı kendini, bazen "Ne yapıyorum ben yaaa?" diyerek durdu ve birinin ayağıyla o taşı tekrar aşağıya doğru

itivermesi için öldüresiye istek duydu. Ve o taşa gerekli hamleleri yapan garip bir şekilde hep Asiye oldu... Mustafa Seyfi her nedamet getirip "Bir daha gidersem Allah canımı alsın" dediğinde, Asiye bir bahaneyle kavga çıkarttı. Çocuklarla ilgilenmiyorsun dedi, yok horluyorsun dedi, efendim, beni güzel bulmuyorsun dedi, şöyle dedi böyle dedi, Mustafa Seyfi'yi deli etti. Delirecek bir şey yoktu aslında ama Mustafa Seyfi de kapıyı çarpıp çıkacak yer aramıyor değildi hani. Hatta içten içe seviniyordu bu kavgalara. Hele Asiye'nin bir "Defol git şu evden" deyişi vardı ki, oyyyy, Mustafa Seyfi'nin canına minnetti.

O akşam, ailece pasta keseriz, sonra da ben halı saha maçına giderim zaten, diye kafasında kurarak içeriye girdiğinde anasını, kaynanasını, kayınçosunu, yengesini de karşısında görünce tepesi attı Mustafa Seyfi'nin. Asiye'nin "Hep beraber kutlayalım diye düşündüm" şeklindeki açıklamasına, "Muhtarı da çağırsaydın" diyerek cevap verdi. Akşam halı saha işi sakattı. Anında çark edip "Allah'tan maçı on kırk beşe almışım Asiye, sekize alsam gidemezdim bak, haber versene kızım" diye toparladı durumu. Pastayı kesip herkese ikram ettiler. Mustafa Seyfi, "Yemeyeceğim, bugün dairede de yedik, ekşitti midemi, muz aldım, bir tane yiyeyim de bastırsın" dedi. Muzu soyup yiyeceği sıra aklına Figen düştü gene. İtinayla dilimledi muzu. Onun üstüne de bal akıttı hakikisinden. Yeter gibiydi ama iktifa edemedi, az da çekilmiş ceviz ufaladı üstüne, bastı kaşığı... Midesi ekşimiş Mustafa Seyfi'ye de bak sen dedi kendi kendine. Misafirler saat onda kalktı, yarım saat sonra eşofmanları çekip "Maça gidiyorum" diye tüydü Seyfi. Yirmi dakika sonra Figen'le buluştular. İşte onla da bir pasta kestiler, falan. Teferruata girmeyelim şimdi. Fakat gece iyi geçti. Seyfi'ye göre ballı, cevizli muz efsaneydi...

Ertesi gün dairede öğle arası yemeğe çıkınca bir kilo muz aldı kendine. Dolaba koydu. "Her gün bir tane yerim" dedi. Sonrası kendiliğinden gelişti. Tam bunun üzerine Rizeli bir personel, tebrik için gelirken bir kavanoz Anzer balı getirdi. "Hakikidir" dedi. Mustafa Seyfi hediye gelmiş şimdi, tatmak lazım gelir diyerek daldırdı muzu içine. Tutamadı kendini. Bu hareket dairede personel arasında kulaktan kulağa yayıldı. Makaracı gençlerden biri gözünü karartıp ertesi gün "Başkanım, memleketten pekmez geldi, dağıttım arkadaşlara, size de bırakayım bir şişe" diyerek uzattı şişeyi. Gözleri parladı Mustafa Seyfi'nin. Alıştı her gün bala pekmeze. Odalarda konuşulduğundan habersiz, Ordulu'nun fındığını, Anamurlu'nun muzunu, Afyonlu'nun tahinini, Antepli'nin fıstığını kabul etti gariban. Dosya imzalatmak için odasına girenler masanın üstünde duran fındık kâsesini görünce gülmemek için burun deliklerini şişirdiler. Toplantılarda karşısında ciddiyetlerini bütünüyle korudukları Mustafa Seyfi Başkan, toplantılardan sonra gülüştükleri, öğlen yemeklerinde makaraya aldıkları Aganigi Seyfi oldu çıktı ağızlarında. Mustafa Seyfi'nin afrodizyaklara olan bağımlılığı kulaktan kulağa yayılırken bir tek Mustafa Seyfi'nin kulağını teğet geçti, ama varış noktası hiç olmayacak bir yerdi. Her sabah Mustafa Seyfi'ye pekmezli meyan kökü çayı kaynatıp götüren çaycının ağzından fişek gibi çıkan Aganigi lakabı, tüm odaları dolaştıktan sonra genel müdürü kulağından vurdu. Hayli mutaassıp olan ve ota boka kızan genel müdür, başta meselenin üstüne gitmese de, Mustafa Seyfi, kapatmakta zorlandığı ceketinin önünü tuta tuta odasına girdikçe adama karşı bir nefret peyda oldu içinde. Öfkeli ve sert bir adamdı ama içten içe kaynayan, şaka mı ciddi mi insanların ayırt etmekte zorlandığı tuhaf bir mizah anlayışı vardı kendilerinin. Genel müdürlükte herkesin başına buyruk oluşundan şikâyet ettiği bir sıra, personel daire başkanlığına dilekçe ya-

zıp kendi birimine iki yüz elli tane genel müdür kadrosu isteyecek kadar nevi şahsına münhasır bir karakterdi. Madem herkes genel müdür gibi davranıyor, işe benden sonra geliyor, buyrun hepinizi genel müdür yapalım, rahatlayın demiş; işlerin çok sıkışık olduğu bir sıra yıllık izin kullanacağım diye tutturan sekreterini emekliye ayırıp, "İzniniz ömürlük olsun istedim Melek Hanım" diyerek uğurlamıştı. Tersim pistir, düzümden hepinizi Allah korusun mesajını ise, daire başkanlarından birini toplantıda uyudu diye şube müdürü yaparak vermişti. Adam şimdi dava açacak da, dava görülecek de, tekrar göreve gelecek de, teeeee ölme eşşeğim ölme. Bunlara ilaveten, bakanla yakınlığını birim amirleri toplantısındaki rahat tavırlarıyla ve yaptığı esprilerle göstermekten çekinmeyen genel müdürden diğer amirler dahil herkes hafif tırsardı.

Daire başkanlığının altıncı ayında Mustafa Seyfi'nin pekmeze, fındığa, bala, hurmaya, incir içine sarılmış cevize olan düşkünlüğü dillere destan, bizzat Mustafa Seyfi ise Figen'e fena halde mestan vaziyetteyken bir proje sunumu için, genel müdüre eşlik ederek müsteşarla bir toplantıya katılmak durumunda kaldı bizimki. Günlerce hazırlandı, hatta sırf sunum yapacağım diye o gece halı saha maçına gitmedi. Hayır zaten hiç gitmiyordu maça ama, maça niyetlenip evden bile çıkmadı. İyi de gitti sunum. Pek güzel anlattı. Baksan hiç Mustafa Seyfi demezsin, öyle bir Mustafa Seyfi... Toplantının sonunda müsteşar "Sunumu benim bilgisayarıma da alalım" deyince, Mustafa Seyfi'nin "Ben flash bellek ile hazırlayıp getirdim efendim" cevabını verip elini cebine atması bir oldu. Bütün gözler Seyfi'yi izlerken işin içine heyecan da dahil olunca, tombul parmakları ceketin cebinden çıkamadı, flash bellekle birlikte eline gelen parlak jelatin kaplı uzun şeker yere düşüverdi. Müsteşarın da, genel müdürün de bakışları

yerdeki mesir macununa kilitlendi. Mustafa Seyfi özür diledi ama müsteşar "Ziyanı yok" derken kendini tutamadı. Genel müdür ise, hiiiiç gülmedi. Kendileri genelde sonradan gülerdi böyle durumlarda. Yaklaşık bir ay sonra, o muhteşem espri anlayışına binaen, tüm daire başkalarına eşli bir akşam yemeği verip yemekten sonra herkes ceketler ilikli çayını içerken, Asiye'nin yanında Mustafa Seyfi'ye "Çayınıza bir kaşık şap almaz mıydınız Mustafa Seyfi Bey?" dediğinde mesela...

Aklımda

Bizim oralarda Hamit Abi'yi herkes tanır. Onun gençlik yılları, bizim çocukluk yıllarımız. Ne zaman çarşıya çıksak Hamit Abi'yi mutlaka Altınköşe Pastanesi'nin önünde dikilirken görürdük. Etrafında hep iki üç arkadaşı olur, birlikte şakalaşırlar, gülüşürler, birbirlerini enselerinden kavrarlar, yoldan geçen kızlara bakarlar, kızlar yanlarından geçerken türkü söylerler, avuç içine saklayıp sigara içerlerdi. Diğerleri bütün kızlara bakarken o yalnızca Meral Abla'ya bakar, "Onu sana vermezler Hamit" diyene serçe parmağını uzatıp "Var mısın?" derdi. O yıllarda gençti, çalışmıyordu, Altınköşe'nin köşesinde dikilip haytalık etmeyi işten sayıyordu. Babam Hamit Abi'nin babasıyla aynı fabrikada işçiydi. Birlikte çarşıya çıktığımız zamanlarda babam Altınköşe'nin önünde durur, Hamit Abi'ye sataşıp, "Oğlum, biz sizin yaşınızdayken çoktan kadroya geçmiştik, girin şu fabrikaya, bak işçi aranıyor, yarın sen geleceğim desen de istemezler" diye şakayla karışık nasihat verirdi. Hamit Abi güler, "Ben trofeyi bekliyorum Adnan Abi, büyük voleyi vuracağım, acele etme sen, babam da öyle diyor ama en güzel işi kuracağım ben, bak görürsün" falan diye olayı kaynatırdı. "Burda pastane önünde bekleşirken nah kurarsınız işi" diyerek başparmağını uzatan babama Hamit Abi serçe parmağını uzatır ve "Var mısın iddiasına Adnan Abi?" derdi. Babamın o küçük parmağı karşılıksız bırakmayıp kendi parmağıyla mukabele ettiğini çok gör-

düm. Bütün kasabanın Hamit Abi'yle bir şekilde iddiaya girdiğini, o parmağı bir şekilde tuttuğunu, lades kemikleri koparttığını, "Var mısın iddiasına?" sorusuna bin pişman olacağını bilse de, "Varım" dediğini çok duydum. Hamit Abi için lades her şey demekti. Ve babama uzattığı o serçe parmağın hakkını fazlasıyla verdi.

Et tüketiminin kurbandan kurbana dolaba konan etlerle çözüldüğü, tavuğun bahçeden yakalanıp kesildiği zamanlar... On bin nüfuslu kasabada bir tane kasap var. Aydın Kasap, Fikret Aydın. Koyunları mezbahada kestirip getiriyor, yüzdürüp kancayla vitrine asıyor, çeşitli yerlerine yapay çiçekler takıyıp sergiliyor Aydın Kasap. Özel günlerde, önemli misafirlerde falan gidip bir kilo kıyma çektiriyoruz, kasaptan iki üç poşetle çıkarı zengin sayıyoruz, öyle günler... Et deyince akla önce kurban eti, sonra köydeki tavuklar geliyor, balık et bile değil... Hafta sonları köye gidip tavuk yakalıyor annemler. Kesiliyor, yolunuyor, tüyleri ocakta ütüleniyor. Uzun ve zahmetli saatlerin sonunda geçiyor kursağımızdan hayvan. Yemezsek dayak yiyoruz. Hamit Abi işte böyle etin et olduğu zamanlarda askere gitti ve asker valizine, aklını çelen bir asker arkadaşının engin girişimcilik ruhunu da koyarak memlekete geri döndü. Askerden geldikten birkaç ay sonra kasabanın ilk tavukçusunu açtı ve babama ilk ladesi böyle çaktı.

Eşsiz bir hizmet sunuyordu Hamit Abi. Tavuğu ister bütün al, ister parça parça. Hamit; hayvanı yakalamış, kesmiş, yolmuş, ütülemiş, parçalamış, yıkamış, kuyumcu gibi dizmiş tezgâha... Kadınlar için büyük kolaylık, resmen hijyenik, güvenilir, kaliteli ve güler yüzlü hizmet. Hamit Abi'nin bu girişimi geniş kitlelere musallat olan gün furyasının başlamasıyla aynı zamanlara denk geldi. Kasabanın bütün kadınları çeşitli evlerde gün için toplanıyorlar, kısırları, ıslak kekleri gö-

türüyorlar, muhabbet tatlı geliyor, laf lafı açtıkça oturuyorlar, akşamüstü akıllarına evdeki çocuklar ve kocaları geliyordu. Soluğu Hamit Abi'nin dükkânda alıyorlardı. Tavuk budunu sür fırına, yanına bir tencere pilav, birer kâse de hoşaf, bitti. Hamit Abi, resmen kasabanın beslenme alışkanlıklarını alt üst etti, vızır vızır işledi dükkân. Tavuklar akşamüstü bitti, ertesi gün tazesi geldi. Tavuk suyu çorba, fırında tavuk, haşlanmış tavuk, tavuklu pilav, tavuk sote, tavuklu börek gırla gitti sofralarda. İnovasyondan inovasyona koştu Hamit Abi. İlkbaharda küçük mangallar getirip koydu dükkânın önüne. Önce mangalları sattı. Sonra mangal kömürünü... Yanına çırayla çakmak bile koydu. En son "Siz zahmet etmeyin, tavukları ben soslarım" dedi, baharatlı tavuk sattı. Her seferinde tutmaz dediler, ama o hep "Var mısın iddiasına?" diyerek serçe parmağını uzattı. Ve hep kazandı. Yaz akşamlarında evlerin bahçelerinden, balkonlarından duman duman mangal kokusu yayılırken o kasada z raporu aldı.

Kadınlar çok seviyordu Hamit Abi'yi. Günden çıkıp eve yetişmeye çalışan, yemek yapmaktan bıkmış, kolaylık arayan kadınları hedeflemiş, tavukçuyla hedefi on ikiden vurmuştu. Müşterilerin hepsiyle tek tek ilgileniyor, hal hatır soruyor, tavukları sosluyor, hatta tavuk güveç hazırlayıp onu da satıyordu. Müşteriye düşen, fırına koyup düğmeye basmak... Hizmette sınır tanımıyordu Hamit Abi. Salı pazarından dönen kadınların pazar poşetleri için dükkânda yer ayırıyor, "Bunlar dursun abla, sen git pazarda rahat rahat gez" diyor, yemek tarifi veriyor, yumurta da satıyor, arada kimisinden para almayıveriyor, gönülden gönüle giriyordu. Birkaç sene önce hayta dedikleri, boş gezenin boş kalfası dedikleri, "Kızımı değil çöpümü vermem" dedikleri Hamit gitti, yerine bulunmaz Hint kumaşı Hamit geldi. Bütün kız anaları peşinden koşarken, Hamit tercihini Meral Abla'dan yana yaptı.

Düğün haftası dükkânı kimseye emanet edemem deyip kepenk kapattı. Halk açlıktan kırıldı resmen... Dükkânın yeniden açıldığı gün öğlene kadar yağmaladılar dükkânı. Böylece Hamit Abi, her gün tezgâha dizdiği tavuk butları sayesinde itibarını kurtardı, köşeyi döndü, Meral'i aldı, kadınların sevgilisi, kasabanın neşesi oldu. Kuş gribi yıllarında tahtı sallanmadı değil ama küçük yerlerde güven her şeydi. Hamit Abi, "Biz yiyoruz, bir şey olmaz, yiyin siz" diyorsa çiğ tavuk bile yenirdi. Ondaki itibar başka bir itibardı. Meral Abla'yla evlendikten sonra dükkânın işleri iyice büyüdüğü için Meral'i de dükkâna aldı. Karı koca birlikte çalışıyor olmanın verdiği o aile sıcaklığı ise bambaşkaydı.

Esnaflar arasındaki şöhret basamaklarını hızlı hızlı tırmanırken Hamit Abi tek bir şeyden vazgeçmedi... İddiadan... Dükkâna giren sinek yarım saate çıkacak mı çıkmayacak mı, tezgâhtaki tavuklar akşam beşten önce bitecek mi bitmeyecek mi, Fevzi Abi bu hafta sonu mangal yakacak mı yakmayacak mı, Hatice Abla pazardan dönerken poşetleri unutacak mı unutmayacak mı diye günde kırk kere iddiaya girdiler Meral Abla'yla. Tavuk yedikleri akşamlarda lades kemiği uzattılar birbirlerine. Nesine tutuştuklarını bir tek kendileri bildiler, nesine olduğunu etraftakiler gülüşlerinden tahmin ettiler. Hamit Abi ve Meral Abla'nın aşk ve evlilik hayatında lades fırtınaları esti yıllarca. Yeterli lades kemiğini toplayabilmek için bütün tavuk alanlara depozito uygulaması getirdiler. Tavuğu yedin, lades kemiğini geri getirdin, üstüne para veriyordu Hamit Abi. Çocuklar sabahları koşarak dükkâna giriyor, lades kemiğini Hamit Abi'ye uzatıyor, harçlığını kapıp geri çıkıyordu. Biraz sonra da Hamit Abi lades kemiğini çapkın bakışlarla Meral Abla'ya uzatıyordu. Sonrasında o büyülü ve tatlı oyun başlıyordu ikisi arasında.

"Şunu uzatıver Meral... Aklımda."

"Şunu bir tartıver Hamit... Aklımda."

"Tut da şunu bir taşıyalım Meral... Aklımda."

"Hakkı Abi'nin fişini ver... Aklımda. Para üstü; aklımda. Poşet... Aklımda... Çocuğu tut... Aklımda... Anahtarı ver... Aklımda. Yorganı çek... Aklımda... Şampuanı uzat... Aklımda... Yastığı değişelim... Aklımda... Bir öpücük versene... Laaaadesssss..."

Bu oyuna evde çocuklar, dükkânda müşteriler dahil oluyor, herkes kendince eğleniyordu. Ta ki o son tavuğa kadar...

Son lades haftalar sürdü. Bitmedi. Kimse kimseyi yenmedi. Meral'deki inat kimsede yoktu, yenileyim ne olacak demedi. Hamit Abi oralı olmazdı ya o da işi gurur meselesi yaptı. Aralarındaki bağ gerildikçe gerildi. Üçüncü ayın sonunda okullar kapandı. Meral Abla çocukları alıp köye gitti, üç ay dönmedi. Hamit dükkânda tek başına kalınca işlere yetişemedi, yetişemeyince sinirlendi, sinirlenince ben de gidip bunları köyde iki gün göreyim demedi, o çağırmadı, ötekiler de gelmedi. Koca bir yazı ayrı geçirdiler. Okullar açılınca ikisi de unutmuştur, basarım şimdi ladesi dedi ama Meral Abla valizi uzatınca Hamit Abi yine "Aklımda" dedi. Böylece savaş yeniden başladı. Yeni bir ladese kalkışamadıkları için tezgâhın arkasında lades kemikleri birikti, gördükçe sinir oldular, birbirlerini gördükçe daha çok bilendiler, Meral dükkâna gelmez oldu, Hamit eve geç gitti, iş inattan indi kavgaya bindi. İşin şakası çoktan kaçtı, Meral Abla bir akşam çocukları da alıp baba evinin kapısını çaldı.

Evde yalnız geçen bir haftanın sonunda, bir buket çiçek ve bir kutu çikolata yaptırıp Hamit Abi de çaldı aynı kapıyı. Sessizlik buyur etti içeri... Çocuklarla sarılıp öpüştükten son-

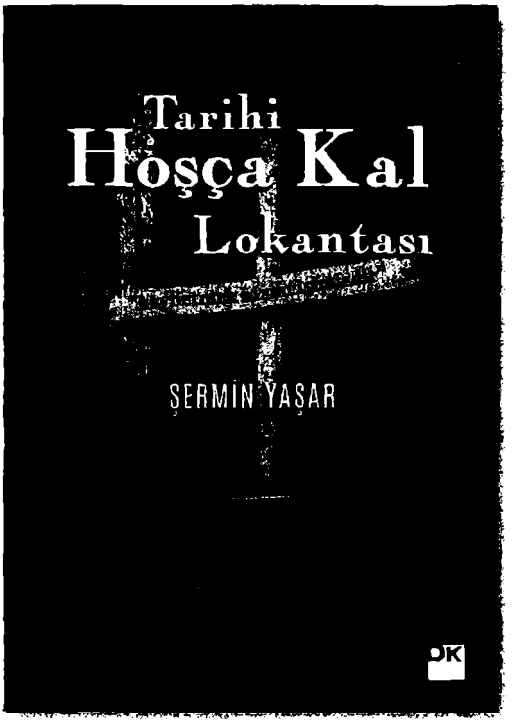
ra anneanneyle dedeleri çocukları mutfağa çağırdılar, bunlar salonda ikisi baş başa kaldılar. İkisinin de konuşmadan duvara baktığı on dakikanın sonunda Hamit Abi cebinden bir mektup çıkartıp uzattı Meral Abla'ya... "Aklımda" dedi Meral Abla mektubu alırken.

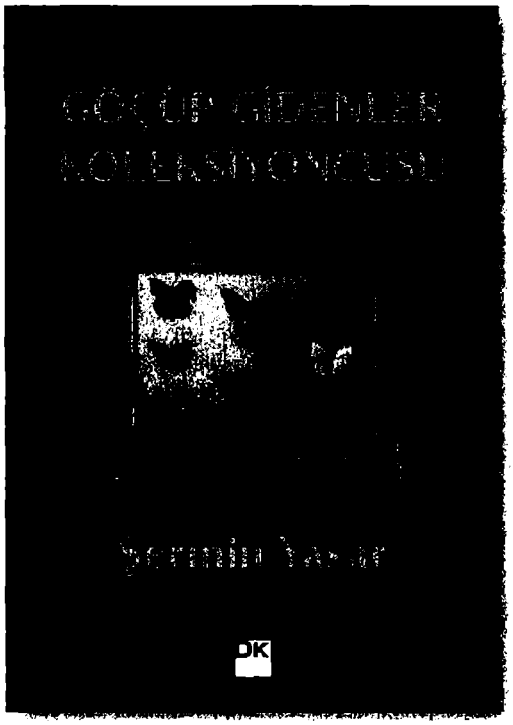
O sessizliğin, hüznün, inadın, özlemin, kızgınlığın, kırgınlığın, bir sürü tuhaf duygunun içinde tek tek okudu bütün kelimeleri...

Benim kadınım, güzelim, gözbebeğim, rüzgârım, ciğerparem, baktığım, gördüğüm, sesinde bakışında eridiğim, gözlerimin, beynimin, kulaklarımın gıdası, dudaklarımın mührü, gönlümün yâri, aklım, fikrim, tek bildiğim, ruhum, kalbim, ahım, eyvahım, canımdan öte canım, nazlım, niyazlım, sinesi baharım, sesim, soluğum, nefesim, avazım, sevincim, zarafetim, letafetim, afetim, özüm, pirim, parem, güneşim, mahım, hayatım, hayalim, göz nurum, öz ruhum, kıblem, duam, niyetim, dergâhım, yörüngesinde sema eylediğim, hüznü hazanın bereketi, gülüşü sabahımın seheri olan, dilinden hayat fışkıran sevgilim, kalbiyle konuşanım, elimden tutanım, neşem, gülüşüm, yandığım, yangınım, su bakışlım, yüreği nakışlım, can yoldaşım, karım;

Dön geri.

Meral Abla'nın ikinci satırda yüreğinin telleri titredi, üçüncü satırda gönlünün yayları gevşedi, dördüncü satırda gözleri doldu, beşte omuzları düştü, altıda gözyaşları süzüldü... "Dön geri"de Hamit'in omzuna kapanıverdi. Bir mendil çıkartıp uzattı Hamit Abi, "Al canım" dedi. Meral Abla mendille gözyaşlarını silerken kulağına fısıldadı Hamit Abi, dilindeki en puşt ifadeyle bu kez: "Meralim... Ladesssss."

Tarihi
Hoşça Kal
Lokantası
ŞERMİN YAŞAR
OK

Fotoğraf: Arda Ayderman

Şahin... Neredeyse hiç görmediğim babam, annemin neredeyse hiç görmediği kocası.
Yıllardır muhatap olduğum "Baban nerede?" sorusuna, "işte", "evde", "memlekete gitti" gibi bir çırpıda verilebilecek cevaplar verebilmeyi çok isterdim. Babamın nerede olduğunu, nasıl bir bahtsız olduğunu kimseye izah edemedim. Kabul etmek gerekirse, masumiyetinden zaman zaman ben de çokça şüphe ettim. Kadere saygımız, tekrara göre değişiyor. Başımıza bir iş geldiğinde, bunu aksilik olarak kabul edebiliyor ve sineye çekiyoruz; bu aksilik ikinci kez geldiğinde, geldi mi üst üste gelir diyoruz, üçüncüsü tekrar ettiğinde her şey de senin başına geliyor diyerek rahatlıkla kanaat bildiriyoruz, sonraki tekrarlardaysa başına bu kadar çok şey geliyorsa, demek ki tüm bunları hak ediyor diyoruz. O bütün masumiyetiyle yaşamaya devam etse bile...

İçimizde bir yerden konuşuyor Şermin Yaşar... Bu coğrafyanın en derin kederlerini en "bizlik" hayat acemilikleriyle harmanlıyor... İncinmişliklerimizi gülünesi aşklarımızla iyileştiriyor. Gerçek edebiyatın "insanın ruhuna" inen bir merdiven olduğunu her öyküsünde hatırlatarak.

tavsiye edilen KDV'siz satış fiyatı
₺ 27

ISBN 978-605-09-6653-4
9 786050 966534

Doğan Kitap